



**AMGUEDDFA  
CYMRU**

**Adroddiad Ariannol  
2022/23**



**amgueddfa.cymru  
museum.wales**

## Cefndir Amgueddfa Cymru

Mae Amgueddfa Cymru yn elusen ac yn deulu o saith amgueddfa genedlaethol a chanolfan gasgliadau, sydd wedi'u lleoli ar draws Cymru. Ond rydyn ni'n fwy nag adeiladau yn unig. Mae ein hamgueddfeydd yn ganolfannau cymunedol pwysig sy'n ymestyn tu hwnt i'w milltir sgwâr. Ein nod yw ysbrydoli pawb trwy adrodd hanes Cymru, ac rydyn ni'n cydnabod bod gan bawb rywbeth i'w gyfrannu trwy ein hamgueddfeydd, casgliadau a'r gwaith rydyn ni'n ei wneud.



# Cynnwys

Rhif y tudalen

## Adroddiad Ariannol Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, Amgueddfa Cymru

### 1 Perfformiad

- |     |                            |    |
|-----|----------------------------|----|
| 1.1 | Trosolwg o Berfformiad     | 2  |
| 1.2 | Dadansoddiad o Berfformiad | 10 |

### 2 Atebolrwydd

- |       |                                                                                  |    |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------|----|
| 2.1   | Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol                                             |    |
| 2.1.1 | Adroddiad y Cyfarwyddwyr                                                         | 24 |
| 2.1.2 | Datganiad o Gyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr<br>a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol | 27 |
| 2.1.3 | Datganiad Llywodraethu Blynyddol                                                 | 28 |
| 2.2   | Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a Staff                                     | 41 |
| 2.3   | Adroddiad Archwilio                                                              | 50 |

Datganiad o Weithgareddau Ariannol 55

Mantolen 56

Datganiad Llif Arian 57

Nodiadau ar y Cyfrifon 58

# Adroddiad Ariannol Bwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Genedlaethol Cymru

## ADRAN 1: PERFFORMIAD

### Adran 1.1 Trosolwg o Berfformiad

Trwy gydol 2022/23 roedd yn wych gweld cynifer o ymwelwyr yn dychwelyd i'n hamgueddfeydd, yn dilyn pandemig Covid-19. Gweithiodd ein staff yn galed i sicrhau bod ein hamgueddfeydd ledled Cymru yn agored, yn ddiogel ac yn groesawgar i fwy nag 1.3 miliwn o ymwelwyr. Tyfodd ein cyrhaeddiad digidol hefyd, gyda mwy na 2.3 miliwn o ymweliadau â'n gwefan. Rydym wedi sicrhau bod gwasanaethau digidol yn ganolog i'n gwaith a thrwy'r rhain, rydym wedi cysylltu â mwy o gymunedau mewn ffyrdd newydd a chyffrous.

Mae ein hamgueddfeydd yn dal yn lleoedd agored, diogel a hygyrch, ac mae'n staff yn rhoi croeso cynnes i'n holl ymwelwyr. Mae'n hamgueddfeydd yn ymddangos yn rheolaidd yn y rhestrau gorau o amgueddfeydd ledled y Deyrnas Unedig. Yn 2023 cafodd Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru ei henwebu'n rhif 1 ar gyfer "Diwrnod allan gorau am ddim yn y Deyrnas Unedig" gan y cylchgrawn Which?, ac Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd oedd rhif 5.

Mae athrawon ac ysgolion wedi cael cefnogaeth i gyflwyno'r cwricwlwm newydd i Gymru, ac fe gyrhaeddwyd dros 214,000 o ddysgwyr drwy raglen ysgolion hybrid sy'n darparu profiadau dysgu cyffrous ac ystyrlon yn ddigidol ac wyneb yn wyneb ledled Cymru. Parhawyd i ddatblygu rhaglenni ar draws ein safleoedd i bobl sy'n byw gyda dementia, gan gynnwys Cysur mewn Casglu, a lansiwyd project Amgueddfeydd yn Ysbrydoli Atgofion gyda Chymdeithas Alzheimer Cymru diolch i gefnogaeth Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol.

Mae ein hamgueddfeydd a'n casgliadau yn adnodd dysgu ysbrydoledig ac yn gyfle inni gydnabod a dathlu cyfraniadau cyfoethog ac amrywiol cymunedau sy'n profi anghydraddoldebau. Rydyn ni wrthi'n casglu gwrthrychau newydd i helpu i ddogfennu ac adrodd hanes LHDTC+ cyfoethog Cymru, ac yn cyflwyno rhaglenni sy'n helpu i gynyddu'r gydnabyddiaeth i Amgueddfa Cymru fel sefydliad cynhwysol sy'n gefnogol i hawliau LHDTC+. Agorodd arddangosfa Ailfframio Picton yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd ym mis Awst 2022 ac mae i fod i ddod i ben ar 12 Ionawr 2025. Mae'r arddangosfa yn benllanw dros ddwy flynedd o allgymorth cymunedol rhwng Amgueddfa Cymru a'r Panel Cyngori Is-Sahara.

Parhawyd i feithrin cysylltiadau â phobl yng Nghymru ac ar draws y byd, gan roi benthyciadau ar gyfer arddangosfeydd ac ymchwil i UDA, Awstralia, yr Iseldiroedd, Sbaen, yr Eidal, Iwerddon, a Sweden. Fe wnaethom hefyd gefnogi projectau ymchwil a rhaglenni cyfnewid gydag ymchwilwyr gwadd, gan gynnwys project ymchwil cydweithredol gydag Amgueddfeydd Iziko yn Ne Affrica, ac

adfer y Portrait de Monsieur Jules Dejouy (1879) gan Édouard Manet (1832-1883), diolch i Gronfa Adfer Amgueddfa TEFAF, Sefydliad Finnis Scott a Chyfeillion Amgueddfa Cymru.

Cyflawnwyd projectau cyfalaf allweddol yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys y llwybr cerdded hygyrch newydd a'r gwaith adnewyddu a gosod lifftiau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd. Parhaodd cam cychwynol project datblygu Amgueddfa'r Gogledd mewn partneriaeth â Chyngor Gwynedd, gan gynnwys arolygon ac ymgynghoriaeth gynllunio.

Parhawyd â'n momentwm ar leihau'r ynni a ddefnyddir, gyda gostyngiad o 17% yn yr ynni a brynwyd yn 2022/23, er bod ein hamgueddfeydd wedi ailagor yn llawn. Mae pedwar project mawr ar y gweill ar draws ein hamgueddfeydd i helpu i wella effeithlonrwydd ynni ymhellach, a'r rheiny wedi'u gwneud yn bosibl trwy gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru a chydweithio'n agos â Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru.

Yn 2022/23 cawsom wobwr Buddsoddwyr mewn Gwirfoddoli am y trydydd tro. Eleni mae'r ffocws wedi bod ar ailadeiladu'r Rhaglen Gwirfoddoli a Lleoli yn dilyn effaith Covid-19. Er ein bod wedi adennill nifer yr oriau gwirfoddoli i'r un lefelau â chyn y pandemig, rydym yn dal i adfer niferoedd y gwirfoddolwyr.

Cyhoeddwyd ein Strategaeth newydd hyd at 2030, a brand newydd hefyd, i sicrhau dyfodol cynaliadwy i Amgueddfa Cymru. Mae Strategaeth 2030 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn rhan o bopeth a wnawn, o sut mae'n casgliadau a'n hamgueddfeydd yn derbyn gofal ac yn berthnasol i genedlaethau'r dyfodol, i sut rydym yn cefnogi'r Gymraeg a'i diwylliant.

Datblygwyd nifer o gynlluniau allweddol yn ystod y flwyddyn a fydd yn ein helpu i ateb anghenion a heriau'r blynyddoedd nesaf wrth gyflawni Strategaeth 2030. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Y Strategaeth ar gyfer Rhaglenni Cyhoeddus 2022-27 sy'n llywio'n gwaith gyda phobl, cymunedau a phartneriaid i sicrhau buddion ac addysg i'r cyhoedd. (<https://amgueddfa.cymru/amdano/polisi/strategaeth-rhaglenni-cyhoeddus-2022-27/>)
- Ehangu a dyfnhau ymgysylltiad â chymunedau ledled Cymru, sef y llinyn canolog yn ein Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Strategol (<https://amgueddfa.cymru/amdano/polisi/cydraddoldeb-ac-amrywiaeth/>) ac rydym wedi cyhoeddi Cynllun Gweithredu Ehangu Ymgysylltiad 2022-25 (<https://amgueddfa.cymru/media/53765/Cynllun-Gweithredu-Ehangu-Ymgysylltiad-2022-25.pdf>), mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru.
- Ein cynllun gweithredu Datblygu Cynaliadwy Sylfaenol sy'n amlinellu pedwar llinyn allweddol o waith, o ddatgarboneiddio i adfer tir a natur.
- Y Strategaeth Ddigidol, Data a Thechnoleg sy'n rhoi digidol wrth wraidd y sefydliad i sicrhau y gall ein defnyddwyr ddarganfod ac archwilio'n hamgueddfeydd yn ddigidol.

Dros y flwyddyn nesaf byddwn yn parhau i adeiladu ar ein projectau a'n rhaglenni i ddarparu profiadau ymwelwyr, rhaglenni addysg a rhaglenni cyhoeddus, ac arferion casglu a chadwraeth o'r radd flaenaf.

## Canlyniadau Ariannol y Flwyddyn

	2022/23	2021/22
	£	£
Cyfanswm yr incwm	40,993,000	38,300,000
Cyfanswm y gwariant	(44,017,000)	(38,830,000)
Symudiadau eraill	(425,000)	15,000
<b>(Gwariant)/incwm net cyfunol</b>	<b>(3,449,000)</b>	<b>(515,000)</b>
Cynnydd net mewn cronfeydd (ar ôl yr holl enillion a cholledion wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu)	64,557,000	6,463,000
Cyfanswm balansau cronfeydd mewn cronfeydd anghyfyngedig a chyfyngedig cyhoeddus a phreifat ar ddiwedd y flwyddyn	167,558,000	103,001,000
Balansau cronfeydd a gedwir at ddibenion cyhoeddus anghyfyngedig ar ddiwedd y flwyddyn (heb gynnwys y gronfa bensiwn)	8,822,000	9,089,000

Cyfanswm ein gwariant net ar gyfer y flwyddyn oedd £3,449,000. Er bod yna gynnydd yn ein hincwm grant gan Lywodraeth Cymru a'n hincwm nad yw'n incwm llywodraeth, cynyddodd ein gwariant hefyd, yn sgil ailagor ein hamgueddfeydd yn llawn, cynnydd mewn cyflogau a chwyddiant cyfleustodau.

Mae'r symudiad net mewn cronfeydd ar gyfer y flwyddyn yn cynnwys enillion actiwaraid arwyddocaol ar y cynllun pensiwn o £59.3m, gan leihau diffyg y cynllun pensiwn ar y fantolen i £2.4m. Cafwyd enillion mynegeio hefyd oedd yn werth £8.7m ar ailbriso tir ac adeiladau, gan arwain at gynnydd net cyffredinol yn y cronfeydd o £64.6m.

Yn sgil ailagor ein hamgueddfeydd yn llawn yn dilyn pandemig COVID-19, dychwelodd masnach a throsiant ein cwmni masnachu, Mentrau AOCC Cyf, i sefyllfa lle roedd yn gwneud elw. Adlewyrchwyd niferoedd ymwelwyr is mewn elw is o'i gymharu â'r sefyllfa cyn y pandemig. Prif weithgareddau'r cwmni masnachu oedd gwerthiannau yn ein siopau manwerthu, arlwyio contract ac arlwyio mewnol, parcio ceir, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, gosodiadau a hawliau ffilmio. Adroddodd y cwmni elw o £515,000 ar gyfer 2022/23 (colledion o £51,000 ar gyfer 2021/22).

Cyfanswm y cronfeydd ar 31 Mawrth 2023 oedd £167,558,000. Ceir dadansoddiad yn nodyn 19 i'r cyfrifon. Mae nodyn 19 yn dangos mai asedau sefydlog yw dros 90% o'r cronfeydd. Roedd y cyllid cyhoeddus anghyfyngedig, heb gynnwys diffyg y cynllun pensiwn, yn £8.8m, a £3.2m o hwnnw'n asedau sefydlog. Mae'r £5.6m o gronfeydd cyhoeddus anghyfyngedig sy'n weddill wedi'i

ddyrranu i dalu diffygion mewn cyllid ac ymrwymadau yn y dyfodol. Ceir rhagor o wybodaeth yn yr adran Polisi ar Gronfeydd Wrth Gefn.



## Nodau ac Amcanion

Ein gweledigaeth yw bod yn sefydliad sy'n Ysbrydoli Pobl, Newid Bywydau. Y weledigaeth hon sydd wrth wraidd ein Strategaeth 2030 newydd, sy'n nodi sut rydym yn dal yn rhan hanfodol o seilwaith diwylliannol Cymru, sy'n hanfodol ar gyfer y broses o wella ac adnewyddu cenedlaethol. Mae'n cynnwys 6 Addewid a 9 Galluogwr sy'n cwmpasu'n gwaith.

Mae'n 6 Addewid tan 2030 yn dod â'n huchelgais yn fyw, a sut rydyn ni'n bwriadu ei gyflawni.

Trwy ein casgliadau, ein rhaglenni cyhoeddus a'n partneriaethau, byddwn ni'n gweithio gyda phobl Cymru a chymunedau ar draws ein gwlad er mwyn:

1. Cynrychioli pawb
2. Ysbrydoli creadigrwydd a dysgu am oes
3. Diogelu ac adfer natur a'r amgylchedd
4. Cefnogi lles trwy lefydd a phrofiadau sy'n ysbrydoli
5. Darganfod yr amgueddfa yn ddigidol
6. Creu cysylltiadau ar draws y byd

Er mwyn gwireddu'r addewidion uchelgeisiol hyn bydd ein cynlluniau'n cael eu cefnogi gan 9 Galluogwr neu ffordd o weithio, sef:

- Cynaliadwyedd
- Cynhyrchu incwm
- Ymchwil a gwerthuso
- Datblygu ein pobl
- Llywodraethu da, gwneud penderfyniadau ar y cyd
- Y Gymraeg
- Brand clir, cydnabyddedig
- Cyfleusterau sy'n addas i'r diben
- Gweithio diogel

Mae'n gweledigaeth, ein strategaeth a'n haddewidion wedi'u mapio i'r saith nod llesiant cenedlaethol a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Rydym yn adrodd yn rheolaidd i Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar ein cynnydd yn erbyn nodau'r Ddeddf. Mae'n gwaith ni hefyd yn cyd-fynd yn glir â Llythyr Cylch Gwaith presennol y Llywodraeth ar gyfer Amgueddfa Cymru.

## Cefndir Statudol ac Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Sefydlwyd Amgueddfa Genedlaethol Cymru trwy Siarter Frenhinol ym 1907 ac mae'n parhau i fod wedi'i chofrestru fel endid cyfreithiol ac elusen o dan yr enw hwn (Rhif Siarter Frenhinol RC000369, Rhif Elusen 525774, Rhif TAW GB 783 4541 10). Erbyn hyn mae'r sefydliad yn cael ei adnabod fel Amgueddfa Cymru.

Mae Amgueddfa Cymru'n elusen gofrestredig annibynnol, sy'n cael ei chyllid craidd trwy gymorth grant gan Lywodraeth Cymru fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru.

Ein hamcan craidd, a nodir yn y Siarter Frenhinol, yw 'hyrwyddo addysg y cyhoedd'. Mae hyn yn golygu datblygu ein casgliadau, gofalu amdanynt, eu hastudio, a chynnal mynediad at gasgliadau er lles cymdeithas, a hynny am byth. Mae'r Siarter (1907, a ddiwygiwyd ym 1991 a 2006) yn nodi y dylid cyflawni hyn:

- (i) yn bennaf, trwy sicrhau cynrychiolaeth gynhwysfawr o wyddoniaeth, celfyddyd, diwydiant, hanes a diwylliant Cymru neu sy'n berthnasol i Gymru, a
- (ii) yn gyffredinol, trwy gasglu, cofnodi, diogelu, egluro a chyflwyno gwrthrychau a phethau a gwybodaeth gysylltiedig, boed yn gysylltiedig â Chymru ai peidio, sydd â'r bwriad o hybu gwell dealltwriaeth a hyrwyddo ymchwil.

Parhawyd i weithredu ein Cynllun a Pholisi Ymgynghori, sy'n egluro'r gwerthoedd, yr egwyddorion a'r technegau cyfranogi allweddol mewn perthynas â'n prif weithgareddau ymgynghorol.

## Lleoliadau Amgueddfa Cymru

Yn ystod 2022/23 buom yn gweithredu saith o amgueddfeydd yn uniongyrchol ledled Cymru, a'n Canolfan Gasgliadau Genedlaethol:

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd  
<https://amgueddfa.cymru/caerdydd/>

Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, Sain Ffagan, Caerdydd  
<https://amgueddfa.cymru/sainffagan/>

Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru, Blaenafon, Torfaen  
<https://amgueddfa.cymru/bigpit/>

Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Caerllion, Casnewydd  
<https://amgueddfa.cymru/rufeinig/>

Amgueddfa Lechi Cymru, Llanberis, Gwynedd  
<https://amgueddfa.cymru/llechi/>

Amgueddfa Wlân Cymru, Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin  
<https://amgueddfa.cymru/gwlan/>

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Ardal Forwrol, Abertawe  
<https://amgueddfa.cymru/abertawe/>

Y Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol, Nantgarw, Rhondda Cynon Taf (yn agored i'r cyhoedd trwy apwyntiad)

<https://amgueddfa.cymru/canolfan-casgliadau/>

Rydym hefyd yn gweithio mewn partneriaeth ffurfiol â chyrrff lleol ar draws Cymru gan gynnwys Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam.

## Adran 1.2 Dadansoddiad o Berfformiad

### Dangosyddion Perfformiad

Dangosydd Perfformiad Allweddol	Targed 2021/22	Alldro 2021/22	Targed 2022/23	Alldro 2022/23
Nifer yr ymweliadau	672,000	674,814	1,000,040	1,308,628
Nifer yr ymweliadau â'r wefan	1,750,000	2,241,982	1,850,000	2,322,184
Nifer yr ymweliadau addysgol ffurfiol	70,000	122,707	90,000	214,902
Oriau gwirfoddolwyr	15,000	23,138	22,000	26,273
Cyfanswm yr incwm yn net o ymchwil a ffioedd, elw'r cwmni masnachu ac ailgodi tâl, a chodi arian refeniw anghyfyngedig*	£1,640,000	£1,377,000	£1,104,000	£1,469,000

\* Roedd cyfanswm yr incwm net yn 2021/22 yn cynnwys incwm o gyllid y Cynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws (CJRS) ar gyfer staff ar ffyrlo, a gafodd ei gapio ar golledion ar Incwm nad yw'n Gymorth Grant am y flwyddyn. Roedd targed 2022/23 yn is am nad oedd cyllid CJRS ar gael mwyach er bod pandemig Covid-19 yn dal i effeithio ar niferoedd ymwelwyr ac felly ar yr incwm net

Gwnaethom yn well na'n targedau ar gyfer 2022/23 ym mhob un o'r dangosyddion perfformiad allweddol uchod.

### Perfformiad yn erbyn ein Haddewidion a'n Galluogwyr

#### Addewid 1: Cynrychioli pawb

Rydym yn gweithio gyda phobl a chymunedau ledled Cymru i gynnwys eu lleisiau a'u cynrychiolaeth nhw yn ein gwaith a'n casgliadau.

I helpu i gefnogi dad-drefedigaethu yn ein casgliadau, rydym wedi sefydlu saith project ymchwil cymunedol gyda chymunedau amrywiol ledled Cymru. Agorwyd arddangosfa *Ailfframio Picton*, a dangoswyd hefyd set newydd o brintiau gan yr

artist Chris Ofili fel rhan o'r arddangosfa *Rheolau Celf?* yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Agorodd sawl arddangosfa newydd i ddathlu hanesion a chreadigrwydd LHDTC+, gan gynnwys *Trawsnewid* yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau a *Cymru... Balchder* yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru. Fe wnaethom hefyd gefnogi gwyliau Pride. Rydym wrthi'n casglu gwrthrychau newydd i helpu i ddogfennu ac adrodd hanes cyfoethog LHDTC+ Cymru, gan gynnwys arddangosfa hardd o ffotograffau a roddwyd gan Mike Parker.

Yn y project Celf ar y Cyd, gwahoddwyd pobl yng Nghymru i bleidleisio dros eu hoff weithiau celf i fynd ar daith i Ganolfan y Celfyddydau yn Aberystwyth, y Gaer yn Aberhonddu ac Oriol Môn yn Llangefni. Mae'r gweithiau celf hyn yn adlewyrchu amrywiaeth, creadigrwydd a phrofiad cyfoethog bywyd yng Nghymru. Bydd yr arddangosfa i'w gweld yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yr haf hwn fel cyfle olaf i'w gweld.

Addewid 2: Ysbrydoli creadigrwydd a dysgu am oes

Dros y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi cynnal rhaglenni cyffrous ac amrywiol i ddysgwyr o bob oed.

Mae athrawon ac ysgolion wedi cael cefnogaeth i gyflwyno'r cwricwlwm newydd i Gymru, ac fe gyrhaeddwyd dros 214,000 o ddysgwyr yn ddigidol ac yn bersonol ar draws ein holl amgueddfeydd.

Rydym yn cefnogi pobl ifanc i ddatblygu sgiliau a chreu cyfleoedd newydd gyda'n fforwm ieuenctid a rhaglen Cynhyrchwyr Amgueddfa Cymru diolch i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol. Rydym hefyd wedi cydweithio â Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Oriolau Celf Cymru gan ymgysylltu â dros 16,000 o blant a phobl ifanc fel rhan o Haf o Hwyl Llywodraeth Cymru.

Roedd agor arddangosfeydd *BBC 100 yng Nghymru* a *Lleisiau'r Wal Goch* yn uchafbwyntiau, ac felly hefyd dathlu dychweliad ein digwyddiadau personol, gan gynnwys yr *Ŵyl Fwyd* yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru.

Cawsom hefyd wobwr Buddsoddwyr mewn Gwirfoddoli am y trydydd tro. Rhoddodd 604 o wirfoddolwyr 26,273 po oriau i'r amgueddfa. Diolch o galon i'n gwirfoddolwyr sy'n cefnogi ein hamgueddfeydd mewn cynifer o ffyrdd.

Addewid 3: Diogelu ac adfer natur a'r amgylchedd

Rydym wedi ymrwymo i ofalu am yr amgylchedd a diogelu natur, o sut rydym yn gofalu am ein hamgueddfeydd a'n casgliadau i sut y gallwn weithio'n fwy cynaliadwy a chefnogi staff ac ymwelwyr i fyw'n fwy cynaliadwy.

Mae pedwar project mawr ar y gweill ar draws ein hamgueddfeydd i helpu i wella effeithlonrwydd ynni a'r rheiny wedi'u gwneud yn bosibl trwy gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru a thrwy gydweithio'n agos â Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru.

Rydym wedi cyrraedd safon Arian fel Sefydliad Carbon Llythrennog gan yr Ymddiriedolaeth Garbon, gyda dros 321 o'r staff wedi'u hyfforddi mewn llythrennedd carbon. Rydym hefyd yn gweithio'n galed i aildefnyddio eitemau a lleihau gwastraff ar draws y sefydliad.

I helpu pobl i archwilio'r amgylchedd, datblygwyd arddangosfa *Ar Eich Stepen Drws* mewn partneriaeth ag Oriol y Parc, Tyddewi, a lluniwyd Taflenni Sylwi i helpu i archwilio natur leol, y gellir eu lawrlwytho o'n gwefan. Mae project Bylbiau'r Gwanwyn i Ysgolion yn blodeuo o flwyddyn i flwyddyn gyda 175 o ysgolion yn ymchwilio i effaith newid hinsawdd mewn ffordd ddiddorol a chreadigol.

**Addewid 4: Cefnogi lles trwy lefydd a phrofiadau sy'n ysbrydoli**

Er mwyn cefnogi llesiant a chynyddu mynediad, rydym wedi bod yn gwneud gwelliannau i'n hamgueddfeydd ac yn cynnig gweithgareddau i bobl ag anghenion amrywiol.

Rydym wedi ymrwymo i ddarparu profiadau ystyrlon i bobl sy'n byw gyda dementia. Lansiwyd project Amgueddfeydd yn Ysbrydoli Atgofion gyda Chymdeithas Alzheimer Cymru, diolch i Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol.

Parhawyd i ddatblygu project Cysur mewn Casglu ac rydym yn bartner yn natblygiad adnodd digidol Tŷ'r Atgofion, gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru. Ar draws ein safleoedd rydym bellach yn cynnig profiadau sy'n Dda i Dementia gan gynnwys y teithiau tanddaearol yn Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru, gweithdai'r Caban yn Amgueddfa Lechi Cymru a Dawnsfeydd Te yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau.

Yn ystod y flwyddyn cwblhawyd ein llwybr cerdded hygyrch newydd sbon ar gyfer Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, sydd wedi helpu i drawsnewid y ffordd y mae pobl yn cael mynediad i'r amgueddfa.

Er mwyn parhau i estyn croeso cynnes a phrofiad hygyrch yn ein holl amgueddfeydd, mae ein staff yn adeiladu ar eu sgiliau mewn rhagoriaeth ymwelwyr, ac mae un rhan o bump o'n staff profiad ymwelwyr bellach wedi cwblhau hyfforddiant yn Iaith Arwyddion Prydain.

**Addewid 5: Darganfod yr amgueddfa yn ddigidol**

Mae profiadau digidol yn helpu i ddarparu mwy o fynediad i'n casgliadau a'n manau nag erioed o'r blaen.

Rydym wedi datblygu'n rhwydweithiau digidol, ein cyfrifiaduron a'r storffeydd eleni fel y gallwn ei gwneud hi'n haws i bawb gael mynediad at ein gwasanaethau a chael gwybod amdanynt. Rydym hefyd yn gweithio ar ddigideiddio'n casgliadau fel y gallant fod ar gael ar-lein i bobl ym mhobman. Mae cyllid gan y

Cyngor Ymchwil Celf a'r Dyniaethau wedi'n helpu i brynu offer i gefnogi'r gwaith hwn ac uwchraddio'n ffotograffiaeth sganio 3D.

Mae ein digwyddiadau digidol wedi parhau i fod yn boblogaidd. Datblygwyd digwyddiad digidol newydd, Amgueddfa dros Nos: y Rhufeiniaid yn 2022, sydd bellach yn rhan o bedwar digwyddiad ar-lein gwahanol Amgueddfa Dros Nos: Gartref. Yn olaf, ail-lansiwyd y profiad rhith-realiti yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, lle gall ymwelwyr blymio i foroedd Jwrasig a cherdded gyda deinosoriaid.

**Addewid 6: Creu cysylltiadau ar draws y byd**

Croesawyd 1.3 miliwn o ymwelwyr trwy ein drysau, a 2.3 miliwn o ymwelwyr digidol i'n gwefan yn ystod 2022/23.

Rydym yn meithrin perthnasoedd hirhoedlog ag amgueddfeydd ledled y byd, gan gynnwys project ymchwil cydweithredol gydag Amgueddfeydd Iziko De Affrica, ac adfer y Portrait de Monsieur Jules Dejouy (1879) gan Édouard Manet (1832-1883), diolch i Gronfa Adfer Amgueddfa TEFAF, Sefydliad Finnis Scott a Chyfeillion Amgueddfa Cymru.

Rhoddwyd benthyg un ar ddeg o wrthrychau a aeth i saith gwlad wahanol ar gyfer arddangosfeydd ac ymchwil barhaus, a deugain o fenthyciadau ymchwil rhyngwladol.

Yn haf 2022 daethom â chynrychiolwyr o genhedloedd Celtaidd ac America Ladin ynghyd i gyfnewid profiadau, syniadau a chanlyniadau i fynd i'r afael â heriau yn y gymdeithas y gall amgueddfeydd helpu i fynd i'r afael â nhw.

Yn olaf, dechreuwyd ein dathliadau Dydd Gŵyl Dewi 2023 gyda'n digwyddiad Wythnos Cymru Llundain mewn partneriaeth â Chymdeithas Bêl-droed Cymru, BBC Cymru a Llywodraeth Cymru, i drafod sut y daeth chwaraeon a diwylliant at ei gilydd i ddathlu'r Gymru fodern.

**Gwireddu'n Haddewidion**

Mae llawer iawn o waith yn digwydd y tu ôl i'r llenni i ofalu am y casgliadau cenedlaethol a darparu mannau croesawgar a hygyrch. Mae ein hamgueddfeydd yn ymddangos yn rheolaidd yn y rhestrau o'r amgueddfeydd gorau ledled y Deyrnas Unedig.

Rydym yn gwneud pethau'n haws i bobl weithio gyda ni o gefndiroedd amrywiol drwy wella'n prosesau recriwtio, ac mae'n bwlch cyflog cymedrig rhwng y rhyweddau, sef 1.8%, ar ei isaf ers 2017.

Ail-lansiwyd ein rhaglen Cymrodyr Ymchwil er Anrhydedd, gan groesawu pymtheg ar hugain o Gymrodyr o bob rhan o ystod o ddisgyblaethau a chefnidiroedd, ac ar wahanol gyfnodau yn eu gyrfaedd ymchwil. Byddwn yn cynnig cyfleoedd dros y flwyddyn nesaf ar gyfer pedair ar ddeg o ysgoloriaethau PhD newydd.

Mae'r Gymraeg wedi'i hymgorffori ym mhopeth a wnawn, gan gynnwys ein brand a'r ffordd yr ydym yn cyflwyno'n gwerthoedd a'n gwaith i'r byd. Mae gan dros 50% o'n staff sgiliau Cymraeg.

## Codi Arian

Cafwyd lefel uchel o lwyddiant wrth godi arian drwy ymddiriedolaethau a sefydliadau elusennol, loteriau a darparwyr grantiau a chefnogwyr unigol, gan godi £1.3m yn 2022/23. Cawsom roddion hefyd o £250,000 o asedau treftadaeth a nifer o grantiau gan y llywodraeth.

Cafwyd rhoddion arwyddocaol gan Sefydliad Paul Hamlyn, chwaraewyr Loteri Codau Post y Bobl, Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol ac eraill. Roedd y rhoddion eraill yn cynnwys cyfraniadau gan ymddiriedolaethau a sefydliadau tuag at ein gwaith, at brojectau penodol ac i brynu pethau. Roedd y rhain yn cynnwys rhoddion gan Ymddiriedolaeth Elusennol Swire, Cronfa Gasgliadau Cymdeithas yr Amgueddfeydd, Ymddiriedolaeth Elusennol Hartsheath a Chyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru: grant y cynllun Cymunedau Treth Gwarediadau Tirlenwi.

Parhawyd i ddatblygu a chryfhau ein cynhyrchion, ein prosesau a'n pobl sy'n cynhyrchu incwm. Mae cyfathrebu'n rheolaidd a chyflwyno digwyddiadau a phrofiadau personol, megis teithiau y tu ôl i'r llenni, sgysiau gan guraduron a digwyddiadau sy'n hyrwyddo rhoddion mewn ewyllysiau, wedi helpu'n lefelau cadw ac wedi sicrhau cefnogwyr a chymynwyr unigol newydd.

Yn ystod y flwyddyn, cafodd ein gwaith codi arian ei wneud yn fewnol, gan ein Hadran Ddatblygu ac ni wnaethom contractio unrhyw waith codi arian i asiantaethau trydydd parti nac ymgymryd ag unrhyw weithgarwch marchnata uniongyrchol. Rydym yn dal yn aelodau o'r Rheoleiddiwr Codi Arian ac yn cadw at y cod ymarfer codi arian fel y'i nodwyd gan y Rheoleiddiwr. Ni chawsom unrhyw gwynion mewn perthynas â'n gwaith codi arian.

## Buddsoddiadau cyfalaf

Yn sail i gyflawni'r weledigaeth, mae rhaglen o waith cyfalaf yn parhau, sef rhaglen a ariennir gan gymorth grant Llywodraeth Cymru. Yn 2022/23 canolbwyntiodd hon unwaith eto ar ddatblygu'r cynllun gwaith cynnal a chadw hanfodol a chyflymu'n rhaglen ddigidol. Yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd cafodd gwaith mawr ar y to ei orffen i raddau helaeth erbyn diwedd y flwyddyn, gan gynnwys trwsio'n difrod a gafwyd yn y tân ym mis Ebrill 2021. Yn ychwanegol, cafodd y llwybr hygyrch newydd a lifftiau eu cwblhau, gan wneud gwahaniaeth arwyddocaol o ran hygyrchedd. Roedd y projectau eraill yn cynnwys dechrau gwaith ar do ac oeryddion Amgueddfa Genedlaethol y Glannau , adnewyddu offer yn Big Pit ac adnewyddu systemau'r larymau lladron a thân ar



sawl safle. Cafodd amryw o brojectau digidol eu symud ymlaen, megis datblygiad pellach ar lwyfannau masnachol, ein gwefan a'n mewnrwyd. Parhaodd y buddsoddiad wrth gynllunio a gweithredu ar gyfer datgarboneiddio Amgueddfa Cymru, gyda nifer o brojectau wedi'u cwblhau neu wedi'u datblygu. Parhaodd cyfnod cychwynol project datblygu Amgueddfa'r Gogledd, gan gynnwys arolygon ac ymgynghoriaeth gynllunio. Er bod gymorth grant uwch ar gyfer y chwe blynedd hyd at 2022/23 yn cynrychioli cyfanswm buddsoddiad cyfalaf o £20m, nodwyd bod dros £60m o waith cynnal a chadw ataliol ac ôl-gronnus yn hanfodol dros y 10 mlynedd nesaf.

## Adroddiad Cynaliadwyedd

Mae'r adroddiad hwn wedi'i lunio yn unol â'r canllawiau a osodwyd gan Drysorlys Ei Fawrhydi yn y ddogfen *Public Sector Annual Reports: Sustainability Reporting Guidance*.

Ein nod yw creu amgueddfeydd cynaliadwy trwy ddatblygu arferion cynaliadwy wrth weithredu'n saith amgueddfa a'n canolfan gasgliadau, drwy'n gwaith caffael a'n ffyrdd o weithio, a thrwy hyrwyddo arferion cynaliadwy trwy ein harddangosfeydd, ein digwyddiadau a'n rhaglenni dysgu. Rydym yn gweithio'n agos gyda phartneriaid megis Cynnal Cymru a Sustrans.

Hefyd, nod llawer o'n hymchwil graidd yw gwella dealltwriaeth o'r amgylchedd naturiol a diwylliannol, er enghraifft, ymchwil i'r newid yn yr hinsawdd.

Mae gennym Grŵp Cydymffurfiaeth Cynaliadwyedd trawsadrannol dan arweiniad Cydlynnydd Cynaliadwyedd dynodedig a gefnogir gan ein Fforwm Datblygu Cynaliadwy. Mae'r Grŵp yn sbarduno ymagwedd strategol ac integredig at gynaliadwyedd ar draws pob maes o'n gwaith ac yn mynd ati i hybu arferion datblygu cynaliadwy ar draws y sefydliad.

Mae rhagor o wybodaeth am sut rydym yn creu amgueddfeydd cynaliadwy, gan gynnwys ein Polisi Amgylcheddol ar gael yn <https://amgueddfa.cymru/datblygu-cynaliadwy/>.

### Perfformiad Cynaliadwyedd

Mae gwarchod trysorau'r genedl ac agor ein drysau i dros filiwn o ymwelwyr mewn blwyddyn yn defnyddio llawer o ynni. Mae ein Polisi Ynni wedi'i fabwysiadu ac wedi'i ddiweddarau i sicrhau ein bod yn dal i gymryd camau mawr tuag at wella effeithlonrwydd ynni, ac i ddangos ein cefnogaeth i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr.

Yn dilyn pandemig Covid-19 mae'n hamgueddfeydd wedi ailagor yn llawn yn 2022/23, ond rydym wedi parhau â'n momentwm trwy'r gostyngiad yn y defnydd cyffredinol o ynni. Yn 2022/23, gostyngodd y trydan a ddefnyddiwyd 5%, a

gostyngodd y nwy a ddefnyddiwyd (gan gynnwys LPG) 26%. Mae cyfanswm yr ynni sydd wedi'i brynu ar draws yr holl safleoedd felly wedi gostwng 17% o'i gymharu â 2021/22. Bu cynnydd o 77% mewn gwastraff o'i gymharu â 2021/22 er bod y gwastraff tirlenwi yn dal 21% yn is na phum mlynedd yn ôl. Mae'r defnydd dŵr wedi gostwng ychydig, sef 3%.

Mae'r tablau isod yn darparu gwybodaeth ariannol ac anariannol fanwl am allyriadau nwyon tŷ gwydr, gwastraff, a'r defnydd o adnoddau y mae pen draw iddynt (dŵr). Cafwyd data allyriadau cwmpas 1 a chwmpas 2 ar nwyon tŷ gwydr o'n cronfa ddata CRC, cyfrifwyd allyriadau cwmpas 3 gan ddefnyddio ffigurau milltiroedd blyneddol a ddarparwyd gan ein cyflenwr ceir llogi, casglwyd y data gwastraff o adroddiadau gwastraff safleoedd unigol, a daw'r data ar ddefnydd o ddŵr o'r wybodaeth ar filiau.

Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr		2022/23	2021/22	2020/21	2019/20	2018/19
Dangosyddion anariannol (tCO <sub>2</sub> )	Cwmpas 1 Allyriadau (uniongyrchol) – nwy	1,004	1,348	1,462	1,621	1,014
	Cwmpas 2 Allyriadau (anuniongyrchol) – trydan a nwy	1,151	1,104	975	1,259	1,582
	Cwmpas 3 Allyriadau (teithiau busnes)	14	8	1	24	25
	Cyfanswm	2,169	2,460	2,438	2,904	2,621
Ynni perthnasol a ddefnyddir (kWh'000)	Nwy	5,493	7,335	7,952	8,771	5,164
	Trydan	4,586	4,827	3,887	4,574	5,190
	Cyfanswm	10,079	12,163	11,839	13,345	10,654
Dangosyddion ariannol (£'000)	Nwy	269	178	202	214	217
	Trydan	1,038	686	492	666	648
	Ffi gweinyddu CRC	0	0	0	0	1,290
	Teithiau busnes swyddogol	119	54	30	182	162
	Cyfanswm	1,426	918	724	1,062	1,027
<b>Targedau a Pherfformiad</b>						
Mae ein Datganiad Amgylcheddol yn gosod targed o leihau'r CO <sub>2</sub> a gynhyrchir gan ynni a thrafnidiaeth 2% bob blwyddyn. Eleni gwelwyd gostyngiad o 12% mewn allyriadau CO <sub>2</sub> ar gyfer ynni a brynwyd o'i gymharu â 2021/22. Mae'r						

		<p>gostyngiad hwn hyd yn oed yn uwch o'i gymharu â lefelau cyn y pandemig yn 2019/20 lle mae'r gostyngiad yn 25%.</p> <p>Cafwyd gostyngiad bach o ran defnyddio trydan er gwaethaf cynnydd mewn digwyddiadau a mwy o staff yr amgueddfa yn dychwelyd i'r swyddfa, gyda gwaith hybrid yn cael ei gyflwyno, yn sgil pandemig Covid-19. Parhaodd y defnydd o nwy i ostwng 25% yn rhagor gyda'r amgueddfa yn gwireddu manteision ei strategaeth hirdymor o leihau defnydd ynni.</p> <p>Er bod y defnydd wedi lleihau, rydym wedi gweld cynnydd sylweddol mewn gwariant oherwydd amrywiadau byd-eang yn y farchnad mewn costau ynni.</p> <p>Wrth inni barhau i hybu dulliau teithio cynaliadwy i ymwelwyr a staff, rydym wedi parhau i weld gostyngiad mewn CO<sub>2</sub> o logi ceir o'i gymharu â'r lefelau cyn y pandemig. Gwnaed hyn yn bosibl trwy gynyddu'r gallu i weithio o bell a lleihau gofynion teithio.</p>
--	--	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Gwastraff		2022/23	2021/22	2020/21	2019/20	2018/19
Dangosyddion anariannol (tunelli)	Gwastraff peryglus	0.6	0.0	0.0	0.5	0.3
	Gwastraff nad yw'n beryglus:					
	- Tirlenwi	992.0	846.1	311.6	1,218.1	1,262.6
	- Wedi'i aildefnyddio/wedi'i ailgylchu	2761.2	1,263.7	807.4	1,911.6	1,948.6
	- Wedi'i losgi	38.9	27.2	8.7	37.5	43.9
	Cyfanswm y gwastraff	3,792.6	2,137.0	1,127.8	3,167.7	3,255.3
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm cost y gwaredu	71,297	59,789	31,084	57,619	56,923
<b>Targedau a Pherfformiad</b>						
		Rydym yn annog lleihau gwastraff ar draws y sefydliad trwy fwy o ailgylchu a hyrwyddo egwyddorion economi cylchol. Mae cyfanswm ein gwastraff wedi cynyddu o'i gymharu â'r lefelau cyn pandemig Covid-19 ond cafwyd gostyngiad arwyddocaol mewn gwastraff tirlenwi o 21% o'i gymharu â 2018/19.				

Defnydd o Adnoddau y Mae Pen Draw iddynt		2022/23	2021/22	2020/21	2019/20	2018/19
Dangosyddion anariannol ('000m <sup>3</sup> )	Cyfanswm y dŵr a ddefnyddiwyd	21,878	22,572	19,601	23,444	23,463
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm costau cyflenwi dŵr	75,165	60,939	45,427	67,067	79,828
<b>Targedau a Pherfformiad</b>						
Yn 2022/23 gostyngodd y defnydd o ddŵr ychydig, 3%, o'i gymharu â'r flwyddyn cynt, gan adlewyrchu ymdrechion parhaus i leihau'r defnydd o adnoddau cyfyngedig.						

### Strategaeth y dyfodol

Mae'n Strategaeth 2030 yn rhoi amlygrwydd i ddatblygu a hybu arferion cynaliadwy, a mynd i'r afael â newid hinsawdd a'r argyfwng bioamrywiaeth.

Yn 2023/24 byddwn yn adeiladu ar y cynnydd a gyflawnwyd eisoes o ran lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr, gwastraff a defnyddio dŵr. Rhaid parhau â'r momentwm hwn i gyflawni ein huchelgais i fod yn Garbon Niwtral erbyn 2030. Bydd y Fforwm Datblygu Cynaliadwy yn parhau i archwilio rhagor o waith arbed ynni ar draws ein safleoedd.

Mae'r hyfforddiant mewn Llythrennedd Carbon a ddatblygwyd yn 2020/21, ac sydd wedi'i achredu gan yr Ymddiriedolaeth Garbon, bellach wedi'i basio gan 320 o aelodau staff ac mae llawer mwy wrthi'n ei gwblhau. Mae'r hyfforddiant hwn yn cael ei ddatblygu ar lwyfan dysgu ar-lein i alluogi mwy byth o'r staff i ymgymryd ag ef a gwneud eu haddewidion. Ym mis Mawrth 2023 cawsom achrediad arian ar gyfer ein hyfforddiant, ac rydym bellach yn gweithio ar ennill statws lefel aur.

### Bioamrywiaeth

Parhawyd i ddatblygu cynlluniau gweithredu bioamrywiaeth ar gyfer pob un o'n safleoedd sy'n anelu at ddiogelu, gwarchod, gwella ac adfer planhigion ac anifeiliaid amrywiol ein holl safleoedd. Mae archwiliadau bioamrywiaeth wedi'u cynnal ar bob safle, gan ddarparu gwybodaeth i'n cynorthwyo i wneud penderfyniadau ac i helpu'n hymdrech cadwraeth effeithiol. Byddant yn llywio'r cynlluniau gweithredu bioamrywiaeth a gwaith rheoli tir hefyd.

Yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, bydd ein hymchwil hanes naturiol yn parhau i wneud cyfraniad sylweddol at drafodaethau cyfoes ynglŷn â chynaliadwyedd, newid hinsawdd a cholli bioamrywiaeth. Rydym wedi ymgysylltu

â Plantlife i ddarparu dŏl drefol yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn ogystal â nodi cyfleoedd inni eu hystyried yn y dyfodol.

### Caffael Cynaliadwy

Rydym wedi datblygu Cynllun Gweithredu Caffael Cynaliadwy newydd yn dilyn gwaith cydweithredol gyda WRAP Cymru wrth inni geisio cyrraedd lefel sefydledig yng Nghymru a defnyddio gwaith caffael i gyflymu'n taith i fod yn Amgueddfa Carbon Sero Net. Bydd y cynllun gweithredu hwn yn rhoi cynaliadwyedd a lleihau carbon ar y blaen ym mhob gweithgarwch caffael ar draws yr amgueddfa yn ogystal â chydweithio â chyflenwyr i gynyddu eu capasiti nhw ac ymuno â ni ar y daith.

### Llywodraethu

Rydym wedi mabwysiadu system reoli amgylcheddol trwy gyfrwng BS8555, ac wedi datblygu polisiau craidd er mwyn sicrhau bod datblygu cynaliadwy wrth wraidd ein gweithrediadau, gan gynnwys:

- Safon Amgylcheddol SEREN BS8555 – rydym wedi cael achrediad Cam 3 y safon hon ar draws y sefydliad
- Polisi a Chynllun Gweithredu Caffael Cynaliadwy
- Polisi Ynni

Mae ein harferion, ein prosesau a'n llwyddiannau cynaliadwy yn cael eu hasesu'n allanol yn unol â BS8555 ac o dan Ymrwymiad Lleihau Carbon y Llywodraeth. Maent hefyd yn rhan o fframwaith cyffredinol rheolaeth fewnol, a cheir disgrifiad manylach o hyn yn y Datganiad Llywodraethu, sy'n rhan o'r Adroddiad hwn.

### Prisio Asedau Sefydlog

Yn ôl ein polisi cyfrifyddu ar brisio Asedau Sefydlog, rhaid i asedau eiddo gael eu hailbrisio'n broffesiynol bob pum mlynedd. Nid yw'r broses ailbrisio bob pum mlynedd hon yn berthnasol i asedau eraill, gan gynnwys asedau treftadaeth a'r rhai dan benawdau ehangach fel peiriannau, cerbydau, neu osodiadau a ffitiadau eraill. Mae'r polisi cyfrifyddu'n cynnwys darpariaeth hefyd i ddefnyddio mynegeion i addasu'r asedau hynny sydd wedi'u hailbrisio'n broffesiynol, yn y blynyddoedd rhwng yr ailbrisiadau proffesiynol bob pum mlynedd.

Y tro diwethaf i asedau sy'n gysylltiedig ag eiddo gael eu hailbrisio'n broffesiynol oedd 31 Mawrth 2021.

Nid yw Amgueddfa Cymru wedi cyfalafu asedau treftadaeth a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001. Mae hyn oherwydd na fyddai prisiad cynhwysfawr, fel y dangosir isod, yn rhoi ffigwr ystyrlon i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol, ac oherwydd nad yw cost gwneud hynny yn gymesur â'r buddion i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol.

Cost Hanesyddol – er y gall fod yn bosibl pennu cost i eitemau a brynwyd o fewn blwyddyn ariannol, buan y mae cost hanesyddol yn dod yn ddiystyr, nid yn unig oherwydd symudiadau cyffredinol prisiau lle bo marchnadoedd am eitemau tebyg yn bodoli, ond hefyd oherwydd newid yn y farn ynghylch priodoliad a dilysrwydd,

ymchwil yn y cyfamser sy'n datgelu gwerth newydd i wrthrychau, gwybodaeth newydd ynghylch tarddiad eitem, neu newidiadau mewn chwaeth. Prisiad – mae ceisio rhoi pris ar asedau treftadaeth sydd wedi'u caffael yn hanesyddol yn codi nifer o bryderon cysyniadol eraill. Caiff prisio asedau treftadaeth ei gymhlethu gan natur nifer o'r asedau hyn. Ni chânt eu gwerthu yn aml, ac yn aml mae ganddynt werth sy'n uwch na'u gwerth ynddynt eu hunain oherwydd cysylltiad â pherson, digwyddiad neu gasgliad; mae nifer gyfyngedig iawn o brynwyr; dim poblogaeth gydryw o asedau ar y farchnad; a gwybodaeth amherffaith ynghylch yr eitemau ar werth. Yn wahanol i nifer o asedau masnachol felly, anaml iawn y ceir marchnad fywiog sydd yn dangos gwerth dangosol gwrthrychau tebyg. Mae hyn yn ei gwneud yn amhosibl i ddarparu prisiadau cywir ar gyfer nifer o asedau treftadaeth.

Yn unol â Safon Adrodd Ariannol (FRS) 30 ar asedau treftadaeth, trafodir datgeliadau yn nodyn 11 i'r cyfrifon.

Adlewyrchir ein buddiant yn yr eiddo yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau gan ein cyfran o 50% yn y cwmni cyd-fentro gyda Dinas a Sir Abertawe. Dangosir manylion y buddiant yn y cwmni cyd-fentro yn nodyn 9 i'r cyfrifon.

## Perfformiad Talu'n Brydlon

Rydym yn dilyn amcanion y cod ymarfer Better Payment a gyhoeddwyd gan Drysorlys Ei Fawrhydi a'n nod yw talu anfonebau dilys o fewn 30 diwrnod ar ôl iddynt ddod i law. Saith niwrnod calendr oedd cyfartaledd yr amser a gymerwyd i dalu anfonebau yn ystod 2022/23 (saith niwrnod yn 2021/22), sy'n cynnwys 96.5% (yn ôl nifer) o anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (97.4% yn 2021/22). Ni wnaed taliadau llog dan Ddeddf Taliadau Hwyr o Ddyledion Masnachol (Llog) 1998 (£dim yn 2021/22).

## Y Polisi ar Gronfeydd wrth Gefn

Fel corff sy'n gyfrifol am gasglu a gwarchod asedau treftadaeth, gan gynnwys tir ac adeiladau, er mwyn cyflawni ein nodau a'n hamcanion, mae'r polisi ar gronfeydd wrth gefn yn gymwys i gronfeydd arian i'w wario yn unig, ac nid i gyfanswm y cronfeydd a ddelir. Mae'n cronfeydd arian parod i'w wario yn cynnwys cronfeydd preifat a chronfeydd cyhoeddus.

Mae cronfeydd preifat yn cael eu cadw a'u nodi ar wahân yn y cyfrifon. Mae'r rhain yn cynnwys cronfeydd sy'n amodol ar gyfyngiadau a osodwyd gan roddwyr, a rhoddion a chyfraniadau anghyfyngedig sydd ar gael i'w defnyddio i hyrwyddo'n hamcanion. Ein polisi yw adeiladu'r cronfeydd hyn a'u cadw ar gyfer projectau a chynlluniau cyfalaf nad oes modd derbyn cyllid craidd na chymorth grant ar eu cyfer, gan gadw o fewn unrhyw gyfyngiadau ar ddefnydd sydd yn y Cronfeydd Preifat.

Mae ein polisi ar gronfeydd wrth gefn yn parhau i fod yn ddibynnol ar yr awdurdod a roddwyd gan Lywodraeth Cymru yn ein Cytundeb Fframwaith, ac wedi'i gyfyngu ganddo, sef awdurdod a oedd yn cyfyngu'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2022/23 i 2% o'n cymorth grant, gydag eithriadau rhag unrhyw gyfyngiad o ran y Grant Prynu Sbesimenau ac incwm a gynhyrchwyd gennym ni.

Defnyddir elw'r is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni, sef Mentrau AOCC Cyf, i ddarparu cyllid ychwanegol tuag at ein nodau a'n hamcanion. Ar adegau, gall hyn olygu ail-fuddsoddi elw yn yr is-gwmni masnachu er mwyn cynyddu'r elw masnachu ymhellach.

Er gwaethaf yr anawsterau yn y blynyddoedd diwethaf ynghylch arian cyhoeddus, ein diffyg strwythurol cynyddol, ein cronfeydd refeniw sy'n crebachu a'r gofynion ynglŷn â gwaith cynnal a chadw hanfodol ataliol a'r dagfa gwaith cynnal a chadw, rydym yn dal yn benderfynol o barhau i gyflawni blaenoriaethau'r weledigaeth, gan gynnwys datblygiadau a gwaith adnewyddu cyfalaf. Cododd y pandemig COVID-19 heriau newydd, ond llwyddwyd i liniaru'n colledion incwm yn 2020/21 a 2021/22 drwy gyllid CJRS ar gyfer staff ar ffyrlo, grantiau refeniw a rhoddion eraill sy'n gysylltiedig â COVID-19 ac arbedion yn ystod y flwyddyn. Bu bron inni dreblu'r incwm o ffynonellau heblaw'r llywodraeth dros y pum mlynedd hyd at 31 Mawrth 2020, ac mae gennym gynlluniau ar waith ac yn cael eu datblygu i sicrhau rhagor o dwf yn y dyfodol. Er hynny, rydym yn dal i ddibynnu ar gyllid Llywodraeth Cymru i gynnal y rhan fwyaf o'n gweithgareddau.

Roeddem yn ddiolchgar am gymorth grant refeniw ychwanegol a ddyfarnwyd ar gyfer 2020/21, 2021/22 a 2022/23, gan ein galluogi i gydbwysu'n cyllidebau ar gyfer y blynyddoedd hynny. Serch hynny, ar sail ein modelau a'n strwythurau gweithredu presennol, a'r cymorth grant refeniw sydd wedi'i gadarnhau, mae ein cronfeydd refeniw (cyhoeddus anghyfyngedig) yn gynaliadwy am y ddwy flynedd nesaf yn unig. Rydym yn adolygu'n sefyllfa ariannol yn rheolaidd gyda Llywodraeth Cymru. Ar sail y trafodaethau hyn mae ein cyfrifon wedi'u paratoi ar y sail ein bod yn fusnes hyfyw ac nid oes ansicrwydd o bwys ynglŷn â'n gallu i barhau.

Cyfanswm y cyllid ar 31 Mawrth 2023 oedd £167,558,000. Ceir dadansoddiad yn nodyn 19 i'r cyfrifon. £6,928,000 oedd y cronfeydd preifat anghyfyngedig, £0.8m ohono'n asedau sefydlog, sy'n gadael £6.1m o gronfeydd arian i'w wario. £8,821,000 oedd y cronfeydd cyhoeddus anghyfyngedig, heb gynnwys y gronfa bensiwn, ac o hyn mae £3.2m yn asedau sefydlog, sy'n gadael £5.6m sydd wedi'i ddyrannu i dalu am ddiffygion ac ymrwymadau yn y dyfodol.

## Polisi a Pherfformiad Buddsoddiadau

Ein hamcanion buddsoddi yw creu incwm i gefnogi ein gweithgareddau a chynyddu'r gwerth cyfalaf mewn termau real, cyn chwyddiant. Rydym yn buddsoddi Cronfeydd Preifat, a bwriedir cadw'r rhain mewn portffolio Cronfa Elusennau dewisol yn yr hirdymor a reolir yn weithredol gan ein cynghorwyr, sef Barclays. Mae ein polisi ar fuddsoddi yn derbyn cyfnewidioldeb tymor byr wrth

geisio sicrhau enillion buddsoddi cadarnhaol yn dilyn effeithiau chwyddiant, ac yn cydnabod y gall gwerth cyfalaf amrywio'n sylweddol o bryd i'w gilydd. Hefyd, mae elfen sylweddol yn cael ei chadw mewn cyfrifon arian parod, i fod ar gael yn rhwydd i'w buddsoddi yn y rhaglen gyfalaf. Rydym yn ceisio osgoi buddsoddi mewn stociau anfoesegol sy'n groes i'n hamcanion, drwy fuddsoddi mewn cronfeydd sy'n defnyddio mesurau sgrinio i sicrhau bod cyfyngiadau moesegol yn cael eu rhoi ar fuddsoddiadau. Mae perfformiad y cronfeydd hyn yn cael ei adolygu'n gyson, a gwneir newidiadau i'r portffolio fel sy'n briodol i'r lefel dderbyniol o risg.

Gostyngodd gwerth y portffolio buddsoddi yn ystod y flwyddyn o £3,361,000 to £3,217,000.

Mae gennym hefyd, trwy gymynroddion, fuddsoddiad ecwiti mewn 11 o gwmnïau o'r radd flaenaf. Gostyngodd gwerth y portffolio hwn yn ystod y flwyddyn o £103,000 i £82,000.

Felly, cyfanswm gwerth y buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2023 oedd £3,299,000.

## Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae gennym Gynllun Pensiwn â buddion wedi'u diffinio sydd ar gael i'r holl staff parhaol. Mae'r cynllun wedi'i ategu gan Warrant y Goron. Fel y mwyafrif helaeth o gynlluniau o'r fath, mae prisiadau blynyddol diweddar a welir ar y fantolen yn dangos diffyg ariannol yn asedau'r cynllun o'i gymharu â rhwymedigaethau'r cynllun. Mae trafferthion yn y marchnadoedd ecwiti, ynghyd â'r rhwymedigaethau cynyddol o dan y cynllun yn sgil llawer o ffactorau, gan gynnwys y ffaith fod yr aelodau'n byw'n hirach, yn golygu bod llawer o gynlluniau o'r fath dan bwysau, ac mae llawer ohonynt wedi cau yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Mae'r prisiad a welir ar fantolen eleni, fel y'i cyfrifwyd o dan FRS102, yn dangos gostyngiad yn y diffyg o £57.3m i £2.4m, symudiad positif o £54.9m. Gostyngodd rhwymedigaethau'r Cynllun £88.4m oherwydd enillion actiwaraid, yn sgil cynnydd yn y gyfradd ddisgownt a ddefnyddiwyd ac sy'n cael ei bennu gan Drysorlys EF ynghyd â gostyngiad yn y rhagdybiaethau ynglŷn â chwyddiant yn y dyfodol. Gostyngodd gwerth asedau'r Cynllun £33.5m oherwydd colledion actiwaraid, a hefyd o ganlyniad i'r newid mewn tybiaethau ar y gyfradd ddisgownt a chwyddiant. Ceir rhagor o fanylion am sut y cyfrifir costau pensiwn yn y nodyn i'r cyfrifon ynghylch polisiau cyfrifyddu, ac mae'r gofynion ynglŷn â datgelu a geir yn FRS102 i'w gweld yn nodyn 18 i'r cyfrifon.

At ei gilydd, mae prisiadau o dan FRS102 yn cael eu seilio ar gyflwr presennol y marchnadoedd ac felly maent yn bur anwadal o dro i dro ac nid ydynt yn briodol fel y sail ar gyfer gwneud penderfyniadau ar ariannu cynlluniau. Mae'r penderfyniadau hyn yn cael eu seilio yn hytrach ar brisiad actiwaraid llawn bob tair blynedd, gan ddilyn canllawiau'r Rheoleiddiwr Cynlluniau Pensiwn.



Cafodd prisiad actiwaraid tair blynedd diweddaraf y cynllun, hyd at 31 Mawrth 2021, ei gytuno gan Amgueddfa Cymru ac Ymddiriedolwyr y Cynllun ar 29 Mehefin 2022, yn ogystal â'r cynllun adfer cysylltiedig i ddileu diffyg ariannol y Cynllun. Bydd y cynllun yn cael gwared ar y diffyg ariannol dros gyfnod o wyth mlynedd o ddyddiad y prisiad. Dylid cynnal y prisiad actiwaraid tair blynedd nesaf ar 31 Mawrth 2024.

## Polisi Iaith Gymraeg

Rydym wedi ymrwymo i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, fel y'u nodwyd gan Lywodraeth Cymru o dan adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Mae'r safonau a bennwyd ar gyfer Amgueddfa Cymru wedi'u pennu gan Gomisiynydd y Gymraeg ac yn ymdrin â phedwar maes, sef Cyflenwi Gwasanaethau, Lluio Polisi, Gweithredu a Chadw Cofnodion. Mae'n Hysbysiad Cydymffurfio a'n Polisi Iaith Gymraeg ar gael yn <https://amgueddfa.cymru/amdano/polisi/polisi-iaith-gymraeg/>

Rydym yn llunio adroddiad blynyddol ar gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, a gaiff ei gyhoeddi ar ein gwefan yn <https://amgueddfa.cymru/amdano/polisi/polisi-iaith-gymraeg/>.

Rydym yn trin y Gymraeg a'r Saesneg ar sail gyfartal ac yn cydnabod pwysigrwydd darparu gwasanaeth cwbl ddwyieithog i'r cyhoedd. Mae'r Gymraeg yn rhan annatod o dreftadaeth a diwylliant Cymru, ac felly mae gan Amgueddfa Cymru ran bwysig i'w chwarae o ran hybu gwybodaeth a dealltwriaeth pobl o hanes yr iaith a diwylliant Cymru, yn ogystal â defnyddio a dathlu'r iaith yn ein gwaith. Mae ein holl arddangosfeydd a rhaglenni addysg yn cael eu cyflwyno'n ddwyieithog ac mae'n gwefan yn gwbl ddwyieithog.



*Jane Richardson*  
Swyddog Cyfrifyddu a  
Phrif Weithredwr  
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar  
24 Ionawr 2024



*Hywel John*  
Trysorydd, ar ran y Bwrdd  
Ymddiriedolwyr  
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar  
24 Ionawr 2024

## **ADRAN 2: ATEBOLRWYDD**

### **Adran 2.1: ADRODDIAD LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL**

#### **2.1.1 ADRODDIAD Y CYFARWYDDWYR**

**Y BWRDD YMDDIRIEDOLWYR (O 1 Ebrill 2022 ymlaen)**

**LLYWYDD**

Roger Lewis \* (wedi ymddeol 31 Rhagfyr 2022)

Dr Carol Bell \* (penodwyd yn Llywydd dros dro o 1 Ionawr 2023 ymlaen, wedi ymddeol 29 Medi 2023)

**IS-LYWYDD**

Dr Carol Bell \* (wedi ymddeol 29 Medi 2023)

**TRYSORYDD**

Hywel John, FCA \*

**PENODWYD GAN LYWODRAETH CYMRU**

Carys Howell (wedi ymddeol 31 Rhagfyr 2022)

Rachel Hughes, MBA FInstLM (wedi ymddeol 31 Rhagfyr 2022)

Michael Prior, BA Cyfreithiwr (wedi ymddeol 31 Rhagfyr 2023)

Dr Catherine Duigan (wedi ymddeol 31 Rhagfyr 2023)

Gwyneth Hayward (wedi ymddeol 14 Ebrill 2023)

Freya Stannard

Cai Wilshaw

Yr Athro John Hunt (penodwyd 1 Ionawr 2023)

Ameerah Mai (penodwyd 1 Ionawr 2023)

Owen Hathway (penodwyd 15 Ebrill 2023)

Kate Eden (penodwyd 1 Medi 2023)

Rhys Evans (penodwyd 1 Hydref 2023)

**PENODWYD GAN AMGUEDDFA GENEDLAETHOL CYMRU**

Dr Hywel Ceri Jones, CMG (wedi ymddeol 31 Awst 2022)

Y Farwnes Kay Andrews, OBE (wedi ymddeol 30 Tachwedd 2022)

Robert Humphreys (wedi ymddeol 18 Medi 2023)

Dr Madeleine Havard \* (wedi ymddeol 14 Ebrill 2023)

Abigail Lawrence

Richard Thomas \*

Rachel Hughes, MBA FInstLM (penodwyd 1 Ionawr 2023, wedi ymddeol 31 Rhagfyr 2023)

Llion Iwan (penodwyd 1 Ionawr 2024)

\* Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd.

Mae pob Ymddiriedolwr yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau.

**AELODAU ALLANOL ANNIBYNNOL O'R PWYLLGOR ARCHWILIO, RISG A SICRWYDD**

Rheon Tomos, BA, IPFA (wedi ymddeol 23 Hydref 2022)

Dr Vivek Goel, BBS, MD, FRCP (wedi ymddeol 6 Tachwedd 2022)

Spencer John (penodwyd 1 Ionawr 2024)

Richard Houdmont (penodwyd 1 Ionawr 2024)

**CYFARWYDDIAETH (UWCH DÎM GWEITHREDOL) (O 1 Ebrill 2022 ymlaen)**

Cyfarwyddwr Cyffredinol

David Anderson (ymddiswyddodd o'i rôl fel

Cyfarwyddwr Cyffredinol 31 Mawrth 2023)

Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol

Philip Bushby

Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil

Kath Davies

Cyfarwyddwr Datblygu Busnes  
Prif Swyddog Gweithredu Dros Dro  
Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr  
Prif Weithredwr

Nia Elias (o 12 Ebrill 2021)  
Peter Holt (o 9 Medi 2022)  
Janice Lane  
Jane Richardson (o 11 Medi 2023)

Prif Swyddog Gweithredu a Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol Neil Wicks (wedi ymddeol 31 Gorffennaf 2022)

Cyfarwyddwr Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus Nia Williams  
Datgelir manylion trafodiadau â phartion cysylltiedig sy'n cynnwys cyfarwyddwyr neu Ymddiriedolwyr, gan gynnwys rhoddion gan Ymddiriedolwyr, yn nodyn 24 i'r Cyfrifon.

**BWRDD MENTRAU AOCC CYF.** (o 1 Ebrill 2022 ymlaen)

David Anderson (wedi ymddeol 10 Rhagfyr 2022)

Marc Simcox (penodwyd 8 Medi 2022)

Neil Wicks (wedi ymddeol 31 Gorffennaf 2022)

Nia Elias

Philip Bushby (penodwyd 6 Ebrill 2023)

Yvonne Ruelle (Ysgrifennydd y Cwmni)

## Fformat y Cyfrifon

Paratwir y cyfrifon o dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 ar ffurf a bennir gan Lywodraeth Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gael ar gais gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol. Mae'r cyfrifon yn cydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy i Elusennau (FRS102).

Mae canlyniadau masnachu'r is-gwmni sy'n llwyr eiddo i Amgueddfa Cymru, sef Mentrau AOCC Cyfyngedig, wedi'u hymgorffori yn ffigurau cyfunol Amgueddfa Cymru. Y cwmni hwn sy'n gweithredu holl weithgareddau masnachu a gweithgareddau perthnasol Amgueddfa Cymru. Mae ein cyfran o Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe (AGGA Cyf), sef 50%, yn rhan o'r ffigurau cyfunol hefyd. Dyma gwmni cyd-fentro, sy'n gyfyngedig trwy warant, gyda Dinas a Sir Abertawe a'i brif bwrpas oedd datblygu Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn Abertawe.

## Archwilydd

Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n archwilio'r cyfrifon yn unol ag adran 9(8) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992. Mae manylion tâl yr archwilwyr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 yn nodyn 7 i'r cyfrifon.

## Pencadlys

Pencadlys Amgueddfa Cymru yw Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

## Prif Gyngorwyr

Bancwyr:

Lloyds Bank PLC, Caerdydd

Cyfreithwyr:

Geldards LLP, Caerdydd

Archwilwyr Mewnol:

TIAA Ltd, Caerdydd

Rheolwyr Buddsoddi:

Barclays, Caerdydd

Trethiant: Deloitte LLP, Caerdydd  
Gweinyddwyr y Gronfa Bensiwn: Broadstone Consultants and Actuaries Ltd,  
Bryste

## 2.1.2 DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R BWRDD YMDDIRIEDOLWYR A'R CYFARWYDDWR CYFFREDINOL

O dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, mae'n ofynnol i Fwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Genedlaethol Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Lywodraeth Cymru, gyda chydsyniad y Trysorlys. Paratoir y cyfrifon ar sail croniadau a rhaid iddynt ddangos darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Amgueddfa Cymru a'i hadnoddau net a dderbyniwyd, ei henillion a cholledion wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu, a'i llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol gydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy i Elusennau (FRS102) a Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, yn enwedig o ran:

- cydymffurfio â chyfarwyddyd cyfrifon Gweinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisiau cyfrifyddu priodol mewn ffordd gyson
- gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol
- datgan a yw'r safonau cyfrifyddu perthnasol wedi cael eu dilyn fel y'u nodwyd yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth, a datgelu ac esbonio unrhyw wriad sylweddol yn y cyfrifon
- paratoi'r cyfrifon ar sail busnes hyfyw.

Mae Prif Swyddog Cyfrifyddu Llywodraeth Cymru wedi dynodi mai'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, sydd wedi'i ddisodli erbyn hyn gan y Prif Weithredwr, fydd Swyddog Cyfrifyddu Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae'r Memorandwm Swyddogion Cyfrifyddu, a gyhoeddwyd gan y Trysorlys, yn disgrifio cyfrifoldebau perthnasol y Cyfarwyddwr Cyffredinol fel Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb dros briodoldeb a chysondeb y cyllid cyhoeddus y mae'n atebol amdano, a chyfrifoldeb dros gadw cofnodion priodol, diogelu asedau Amgueddfa Cymru, a pharatoi adroddiad a chyfrifon blynyddol sy'n deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Y Cyfarwyddwr Cyffredinol oedd y Swyddog Cyfrifyddu tan fis Rhagfyr 2022, pryd y cafodd y cyfrifoldeb hwn ei roi i'r Prif Swyddog Gweithredu Dros Dro, gyda'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn ymddiswyddo o'i rôl wedyn o 31 Mawrth 2023 ymlaen. Parhaodd y Prif Swyddog Gweithredu Dros Dro i weithredu fel Swyddog Cyfrifyddu tan i Jane Richardson gael ei phenodi'n Brif Weithredwr ar 11 Medi 2023.

### Datganiad ar Ddatgelu Gwybodaeth i Archwilwyr

Cyn belled ag y bo'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Trysorydd, ar ran y Bwrdd Ymddiriedolwyr, yn ymwybodol, nid oes unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad sy'n anhysbys i archwilwyr Amgueddfa Cymru, ac maent wedi cymryd yr holl gamau y dylent fod wedi'u cymryd er mwyn cael gwybod am unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad, ac er mwyn sicrhau bod archwilwyr Amgueddfa Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

## 2.1.3 DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

### 1. Cwmpas y Cyfrifoldeb

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal fframwaith llywodraethu a system rheolaeth fewnol gadarn sy'n helpu i gyflawni polisiau, nodau a gweledigaeth Amgueddfa Cymru, fel y'u pennwyd gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr, a hynny wrth ddiogelu'r cronfeydd a'r asedau cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn bersonol gyfrifol amdanynt yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo o dan Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.

### 2. Diben y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r fframwaith llywodraethu, sy'n cynnwys y system rheolaeth fewnol, wedi'i ddylunio i reoli lefel resymol o risg, yn hytrach na dileu pob risg o fethu â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion; felly, ni all ond darparu sicrwydd rhesymol yn hytrach na sicrwydd llwyr. Mae'r fframwaith llywodraethu yn seiliedig ar broses barhaus a ddyluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni ein polisiau, ein nodau a'n hamcanion, i bwysu a mesur tebygolrwydd y risgiau hyn o ddigwydd a'u heffaith petaent yn digwydd, ac i'w rheoli mewn ffordd effeithlon, effeithiol a darbodus. Er mwyn ategu'r fframwaith llywodraethu, rydym yn cyflwyno Fframwaith Safonau a Llywodraethu Corfforaethol i'r Ymddiriedolwyr sy'n egluro awdurdod a phwerau'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r pwerau hynny sydd wedi'u dirprwyo i bwyllgorau, cyfarwyddwyr a staff. Hefyd, mae gennym bolisiau twyll a chwythu'r chwiban sy'n destun adolygiad archwilio.

Mae'r fframwaith llywodraethu wedi bod ar waith am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon, ac mae'n cyd-fynd â chanllawiau'r Trysorlys.

### 3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae ein trefniadau llywodraethu'n cydymffurfio â'r Cod Llywodraethu ar gyfer y Sector Gwirfoddol a Chymunedol a gyhoeddwyd gan y Ganolfan Lywodraethu Genedlaethol ac a gymeradwywyd gan y Comisiwn Elusennau. Mae Amgueddfa Cymru yn Endid Budd Cyhoeddus, ac mae'r Ymddiriedolwyr wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd yn adran 2 o Ddeddf Elusennau 2011 i roi sylw dyledus i ganllawiau a gyhoeddir gan y Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus. Yn yr Adroddiad Ariannol hwn ceir adroddiad cynhwysfawr ar gyflawni budd o'r fath, fel yr amlinellir yn ein nodau a'n hamcanion.

Mae'r paragraffau canlynol yn rhoi crynodeb o'r fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol sydd wedi bod ar waith yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 a hyd at y dyddiad y cymeradwywyd yr adroddiad a'r cyfrifon blynyddol. Disgrifir y fframwaith er mwyn adlewyrchu'r trefniadau sydd ar waith i gyflawni egwyddorion craidd llywodraethu effeithiol.

### 3.1 Canolbwyntio ar Ddiben Amgueddfa Cymru ac ar Ddeilliannau (Rhoi'r Dinesydd yn Gyntaf; Sicrhau Gwerth am Arian)

2022/23 oedd wythfed flwyddyn ein gweledigaeth o Ysbrydoli Pobl, Newid Bywydau. Trwy'r weledigaeth hon ein pwrpas yw: ysbrydoli pobl, drwy ein hamgueddfeydd a'n casgliadau, i feithrin eu hunaniaeth a'u lles, i ddarganfod, mwynhau a dysgu'n ddwyieithog, ac i ddeall lle Cymru yn y byd ehangach. Mae'r weledigaeth hon wrth wraidd ein Strategaeth 2030, sy'n nodi sut rydym yn parhau i fod yn rhan hanfodol o seilwaith diwylliannol Cymru, sy'n hanfodol ar gyfer y broses o wella ac adnewyddu cenedlaethol.

Mae ein perfformiad yn cael ei fonitro yn erbyn yr amcanion drwy gyfres o ddangosyddion ansoddol a meintiol, gan ddefnyddio fframwaith metrigau'r weledigaeth. Mae'r Cynllun Gweithredol a metrigau cysylltiedig y weledigaeth yn cael eu monitro gan y Cyfarwyddwyr. Caiff y cynnydd ei gynnwys yn Adroddiad Monitro'r Cynllun Gweithredol bob chwarter a chyflwynir adroddiad ar y cynnydd hwn yn Fforwm Penaethiaid yr Adrannau, y Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau ac yng nghyfarfodydd chwarterol Llywodraeth Cymru. Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn derbyn yr wybodaeth gan y rhain yn Adroddiad y Cyfarwyddwr Cyffredinol bob chwarter, sy'n crynhoi perfformiad y chwarter.

### 3.2 Ymddiriedolwyr a Swyddogion yn Cydweithio i Sicrhau Diben Cyffredin gyda Rolau a Swyddogaethau Clir

Y Bwrdd Ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am lywodraethiant, rheolaeth ariannol ac asedau'r sefydliad. Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr fel arfer yn cyfarfod yn rheolaidd ac yn gyhoeddus i drafod ei fusnes.

Mae aelodau o Fwrdd Ymddiriedolwyr yr Elusen yn cael eu penodi gan Lywodraeth Cymru ac Amgueddfa Cymru, yn unol â'r niferoedd a nodir yn y Siarter Frenhinol atodol ac yn unol ag egwyddorion dethol agored fel yr argymhellir gan Adolygiad Nolan. Mae'r Pwyllgor Penodiadau a Thaliadau (sy'n is-bwyllgor sefydlog o'r Bwrdd) yn cynorthwyo a chynghori ar y broses. Mae pob aelod newydd a benodir yn dilyn rhaglen ymsefydlu ac yn derbyn dogfen Fframwaith Safonau a Llywodraethu Corfforaethol sy'n cynnwys llawlyfr ymddiriedolwyr yn fuan ar ôl cael ei benodi.

Mae gan Amgueddfa Cymru yr awdurdod cyfreithiol i dalu rôl y Llywydd o dan Adran 6(vi) o'i Siarter Frenhinol. Rhoddwyd yr awdurdod hwn gan y Comisiwn Elusennau ar 15 Mai 2018. Mae'r Llywydd yn cael tâl ar y sail ei fod yn gweithio dau ddiwrnod yr wythnos yn y rôl hon. Nid yw'r Llywydd yn cael unrhyw fuddion pensiwn na buddion eraill. Yn ystod 2022/23 cafodd Roger Lewis £26,387 fel Llywydd (£35,183 yn 2021/22) a chafodd Dr. Carol Bell £8,796 fel Llywydd Dros Dro (£dim yn 2021/22). Cafodd Roger Lewis ei ad-dalu am dreuliau o £38,884 yn ystod 2022/23 (£dim yn 2021/22).

Ni chafodd aelodau eraill o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr dâl yn ystod y flwyddyn. Cedwir manylion eu swyddi cyfarwyddwyr cwmni a'u buddiannau

arwyddocaol eraill mewn Cofrestr Buddiannau, sydd ar gael i'r cyhoedd ac a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

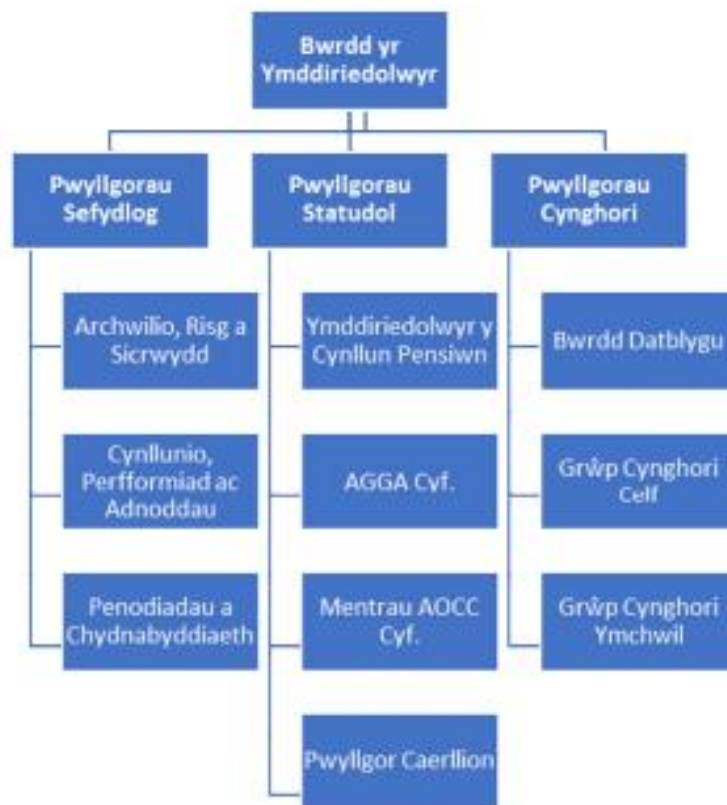
Mae rhestr o aelodau'r Bwrdd Ymddiriedolwyr gydol y flwyddyn a hyd at ddyddiad yr adroddiad hwn, gan gynnwys ymddeoliadau a phenodiadau newydd, wedi'i chynnwys yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr yn adran 2.1.1 o'r Adroddiad hwn. Mae'r rhestr yn nodi hefyd pa ymddiriedolwyr sy'n aelodau o'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, a bod pob Ymddiriedolwr yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau. Dangosir cofnod o bresenoldeb yng nghyfarfodydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr isod. Cafwyd esboniadau boddhaol am bob absenoldeb.

Ymddiriedolwr	30/06/22	29/09/22	15/12/22	23/03/23	Nifer y cyfarfodydd hybrid	Canran presenoldeb
Roger Lewis	✓	✓	Ymddiheuro	Ymddeol	2	66%
Dr Carol Bell	✓	✓	✓	✓	4	100%
Hywel John	✓	✓	✓	✓	4	100%
Michael Prior	✓	✓	✓	✓	4	100%
Dr Catherine Duigan	✓	✓	✓	✓	4	100%
Gwyneth Hayward	✓	✓	✓	✓	4	100%
Cai Wilshaw	✓	✓	Ymddiheuro	Ymddiheuro	2	50%
Freya Stannard	✓	✓	✓	✓	4	100%
Robert Humphreys	✓	✓	✓	✓	4	100%
Dr Madeleine Havard	Ymddiheuro	✓	✓	✓	3	75%
Richard Thomas	✓	✓	✓	✓	4	100%
Abigail Lawrence	Ymddiheuro	✓	✓	✓	3	75%
Rachel Hughes	✓	✓	✓	✓	4	100%
Kay Andrews	✓	Ymddiheuro	Ymddeol	Ymddeol	1	50%
Carys Howell	✓	✓	✓	Ymddeol	3	100%
Hywel Ceri Jones	Ymddiheuro	Ymddeol	Ymddeol	Ymddeol	1	0%
John Hunt				✓	1	100%
Ameerah Mai				✓	1	100%



Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn dirprwyo rhywfaint o awdurdod i is-bwyllgorau amrywiol, yn bennaf y Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau, sydd â chylch gwaith eang o fonitro materion ariannol, gweithredol a pherfformiad, a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd sy'n cynnwys aelodau allanol annibynnol. Mae'r pwyllgorau hyn yn cyfarfod bob chwarter ac yn adrodd i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr. Mae'r cylch gorchwyl yn diffinio cylch gwaith a chyfrifoldebau pob pwyllgor yn glir.

Dangosir y berthynas rhwng y Bwrdd a'i bwyllgorau isod:



Mae rhestr o Aelodau Bwrdd Mentrau AOCC Cyf wedi'i chynnwys yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr yn adran 2.1.1 o'r Adroddiad hwn.

Yr Uwch Dîm Gweithredol, sy'n cynnwys y cyfarwyddwyr, sy'n rheoli ac arwain ar faterion gweithredol beunyddiol, ac mae eu manylion hwy i'w gweld yn yr adroddiad hwn hefyd. Cyflogir yr holl gyfarwyddwyr o dan y Telerau ac Amodau Cyflogaeth safonol, sy'n gymwys i'r holl staff ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol. Caiff telerau penodi'r Cyfarwyddwr Cyffredinol eu cytuno gyda Llywodraeth Cymru.

### 3.3 Hyrwyddo Gwerthoedd Amgueddfa Cymru ac Arddangos Gwerthoedd Llywodraethu Da trwy Gynnal Safonau Uchel o Ymddygiad ac Ymarweddiad

Rydym yn cefnogi saith egwyddor bywyd cyhoeddus yr Arglwydd Nolan ac yn cymeradwyo Cod Moeseg Cymdeithas yr Amgueddfeydd ac yn ymroi i

sicrhau bod ein holl weithwyr ac Ymddiriedolwyr yn dilyn yr egwyddorion hyn. Disgwylir i'r holl Ymddiriedolwyr gydymffurfio'n llawn â'n Cod Ymddygiad, sydd wedi'i gymeradwyo gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr.

Mae'r holl staff yn cael hyfforddiant cynefino corfforaethol, sy'n darparu gwybodaeth am bob math o bolisiau, gweithdrefnau a rheoliadau, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â rheolaeth ariannol, iechyd a diogelwch, y Gymraeg, cydraddoldeb, a rheoli gwybodaeth. Mae'r Rheoliadau Ariannol, y polisiau a'r gweithdrefnau ar gael ar ein mewnrwyd i bob aelod o staff. Rydym yn parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i gynnig cyfleoedd datblygu a hyfforddi (ffurfiol ac anffurfiol) i weithwyr. Mae gennym broses Adolygu a Datblygu Perfformiad, sy'n cyd-fynd â'r Cynllun Gweithredu, sy'n darparu adolygiad strwythuredig i staff o'u hamcanion personol, eu perfformiad yn erbyn yr amcanion hynny, a'r cyfle i nodi anghenion a dyheadau datblygu.

Rydym yn annog gwirfoddolwyr, profiad gwaith a phrentisiaethau. Mae'r holl wirfoddolwyr yn dilyn rhaglen gynefino sy'n cynnwys iechyd a diogelwch perthnasol i'r rôl a'r adran y maent yn gwirfoddoli ynddi.

Rydym yn ei gwneud yn ofynnol i bob aelod o staff ymddwyn yn onest a chywir bob amser, a diogelu'r adnoddau cyhoeddus sydd dan ei ofal. Rydym yn ystyried twyll neu ladrad o unrhyw fath – faint bynnag ei werth – yn gwbl annerbyniol, ac mae'r polisiau canlynol ar waith i atal achosion o'r fath ac i ymdrin â hwy:

- § Polisi Chwythu'r Chwiban
- § Polisi Twyll a Llygredd
- § Polisiau Adnoddau Dynol ar ddisgyblu staff sy'n gysylltiedig ag achosion o'r fath.

O dan y Polisi Twyll a Llygredd, cyfrifoldeb rheolwyr llinell a chyfarwyddwyr yw sicrhau bod ganddynt system rheolaeth fewnol ddigonol yn eu meysydd cyfrifoldeb a bod dulliau rheoli'n gweithredu'n effeithiol.

Codwyd un mater yn ystod y flwyddyn o dan ein Polisi Chwythu'r Chwiban, a adroddwyd i'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd ym mis Mai 2022 a chafodd ei drin yn unol â'n prosesau mewnol ac mae bellach wedi'i gwblhau. Bydd ein polisiau ar Chwythu'r Chwiban a Thwyll a Llygredd yn cael eu hadolygu nesaf gan y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd ym mis Chwefror 2024, yn unol â'r cylch adolygu arferol o dair blynedd.

Mae gennym Bolisi Cwynion, sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer ymdrin â chwynion. Ymchwilir yn llawn i bob agwedd ar gwynion sy'n dod i law, a chaiff camau unioni addas eu nodi a'u gweithredu, gan gynnwys newidiadau i weithdrefnau lle y bo'n briodol.

Rydym yn ystyried diogelwch staff ac ymwelwyr o ddifrif ac mae gennym gyfres o bolisiau a gweithdrefnau ar waith i gefnogi hyn.

### 3.4 Gwneud Penderfyniadau Clir a Gwybodus sy'n Destun Proses Graffu a Rheoli Risg Effeithiol

Mae'r cyfrifoldeb dros wneud penderfyniadau sy'n ymwneud â'n swyddogaethau wedi'i nodi'n glir yn y Siarter Frenhinol. Mae'n disgrifio'r swyddogaethau a'r berthynas rhwng y Bwrdd Ymddiriedolwyr a Phwyllgorau'r Ymddiriedolwyr a'r gwaith o ddirprwyo swyddogaethau i swyddogion gweithredol eraill.

Bydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr yn gwneud pob penderfyniad ar sail adroddiadau ac ystyriaeth o'r goblygiadau cyfreithiol ac ariannol a'r risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â'r penderfyniad hwnnw. Mae cyfarfodydd y Bwrdd yn gyfarfodydd cyhoeddus a chyhoeddir cofnodion ar ein gwefan i sicrhau tryloywder. Mae'r Bwrdd hefyd yn cynnal sesiynau caeedig, lle caiff materion mwy cyfrinachol neu bersonol eu trafod a'u penderfynu.

#### 3.4.1 Rheoli Risg

Cyfrifoldeb y cyfarwyddwyr a'r penaethiaid adran yw rheoli risg o ddydd i ddydd, a chaiff adolygiadau ac asesiadau risg ffurfiol eu cynnal yn rheolaidd gan y Grŵp Rheoli Risg. Mae'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn craffu ar yr adolygiadau hyn. Trwy fanteisio ar brofiad yr Archwilwyr Mewnol, sy'n mynychu cyfarfodydd y Grŵp Rheoli Risg, a thrwy brofiad aelodau allanol annibynnol y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, caiff y broses ei diwygio'n rheolaidd.

Mae'r Polisi Rheoli Risg yn egluro'r fframwaith a'r swyddogaethau a'r cyfrifoldebau mewn perthynas â rheoli risg, ynghyd â chanllawiau ar adnabod, asesu, monitro a rheoli risg. Sefydlwyd y polisi, gyda chymorth yr Archwilwyr Mewnol, gan gyfeirio'n benodol at Lyfr Oren Trysorlys Ei Fawrhydi ar reoli risg a llawlyfr Llywodraeth Cymru ar reoli risg – Hanfodion Risg. Cafodd y polisi ei adolygu a'i ddiweddarau ddiwethaf yn 2021. Yn ystod 2021/22 bu is-grŵp yn adolygu nifer o feysydd penodol, ynglŷn â'r canlynol:

- Adolygu'r polisi a'r canllawiau perthynol
- Caffael system i gofnodi'r risgiau a'u cyflwyno'n well
- Datblygu hyfforddiant/gweithdai risg i Reolwyr ac Ymddiriedolwyr
- Datblygu cysyniadau risg megis 'cyflymder', 'parodrwydd i dderbyn risg' a risgiau cadarnhaol
- Ailsefydlu Datganiadau Sicrwydd Blynyddol

Bydd y newidiadau a'r gwelliannau hyn yn cael eu cytuno gan y Grŵp Rheoli Risg a gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn ystod 2023/24.

Mae Grŵp Rheoli Risg trawsadrannol penodedig yn cynnal adolygiad rheoli risg trylwyr bob chwarter, gan edrych ar gynnydd ac effeithiolrwydd dulliau rheoli risgiau mawr. Mae'r Grŵp yn cadw Cofrestr Risg Strategol, gan flaenoriaethu'r holl risgiau yn ôl y tebygolrwydd y gallai'r risg ddigwydd a'i heffeithiau posibl. Mae'r grŵp yn adolygu Cofrestri Risg Cyfadrannol yn rheolaidd ac yn ymgysylltu â phob cyfarwyddwr a phennaeth adran

ynghylch newidiadau i fgythytiadau posibl, gan sicrhau bod trefniadau rheoli risg wedi bwrw

gwreiddiau ar draws y sefydliad cyfan. Mae nodi a rheoli risgiau yn eitem sefydlog ar agendâu cyfarfodydd cyfadrannol a chyfarfodydd yr Uwch Dîm Gweithredol. Cedwir Cofrestr Risg ar wahân ar gyfer yr is-gwmni masnachu, y cwmni cyd-fentro, y Cynllun Pensiwn, a phob project mawr trwy gydol ei oes. Ar ddiwedd project, caiff y Gofrestr Risg ei hasesu a chaiff pob risg sy'n parhau ei throsglwyddo i'n prif gofrestri.

Mae'n bosibl y gofynnir i'r grŵp ystyried risgiau posibl penodol hefyd a nodir gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgor Cynllunio Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd. Hefyd, mae'r pwyllgorau hyn yn adolygu'r newidiadau i'r Gofrestr Risg Strategol a materion a drafodir yng nghyfarfodydd chwarterol y grŵp, yn ogystal â chamau lliniaru a gymerir yn erbyn y risgiau mwyaf.

Mae aelodau'r Grŵp Rheoli Risg yn cynnwys y Pennaeth Archwilio Mewnol, sy'n gymorth i allu ystyried materion sy'n peri pryder mewn cyrff eraill. Mae rhaglen waith yr Archwilydd Mewnol yn croesgyfeirio'n benodol at y risgiau a nodwyd, a hefyd yn cael ei llywio gan yr Uwch Dîm Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd.

Mae'r Archwilwyr Mewnol yn adolygu'n Fframwaith Rheoli Risg a Sicrwydd fel rhan o'u rhaglen archwilio dreigl. Cwblhawyd yr adolygiad diweddaraf ym mis Mawrth 2023. Daeth i'r casgliad bod gennym brosesau rheoli risg effeithiol ar waith. Rhoddodd yr adolygiad lefel 'resymol' o sicrwydd gyda thri cham rhigolaidd i gael eu cymryd. Bydd y rhain yn cael eu cwblhau yn ystod 2023/24. Mae'r Fframwaith Rheoli a Sicrhau Risg yn dal ar waith.

Y prif risgiau ar y Gofrestr Risg Strategol yw diogelwch ein hasedau oherwydd tân, y dagfa gwaith cynnal a chadw a seiberddiogelwch. Mae camau lliniaru ar waith, ac mae'r risgiau hyn yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan yr Archwilwyr Mewnol, y Grŵp Rheoli Risg a'r Bwrdd Ymddiriedolwyr. Mae sesiynau eraill hefyd wedi'u cynllunio eleni i ailasesu'r prif risgiau strategol yn ogystal â diweddarau'r lefel risg sy'n dderbyniol i'r sefydliad.

### 3.4.2 Diogelwch a Rheolaeth Gwybodaeth

Mae gennym weithdrefnau diogelu gwybodaeth ar waith i sicrhau cyfrinachedd, cywirdeb ac argaeledd gwybodaeth sy'n cael ei chadw a'i phrosesu gennym, ac i sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Deddf Diogelu Data 2018 a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Yn eu plith mae'r canlynol:

- § Polisi Diogelwch Gwybodaeth
- § Cynllun Ymateb i Ddigwyddiadau Seiber
- § Dosbarthiadau Data wedi'u Cyhoeddi, yn unol â Safonau'r Llywodraeth
- § e-ddysgu ar Ddiogelu Data i'r staff

- § Parhau i gydymffurfio â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Ddeddf Diogelu Data a chyflwyno adroddiadau ar y gydymffurfiaeth honno
- § y Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn derbyn adroddiadau ar drefniadau trin data.
- § Grŵp y Bwrdd Digidol, sy'n goruchwyllo diogelwch gwybodaeth

Rydyn ni hefyd yn aelod o Hyb Amddiffyn Seiber Gweithredol y Ganolfan Seiberddiogelwch Genedlaethol (NCSC). Mae'r Hyb Amddiffyn Seiber Gweithredol yn helpu i amddiffyn ein gwasanaethau critigol rhag ymosodiadau seiber. Mae'r rhain yn cynnwys:

- § Gwiriad Gwe – sy'n helpu i adnabod a thrwsio materion diogelwch cyffredin sy'n effeithio ar ein gwefannau a'n parthau rhynggrwyd.
- § Gwiriad post – atal parthau ebost rhag cael eu cam-drin a rhoi safonau diogelwch ebost ar waith
- § Rhybudd Cynnar – hysbysiadau ynglŷn â gweithgarwch maleisus i helpu i ymchwilio i ymosodiadau ar ein rhwydwaith yn gyflym.

Yn dilyn sawl gwelliant i'n hatebion Monitro a Diogelwch Seiber yn ystod 2021/22, yn 2022/23 rydym hefyd wedi ychwanegu trwyddedau Microsoft Defender i bob defnyddiwr.

Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn cael adroddiad blynyddol mewn perthynas â chydymffurfio â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Ddeddf Diogelu Data.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau data personol yn 2022/23 na 2021/22 a oedd yn golygu bod gofyn hysbysu Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO). Gostyngodd nifer y mân ddigwyddiadau o 9 yn 2021/22 i 7 yn 2022/23.

Mae'r flwyddyn wedi gweld gostyngiad yn nifer y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a gawsom, o 26 yn 2021/22 i 17 yn 2022/23. Roedd y rhan fwyaf o'r ceisiadau a ddaeth i law yn ymwneud â chyllid, caffael a chasgliadau.

### 3.5 Datblygu Capasiti a Gallu'r Ymddiriedolwyr a'r Swyddogion i Fod yn Effeithiol

Llywodraeth Cymru neu Amgueddfa Cymru sy'n penodi'r ymddiriedolwyr. Darperir cynllun cynefino ffurfiol i'r ymddiriedolwyr ar ôl eu penodi. Rhoddir hyfforddiant pellach yn ôl yr angen yn ystod y flwyddyn.

Mae pob aelod o'r Bwrdd yn cwrdd â'r Llywydd yn ffurfiol bob yn ail flwyddyn fel rhan o broses adolygu, ac mae'r Llywydd wedyn yn cyflwyno adroddiad i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr. Mae'r Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn cynnal adolygiad hunanfyfyrion bob yn ail flwyddyn hefyd

i sicrhau bod eu llywodraethu corfforaethol yn effeithiol. Cynhelir yr adolygiadau nesaf yn 2023/24.

Mae'r system rheoli ariannol yn seiliedig ar fframwaith o wybodaeth reoli reolaidd, rheoliadau, polisiau a gweithdrefnau, a system ddirprwyo ac atebolrwydd. Caiff hwn ei lywio gan ein Dogfen Fframwaith, yr arferion gorau, a Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru. Mae'n cynnwys:

- § rhagfynegi a monitro cyllidebau, gydag adroddiadau ariannol rheolaidd sy'n nodi'r gwariant gwirioneddol a'r rhagolygon gwariant yn erbyn cyllidebau
- § cynlluniau gwariant cyfalaf wedi'u diffinio'n glir
- § disgyblaethau rheoli projectau ffurfiol
- § ymgynghoriadau rheolaidd a chynnwys yr Archwilwyr Mewnol trwy gydol y broses o ddatblygu neu gyflwyno newidiadau i systemau
- § cysylltiad agos ag archwilwyr allanol
- § gofyn am gyngor arbenigol lle y bo'n briodol
- § adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr, is-bwyllgorau a Llywodraeth Cymru
- § adolygiadau rheoli cyson.

### 3.6 Ymgysylltu â Phobl Leol a Rhanddeiliaid Eraill i Sicrhau Atebolrwydd Cyhoeddus Cadarn

Rydym yn gweithredu rhaglen ymgysylltu ac ymgynghori â'r cyhoedd yn unol â'r Siarter Frenhinol a'n Cynllun a Pholisi Ymgynghori. Mae'n gweledigaeth ni, Ysbrydoli Pobl, Newid Bywydau, yn alwad i weithredu ar daith tuag at ddemocratiaeth ddiwylliannol.

Yn 2022/23 lansiodd ein strategaeth newydd - Strategaeth 2030. Datblygwyd hon drwy ymgynghori â'r staff, ymddiriedolwyr, partneriaid, rhanddeiliaid a'r cyhoedd, a dyma oedd ein hymgyngoriad cyhoeddus mwyaf hyd yn hyn. Roedd trafodaethau gyda Thim Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn sicrhau bod y Nodau Llesiant a'r Egwyddor Cynaliadwyedd wedi'u gwreiddio yn y strategaeth.

Cafodd ein Brand newydd ei lansio hefyd, sy'n ymgorffori Strategaeth 2030 a'n gweledigaeth. Bydd y brand yn helpu i fframio'n dull o gyfathrebu a marchnata ac mae'n rhan annatod o'n gwerthoedd a'n gwaith ar draws y sefydliad.

Yn ystod y flwyddyn parhawyd i gyflwyno digwyddiadau digidol a rhaglenni dysgu rhithwir ochr yn ochr â'n rhaglen bersonol. Trafodir enghreifftiau o'n gwaith yn yr Adran Perfformiad yn gynharach yn yr Adroddiad Ariannol.

Mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru, parhawyd i gyflawni'n [Cynllun Gweithredu Ehangu Ymgysylltiad](#) er mwyn rhoi sylw uniongyrchol i argymhellion yn yr adroddiadau ar Ehangu Ymgysylltiad, a gyhoeddwyd ym mis Awst 2021 a bwrw ymlaen â nhw.

Buom yn ymgysylltu â phobl a chymunedau ar nifer o brojectau trwy gydol 2022/23. Mae'r cydweithredu a'r cyfranogi hwn yn rhan o'n ffordd o weithio:

- Roedd arddangosfa *Ailfframio Picton* yn benllanw dros ddwy flynedd o allgymorth cymunedol rhwng Amgueddfa Cymru a Phanel Cynghori Is-Sahara.
- Mae project Ail-ddweud Stori'r Cymoedd yn rhaglen ymgysylltu mewn celf a threftadaeth sydd wedi'i chreu ar y cyd gyda phwyslais craidd ar ddarganfod a rhannu gwybodaeth a dehongliadau newydd gyda phobl Cymoedd y De.
- Mae project Celf ar y Cyd yn cynnwys lleisiau o bob rhan o gymdeithas fyrlymus Cymru, gan ymwneud â gwahanol ymatebion i'r casgliad a rhannu gwybodaeth a syniadau am y casgliad celf cyfoes.

Mae ein presenoldeb digidol wedi tyfu yn ystod y ddwy flynedd diwethaf, gyda mwy o ffocws ar greu cynnwys ar gyfer ein llwyfannau yn y cyfryngau cymdeithasol. Rydym yn rhannu straeon y rhai sy'n cael eu hysbrydoli gan ein hamgueddfeydd, er mwyn annog eraill i wneud yr un peth. Trwy ein cydweithfa, Bloedd Amgueddfa Cymru, rydym yn gweithio ochr yn ochr â phobl ifanc 16–25 oed i arbrofi, creu ac arloesi, ac mae Bloedd Instagram yn rhannu eu llais.

Parhawyd i weithio'n gadarnhaol gyda'n hundebau llafur cydnabyddedig. Parhaodd cynrychiolwyr yr undebau i fynychu cyfarfodydd Pwyllgor Gweithredol y Staff ar gyfer Adnoddau Dynol ac Ariannol yn ogystal â Fforwm y Staff. Mae cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal hefyd rhwng cynrychiolydd o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a chynrychiolwyr o'r undebau.

Mae gennym Gynllun Cyhoeddiadau a gall rhanddeiliaid weld amrywiaeth o gyhoeddiadau, polisiau a gweithdrefnau, yn ogystal â chofnodion a datganiadau ariannol y Bwrdd, ar ein gwefan.

#### 4. Adolygu Effeithiolrwydd

Mae gan y Swyddog Cyfrifyddu gyfrifoldeb dros adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol a threfniadau chwythu'r chwiban. Mae gwaith yr archwilwyr mewnol ac allanol, cynghorwyr proffesiynol eraill a'r Uwch Dîm Gweithredol, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol, yn llywio'r gwaith o adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu. Mae sylwadau gan yr archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli ac mewn adroddiadau eraill yn llywio'r adolygiad hefyd.

Hysbyswyd y Swyddog Cyfrifyddu am effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu gan yr Ymddiriedolwyr, y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd a'r cyfarwyddwyr, ac mae'n bwriadu mynd i'r afael â materion a sicrhau gwelliannau parhaus. Darperir rhagor o wybodaeth am y cynlluniau hyn yn adran 5 isod ynghylch Materion Llywodraethu ac adran 6 ynghylch

Gwelliannau ar gyfer y Dyfodol, sy'n nodi hefyd un mater arwyddocaol yn ymwneud â llywodraethu'r sefydliad.

Mae holiaduron gwerthuso'n cael eu llenwi gan y Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd bob dwy flynedd fel arfer. Yn 2020 y cafodd y rhain eu cwblhau yn fwyaf diweddar ac ar y cyfan roedd y canfyddiadau yn gadarnhaol iawn.

Rydym wedi sefydlu'r prosesau canlynol i ategu'r fframwaith rheoli risg er mwyn cynnal fframwaith llywodraethu effeithiol a system rheolaeth fewnol effeithiol:

- § Rheoliadau, polisiau a gweithdrefnau gweinyddol ariannol manwl, gan gynnwys didoli dyletswyddau a gwahanol lefelau o awdurdod dirprwyedig; systemau cyllidebu cynhwysfawr; a chanllawiau rheoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n glir sy'n cael eu monitro.
- § Prosesau rheoli mewnol megis monitro ac adrodd am berfformiad, cyfarfodydd adrannol a briffiau cyfarwyddwyr.
- § Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn ystyried cwmpas y rhaglen archwilio mewnol ac yn derbyn adroddiadau gan yr archwilwyr mewnol ac allanol. Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter ac mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn ystyried cofnodion y cyfarfod a hefyd adroddiad gan y Cadeirydd.
- § Adroddiadau rheolaidd gan yr Archwilydd Mewnol, gan gynnwys ei farn annibynnol ar ba mor ddigonol ac effeithiol yw'r systemau rheolaeth fewnol, ynghyd ag argymhellion ar gyfer gwella.
- § Adroddiad blynyddol gan yr Archwilwyr Mewnol. Ar sail gwaith archwilio mewnol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023, daeth yr Archwilydd Mewnol i'r casgliad fod gennym brosesau effeithiol ar gyfer rheoli risg a llywodraethu.
- § Mae'r Archwilydd Mewnol yn cynnal adolygiad o gydymffurfiaeth ag egwyddorion y Cod Llywodraethu Da ar gyfer y Trydydd Sector yng Nghymru bob tair blynedd; cynhaliwyd yr adolygiad diweddaraf ym mis Ebrill 2021, gan gadarnhau ein bod yn cydymffurfio â'r Cod.
- § Mae Archwilio Cymru, ein harchwilydd allanol, yn darparu adroddiad Llythyr Rheoli sy'n crynhoi'r gwaith a wnaed mewn perthynas â'r datganiadau ariannol. Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn adolygu hwn ac yn cyflwyno adroddiad i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr.
- § Mae ffynonellau sicrwydd eraill yn cael eu hystyried, gan gynnwys adroddiadau gan y Comisiwn Elusennau, Arolygwyr y Dreth Dirlenwi, yr Arolygiaeth Diogelwch Mwyngloddiau, a Buddsoddwyr mewn Pobl

## 5. Materion Llywodraethu

Yn 2020/21, codwyd rhai pryderon gan uwch weithredwyr ynghylch eglurder priod rolau a chyfrifoldebau'r Bwrdd a'r Weithrediaeth. Parhaodd y pryderon hyn trwy gydol 2021/22, ac i mewn i 2022/23. Tynnwyd y



materion hyn i sylw Archwilio Cymru, Llywodraeth Cymru a Swyddog Cyfrifyddu Ychwanegol Llywodraeth Cymru.

Cafodd y materion hyn effaith arwyddocaol yn 2021/22 a 2022/23, a mynnu amser gan uwch aelodau staff ac Ymddiriedolwyr. Cafodd sawl proses eu defnyddio, gan gynnwys cwynion, hawliadau mewn tribiwnlys cyflogaeth ac un mater a godwyd o dan weithdrefn chwythu'r chwiban. Cafodd yr holl brosesau hyn eu dwyn i sylw'r archwilwyr mewnol ac allanol. Bu'n rhaid dibynnu ar gymorth a chynghor cyfreithiol a arweiniodd at gost arwyddocaol yn 2021/22 a 2022/23. Cafodd yr hawliadau i'r tribiwnlys eu setlo yn 2022/23 a chan fod y digwyddiad gwreiddiol yn deillio o 2021/22, cafodd swm setlo'r hawliadau hyn eu cynnwys yn nghyfrifon 2021/22. Roedd y cytundebau setliad hyn yn rhai cymhleth a chawsant eu trafod yn fanwl gydag Archwilio Cymru, er mwyn sicrhau bod y materion wedi'u datgelu'n llawn ac yn gywir yng nghyfrifon 2021/22. Dyma'r rheswm dros yr oedi cyn cyhoeddi Adroddiad Ariannol a Chyfrifon 2021/22.

## 6. Gwelliannau ar gyfer y Dyfodol

Yn ystod 2022/23, yn ogystal â her barhaus gwireddu'n gweledigaeth â llai o gronfeydd wrth gefn, fel pob sefydliad arall roeddem yn parhau i wynebu heriau yn sgil pandemig COVID-19. Drwy addasu'n harlwy a'n systemau mewnol yn ôl yr angen, parhawyd i weithredu'n gweledigaeth ddeng mlynedd, fel yr amlinellir ar dudalen 7, y cytunwyd arni gan y Bwrdd. Byddwn yn parhau i weithredu ein gweledigaeth yn 2023/24.

Yn 2022/23 comisiynodd Llywodraeth Cymru Adolygiad wedi'i deilwra o Amgueddfa Cymru, a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn gan banel o arbenigwyr annibynnol ac a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2023. Roedd yr adolygiad yn rhan o raglen o adolygiadau a gynlluniwyd ar draws yr holl gyrff hyd braich, dan arweiniad Uned Cyrff Cyhoeddus Llywodraeth Cymru, a hynny i roi sicrwydd bod trefniadau llywodraethu priodol yn dal ar waith a bod ein gwaith yn dal yn cyd-fynd â'r arferion gorau. Canmolodd yr adroddiad ein cyfraniad gwerthfawr i'r tirlun diwylliannol yng Nghymru ac ar draws y byd.

Mae argymhellion yr adroddiad ar yr Adolygiad wedi'i deilwra yn rhoi arweiniad adeiladol ar sut y gall Amgueddfa Cymru a Llywodraeth Cymru adeiladu ar eu gwaith da a pharhau i weithio mewn partneriaeth i greu dyfodol cynaliadwy. Mae llawer o'r argymhellion yn cyd-fynd â'r ymrwymadau a nodwyd gennym yn Strategaeth 2030, ac maent eisoes yn ein cynlluniau ac ar y gweill. Mae gweithgor o ymddiriedolwyr a chyfarwyddwyr wedi'i sefydlu i oruchwylio'r argymhellion. Yn ystod 2023/24 penodwyd Prif Weithredwr, Cadeirydd ac Is-gadeirydd newydd, a bydd pob un ohonynt yn canolbwyntio ar weithredu argymhellion a gwelliannau.

Wrth symud ymlaen fe fyddwn ni:

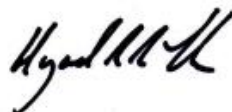
- § yn gweithredu'n Strategaeth newydd hyd at 2030 a'n Brand, gan gynnwys:
  - mynd i'r afael â'r argyfwng newid hinsawdd a bioamrywiaeth
  - datblygu'n hymdrechion i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau gan gynnwys camau a amlygwyd drwy'r Cynllun Ehangu Ymgysylltiad rydym wedi'i gyhoeddi
- § yn gweithredu'n Strategaeth Cynhyrchu Incwm, a pharhau i drafod gyda Llywodraeth Cymru ar gyllid i helpu i gyflawni'n Strategaeth hyd at 2030
- § yn parhau i ddod â gweithrediadau'r Amgueddfa yn ôl i'r arfer yn dilyn Pandemig Covid-19. Bydd hyn yn cynnwys ffyrdd newydd o weithio i'n staff, gyda gwaith hybrid yn cael ei dreialu drwy gydol 2023
- § yn cefnogi prif elfennau'r Rhaglen Lywodraethu, gan gynnwys ailddatblygu Amgueddfa Lechi Cymru a chyflwyno'r Oriel Gelf Gyfoes Genedlaethol
- § yn gweithredu cynllun gweithredu cam 1 ein Strategaeth Ddigidol
- § yn parhau i weithredu'n Cynllun Rheoli Carbon, gan sicrhau ein bod yn cyfrannu at y cynlluniau carbon sero net ar gyfer 2030
- § yn gweithredu'r strategaeth Adeiladau ac Ystadau pum mlynedd i gyflawni gwaith cynnal a chadw hanfodol sydd â blaenoriaeth a pharhau i weithredu'r Rhaglen Cynnal a Chadw Hanfodol bresennol
- § yn gweithredu'n Strategaeth Rhaglen Gyhoeddus a'n Cynllun Gweithredu
- § yn gweithio tuag at gyflawni lefel achredu uwch ar gyfer Buddsoddwyr mewn Pobl
- § yn parhau i ddarparu rhaglenni datblygu arweinyddiaeth ar gyfer ystod ehangach o staff Amgueddfa Cymru
- § yn gwella systemau a phrosesau busnes ar draws y sefydliad.

## 7. Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol

Dros y flwyddyn sy'n dod, rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod er mwyn gwella ymhellach ar ein trefniadau llywodraethu. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen am welliannau a byddwn yn monitro sut maen nhw'n cael eu rhoi ar waith a'u gweithredu fel rhan o'n hadolygiad nesaf.



*Jane Richardson*  
Swyddog Cyfrifyddu a Phrif  
Weithredwr  
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar  
24 Ionawr 2024



*Hywel John*  
Trysorydd, ar ran y Bwrdd  
Ymddiriedolwyr  
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar  
24 Ionawr 2024

## Adran 2.2 Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a Staff

### Cyfle Cyfartal

Mae gennym amrywiaeth o bolisiau sy'n cefnogi ein cydymffurfiaeth â Deddf Cydraddoldeb 2010, sy'n rhoi Dyletswydd Gyffredinol statudol ar bob sefydliad yn y sector cyhoeddus i roi sylw dyledus i'r angen i ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon ac aflonyddu ac i hyrwyddo cyfleoedd cyfartal rhwng dynion a menywod mewn cyflogaeth ac wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd. Gwnaethom hefyd barhau i weithredu ein Strategaeth Cydraddoldeb ac Amcanion Cydraddoldeb ar gyfer 2022-2025, sydd i'w gweld ar ein gwefan yn <https://amgueddfa.cymru/amdano/polisi/cydraddoldeb-ac-amrywiaeth/> ynghyd â'n Cynllun Gweithredu Ehangu Ymgysylltiad: <https://amgueddfa.cymru/nodau/gweledigaeth-ymrwymadau-a-gwerthoedd/ymchwil-ehangu-ymgysylltiad/>. Mae'r dogfennau hyn yn amlinellu ein blaenoriaethau ar gyfer sicrhau cydraddoldeb a chynhwysiant i staff ac ymwelwyr.

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau, hiliaeth yn benodol, yn sgil mudiad Mae Bywydau Duon o Bwys ac rydyn ni wrthi'n chwilio am Hyfforddiant Gwrth-Hiliaeth i bob aelod o'r staff. Rydym hefyd wedi cynnwys adran yn ein Hyfforddiant Rhagoriaeth mewn Gofal Ymwelwyr am anabledau cudd a helpu ymwelwyr sydd ag anghenion mynediad.

Y bwlch cyflog cymedrig diweddaraf rhwng y rhyweddau a gyhoeddwyd gennym (sef y gwahaniaeth rhwng cyflog dynion a menywod fesul awr) oedd 0.90% ar gyfer 2021/22 (2.67% ar gyfer 2020/21), a'r bwlch cyflog canolrifol rhwng y rhyweddau oedd 1.77% (2.38% ar gyfer 2020/21), sy'n ostyngiad arwyddocaol dros dair blynedd o 9.34% yn 2018/19. Yn ystod y cyfnod hwn, gwelsom fwy o fenywod yn cael eu recriwtio yn y trydydd chwarter a'r chwarter uchaf sydd wedi dylanwadu'n gadarnhaol ar y data a ddeilliodd o hynny. Cyflawnwyd hyn drwy ein gwaith recriwtio i wella cronfa amrywiol o ymgeiswyr, a newidiadau yn ein systemau i ddileu dynodwyr ac o bosibl dileu unrhyw ragfarn. Rydym wedi nodi nifer o gamau a fydd yn lleihau'r bwlch cyflog ymhellach, gan gynnwys camau sy'n ymwneud â chyflog, polisi, recriwtio, dysgu a datblygu, gweithio hyblyg, a chasglu data.

Rydym yn parhau i greu a chynnig interniaethau a lleoliadau cyflogedig fel llwybrau i'r sector diwylliannol a threftadaeth ac yn parhau i wneud gwelliannau yn ein prosesau recriwtio yn y maes hwn.

### Polisiau ar gyfer Gweithwyr Cyflogedig Anabl

Rydym yn dal i ddefnyddio'n cynllun gwarantu cyfweliad i ymgeiswyr anabl yn y broses recriwtio. Yn ystod y flwyddyn cafwyd cynnydd o 6% o ran ymgeiswyr sy'n nodi bod ganddyn nhw anabledd a chynnydd o 7% o ran y rhai sy'n cymryd rhan yn y cynllun gwarantu cyfweliad. Bydd unrhyw ymgeisydd anabl sy'n bodloni'r gofynion sylfaenol ar gyfer y swydd yn cael ei wahodd yn awtomatig i gyfweliad.

Mae gennym bolisiau ar waith i gefnogi gweithwyr cyflogedig anabl i wneud cais am addasiadau rhesymol yn y gweithle. Os bydd unrhyw nodwedd ffisegol yn y gweithle yn rhoi aelod anabl o staff dan anfantais sylweddol o gymharu â phobl nad ydynt yn anabl, gellir gwneud cais er mwyn rhoi camau ar waith i atal hyn. Gellir gwneud trefniadau sy'n cynnwys, er enghraifft, newidiadau i batrymau gwaith, cynnwys neu ddyluniad y swydd, lleoliad a math y dodrefn a chyfarpar neu feddalwedd TG arbenigol. Rydym wedi gwneud addasiadau rhesymol yn ein prosesau cyf-weld ac wedi darparu cwestiynau cyfweliad ymlaen llaw i ymgeiswyr sy'n niwroamrywiol.

Rydym hefyd wedi canolbwyntio ar hyfforddiant yn Iaith Arwyddion Prydain (BSL) i'r staff i helpu i gefnogi BSL fel ein trydedd iaith. Erbyn diwedd y flwyddyn roedd 97 o gyflogeion wedi dilyn hyfforddiant Ymwybyddiaeth Fyddar, ac roedd 34 o gyflogeion ar draws Amgueddfa Cymru wedi cwblhau'r cwrs chwe wythnos mewn BSL gyda chysiau pellach ar y gweill.

Mae ein Polisi Hyfforddi a Datblygu ar gael i bob aelod o'r staff beth bynnag yw ei nodweddion gwarchoddedig. Gellir gwneud addasiadau rhesymol hefyd i ddileu rhwystrau ar gyfer cymryd rhan yn ein rhaglenni dysgu a datblygu, ac mae'n System Rheoli Addysg newydd, Twf, wedi symud y gwaith hwn ymlaen yn fawr.

#### Ymgynghori â'r Staff

Rydym yn parhau i gydymffurfio â Rheoliadau Gwybodaeth ac Ymgynghori 2005, gan ymgynghori â staff, yn uniongyrchol a thrwy undebau cydnabyddedig, ar newidiadau mawr yn y sefydliad, y polisiau a'r cynlluniau at y dyfodol. Cynhelir cyfarfodydd Fforwm y Staff rhwng rheolwyr a chynrychiolwyr undebau llafur cydnabyddedig i drafod materion o bwys, a chaiff cofnodion y cyfarfodydd hyn eu hadrodd yn ffurfiol i'r Uwch Dîm Gweithredol. Mae'r Fforwm Iechyd a Diogelwch hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr o'r undebau llafur a rheolwyr.

Mae cynrychiolwyr o'r undebau a gydnabyddir gennym yn mynychu cyfarfodydd rheolaidd Grŵp Gweithredol y Staff. Ategir y gofyniad cyfreithiol i ymgynghori gan amrywiol ddulliau, gan gynnwys cyfarfodydd staff, cyfarfodydd adrannol, gweithgorau, cyfathrebiadau dros yr e-bost a'r fewnrwyd, a dulliau anffurfiol o gyfathrebu fel y bo'n briodol. Mae croeso hefyd i gynrychiolwyr o'r undebau llafur a'r staff ddod i gyfarfodydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr, sy'n agored i'r cyhoedd ac sy'n cael eu hysbysebu ar ein gwefan.

Rydym wedi parhau i weithio mewn partneriaeth â staff ac undebau llafur ar newidiadau i'r sefydliad, gan gynnwys mentrau newydd fel Buddsoddwyr mewn Pobl, newidiadau i strwythurau adrannau a diwygiadau i bolisiau.

Mae sesiynau briffio staff misol yn cael eu cynnal gan y cyfarwyddwyr, gyda chymorth recordiadau a chyfathrebu cyson â'r staff drwy'r e-bost.

#### Hyfforddiant Staff

Rydym yn parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i gynnig cyfleoedd datblygu a hyfforddi, ffurfiol ac anffurfiol, i'r gweithwyr. Rydym yn dal i weithio ar ein

statws Buddsoddwyr mewn Pobl er mwyn adeiladu ar gampau'r gorffennol a defnyddio'r data sy'n cael ei gasglu fel rhan o'r arolygon rheolaidd i olrhain gwelliannau.

Rydym wedi cydnabod bod sgiliau arwain yn hollbwysig i gyflawni'n nodau ar gyfer y dyfodol yn llwyddiannus ac felly rydym wedi darparu rhaglen o hyfforddiant arweinyddiaeth a hyfforddiant i ddarparu arweinwyr.

Mae prentisiaethau'n parhau i gael eu cynnig yn Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru i hyfforddi Tywysyddion Pyllau Glo a Pheirianegwyr Mecanyddol a Thrydanol. Rydym yn cydnabod bod prentisiaethau'n helpu i fynd i'r afael â phrinder sgiliau ac i weithredu cynlluniau olyniaeth yn y meysydd hyn.

### Data ar Absenoldeb Salwch

Mae gennym bolisiau i gefnogi'r gwaith o reoli presenoldeb yn y gwaith. Mae pob absenoldeb yn cael ei gofnodi a'i fonitro gan reolwyr llinell a'r Adran Adnoddau Dynol. 4.81% neu 10.67 o ddiwrnodau oedd lefel yr absenoldeb ar gyfer y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2023 (3.66% neu 8.90 o ddiwrnodau yn 2021/22). Rydym wedi gweithio gyda rheolwyr llinell i roi sylw i'r cyfraddau uchel o absenoldeb ac wedi helpu rheolwyr i gynnal cynadleddau achos llesiant gydag aelodau o'r staff sydd wedi cyrraedd y trothwy absenoldeb salwch a sicrhau bod ein polisiau, gan gynnwys cyfweiliadau dychwelyd i'r gwaith, yn cael eu cynnal mewn modd cyson.

I ategu'n prosesau rheoli presenoldeb a hybu llesiant staff, rydym yn cynnig Rhaglen Cymorth i Weithwyr, sef gwasanaeth annibynnol a chyfrinachol am ddim sydd ar gael i bob aelod o'r staff. Mae'r rhaglen yn cynnig cyngor, gwybodaeth, cwnsela arbenigol a chefnogaeth. Ymhlith y gwasanaethau a gynigir mae cwnsela dros y ffôn, adnoddau i reolwyr, gwybodaeth a chyngor ar ystod eang o faterion, cwnsela wyneb yn wyneb a gwasanaeth gwybodaeth ar-lein. Mae Ymgeleddwyr Iechyd Meddwl hefyd yn gallu cyfeirio unigolion at gymorth ar draws y sefydliad.

### Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth

Mae gennym strwythur cyflogau a graddfeydd y cytunwyd arno, a chyflwynwyd hwn er mwyn sicrhau bod pawb yn cael eu trin yn deg ac yn gyfartal. Mae'n cwmpasu pob gweithiwr cyflogedig, ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, gan mai Llywodraeth Cymru sy'n cytuno ar delerau ac amodau penodiad y Cyfarwyddwr Cyffredinol.

Bob blwyddyn, rydym yn ystyried y pecyn cyflogau ac yn datblygu cynnig cylch cyflog, a gyflwynir i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo ac sy'n sail i drafodaethau gyda'r undebau llafur cydnabyddedig. Mae pecyn cyflogau ac amodau diwygiedig ar gyfer y sefydliad cyfan yn deillio o hyn. Rhaid cydymffurfio â'r pecyn hwn tan y cylch trafod nesaf. Mae cynyddrannau blynyddol o dan y cylch cyflog yn dibynnu ar y system o adolygiadau datblygiad personol.

Dangosir y cyfarwyddwyr ar dudalen 24. Mae rhagor o fanylion am eu taliadau a'u buddion pensiwn i'w gweld isod ac mae'r wybodaeth honno'n destun archwiliad. Nid oes unrhyw un o'r cyfarwyddwyr yn cael ei gyflogi ar gytundeb tymor penodol oni nodir hynny isod, a chyflogir pob un, heblaw'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, o dan amodau a thelerau safonol Amgueddfa Cymru. Mae unrhyw newidiadau yn amodau a thelerau'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn amodol ar gytundeb y Pwyllgor Penodiadau a Chyflogau a (lle y bo'n briodol) Llywodraeth Cymru. Datgelir y berthynas rhwng taliad y cyfarwyddwr sy'n ennill y cyflog uchaf yn y sefydliad a thaliad canolrifol gweithlu'r sefydliad isod.

Deuddeng mis yw'r cyfnod rhybudd ar gyfer y Cyfarwyddwr Cyffredinol, a chwe mis fel arfer ar gyfer y cyfarwyddwyr eraill. Dyma ddyddiadau cychwyn cyflogaeth y gyfarwyddiaeth gyffredol, sef yr Uwch Dîm Gweithredol, fel cyfarwyddwyr:

David Anderson (Cyfarwyddwr Cyffredinol) *	11 Hydref 2010 (ymddiswyddodd 31 Mawrth 2023)
Philip Bushby	4 Ionawr 2021
Kath Davies	6 Ionawr 2020
Nia Elias	12 Ebrill 2021
Peter Holt **	9 Medi 2022
Janice Lane	3 Medi 2012
Jane Richardson (Prif Weithredwr)	11 Medi 2023
Neil Wicks	27 Mehefin 2011 (wedi ymddeol 31 Gorffennaf 2022)
Nia Williams	17 Hydref 2016

\* Camodd David Anderson yn ôl o'i rôl fel Cyfarwyddwr Cyffredinol ar 17 Tachwedd 2022

\*\* Mae Peter Holt yn cael ei gyflogi ar gontract tymor penodol fel Prif Swyddog Gweithredu Dros Dro.

Mae ein trefniant dileu swyddi safonol yn cynnwys darpariaeth ar gyfer iawndal am derfynu swydd yn gynnar. Mae manylion unrhyw daliadau diswyddo a wnaed i weithwyr cyflogedig yn ystod y flwyddyn i'w gweld yn nodyn 8 i'r cyfrifon.

Mae'r costau gweithredu'n cynnwys £67,000 (£59,000 yn 2021/22) ar gyfer staff asiantaeth a £52,000 (£5,000 yn 2021/22) ar gyfer staff ymgynghorol. Ni chyflogwyd unrhyw unigolion yn 2021/22 neu 2022/23 o dan drefniadau 'oddi ar y gyflogres' am fwy na £220 y dydd ac am gyfnod hwy na chwe mis.

Nid gweithiwr cyflogedig i Amgueddfa Cymru yw'r Llywydd. Ceir manylion cydnabyddiaeth ariannol y Llywydd ar dudalen 29 o'r adroddiad hwn.

## Taliadau Cydnabyddiaeth a Buddion Pensiwn y Cyfarwyddwyr

Cyfanswm Ffigur y Taliadau Cydnabyddiaeth	Band cyflog	Band bonws	Buddion mewn da	Buddion pensiwn	Cyfanswm y band
	2022/23 (2021/22) £'000	2022/23 (2021/22) £'000	2022/23 (2021/22) £'000	2022/23 (2021/22) £'000	2022/23 (2021/22) £'000
David Anderson <i>Nodyn 1</i> Cyfarwyddwr Cyffredinol	105-110 (305-310)	- -	- -	14 (20)	120-125 (325-330)
Neil Wicks <i>Nodyn 2</i> Prif Swyddog Gweithredu a Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol	40-45 (100-105)	- -	- -	3 (13)	40-45 (110-115)
Janice Lane Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr	80-85 (80-85)	- -	- -	6 (12)	85-90 (90-95)
Nia Williams Cyfarwyddwr Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	80-85 (80-85)	- -	- -	4 (11)	85-90 (90-95)
Kath Davies Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	80-85 (80-85)	- -	- -	5 (9)	85-90 (85-90)
Philip Bushby Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	80-85 (80-85)	- -	- -	2 (8)	85-90 (85-90)
Nia Elias Cyfarwyddwr Datblygu Busnes	80-85 (75-80)	- -	- -	-2 (3)	80-85 (80-85)
Peter Holt Prif Swyddog Gweithredu Dros Dro	50-55 -	- -	- -	6 -	55-60 -

**Nodyn 1:** Roedd enillion y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn 2022/23 yn cynnwys cyflog sylfaenol o £108,933. Roedd enillion y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn 2021/22 yn cynnwys cyflog sylfaenol o £108,934, a symiau cronedig oedd yn gyfanswm o £200,613 o ran taliadau ex-gratia, taliadau terfynu, taliadau setlo a thaliadau rhybudd contract, a dalwyd yn 2022/23 neu a delir yn 2023/24 a 2024/25.

**Nodyn 2:** Mae cyflog 2021/22 yn cynnwys taliad ex-gratia o £12,000, a gronwyd yn 2021/22 ac a dalwyd yn 2022/23.

Mae'r cyfarwyddwyr i gyd yn aelodau cyffredin o'r cynllun pensiwn. Cyfrifwyd gwerth y buddion pensiwn a gronwyd yn ystod y flwyddyn yn y tabl uchod gan ddilyn canllawiau Hysbysiad Pensiwn Cyflogwr 452 Swyddfa'r Cabinet, trwy luosi'r gwir gynnydd mewn pensiwn ag 20 ac ychwanegu'r gwir gynnydd mewn unrhyw gyfandaliad, heb gynnwys cyfraniadau a wnaed gan yr unigolyn. Nid yw'r cynnydd gwirioneddol yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant nac unrhyw gynnydd neu ostyngiad oherwydd trosglwyddo hawliau pensiwn.

Cyflogwyd y cyfarwyddwyr trwy gydol 2022/23 a 2021/22, ac eithrio:

- Neil Wicks a ymddeolodd ar 31 Gorffennaf 2023. Roedd ei enillion ef fel Prif Swyddog Gweithredol a Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol a oedd yn cynnwys rhybudd contract fel y gwelir uchod. Roedd ei gyflog blyneddol ar gyfer 2022/23 rhwng £85,000 a £90,000.
- Peter Holt a ymgymerodd â'i swydd ar 9 Medi 2022. Roedd ei enillion ef fel Prif Swyddog Gweithredol Interim yn cynnwys cyflog sylfaenol fel y gwelir uchod. Roedd ei gyflog blyneddol ar gyfer 2022/23 rhwng £95,000 a £100,000.

<b>Buddion Pensiwn</b>					
	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol mewn pensiwn a chyfandaliad perthnasol ar 60 oed £	Pensiwn a gronnyd ar 60 oed ar 31 Mawrth 2023 a chyfandaliad perthnasol £	CETV ar 31 Mawrth 23 £'000	CETV ar 31 Mawrth 22 neu ar ddyddiad penodi os yw'n hwyrach £'000	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol mewn CETV uwchlaw cyfraniadau aelodau £'000
David Anderson Cyfarwyddwr Cyffredinol	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	20,000-25,000 a chyfandaliad 60,000-65,000	364	393	(78)
Neil Wicks Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Corfforaethol, Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol	(0-2,500) a chyfandaliad (5,000- 7,500)	40,000-45,000 a chyfandaliad 135,000-140,000	695	887	(289)
Janice Lane Cyfarwyddwr Datblygu Orielau a Phrofiad Ymwelwyr	(0-2,500) a chyfandaliad (0-2,500)	30,000-35,000 a chyfandaliad 95,000-100,000	492	629	(208)
Nia Williams Cyfarwyddwr Addysg ac Ymgysylltu	0-2,500 a chyfandaliad 0-2,500	15,000-20,000 a chyfandaliad 55,000-60,000	310	401	(139)
Kath Davies Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	0-5,000 a chyfandaliad 5,000-10,000	40	37	(8)
Philip Bushby Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	0-5,000 a chyfandaliad 5,000-10,000	22	18	(6)
Nia Elias Cyfarwyddwr Datblygu Busnes	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	0-5,000 a chyfandaliad 5,000-10,000	11	10	(8)
Peter Holt Prif Swyddog Gweithredu Dros Dro	0-2,500 plus 0-2,500 lump sum	0-5,000 plus 0-5,000 lump sum	11	0	6

Y gwerth trosglwyddo sy'n cyfateb i arian parod (CETV) yw gwerth cyfalaf buddion y cynllun pensiwn a gronnyd gan aelod ar unrhyw adeg benodol yn ôl asesiad yr actiwari. Mae'r cynnydd gwirioneddol yn y CETV yn adlewyrchu'r cynnydd a ariannwyd gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd yn y pensiwn a gronnyd oherwydd chwyddiant, na chyfraniadau a dalwyd gan y gweithwyr cyflogedig (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall).



## Nifer y Cyflogeion

Nifer cyfartalog y gweithwyr cyflogedig yn 2022/23, ac eithrio gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur, oedd 710 (686 yn 2021/22). Y nifer cyfartalog, gan gynnwys gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur, oedd 845 (812 yn 2021/22).

Roedd nifer cyfartalog y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn, gan gynnwys gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur, fel a ganlyn:

	Staff Parhaol	Staff Eraill	2022/23 Nifer	2021/22 Nifer
Is-gwmni Masnachu	33	7	40	38
Codi arian	12	0	12	8
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	53	8	61	61
Casgliadau ac Ymchwil	77	19	96	93
Profiad Ymwelwyr	243	45	288	270
Cymorth	78	16	94	89
	<b>496</b>	<b>95</b>	<b>591</b>	<b>559</b>

	Staff benywaidd	Staff gwrywaidd	2022/23 Nifer	2021/22 Nifer
Cyfarwyddwyr	4	3	7	7
Gweithwyr cyflogedig	316	268	584	552
	<b>320</b>	<b>271</b>	<b>591</b>	<b>559</b>

Mae'r cynnydd yng nghyfanswm nifer y gweithwyr cyflogedig o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol yn cyd-fynd â'r disgwyl, o gofio bod ein hamgueddfeydd ar gau am lai o'r amser.

## Gweithwyr Cyflogedig (ac eithrio Cyfarwyddwyr) ag Enillion Dros £60,000

Roedd 17 o weithwyr cyflogedig (17 yn 2021/22) ag enillion rhwng £60,001 a £69,999 ar gyfer y flwyddyn ac un (un yn 2021/22) ag enillion rhwng £70,000 a £79,999. Mae pob un o'r gweithwyr cyflogedig hyn yn aelodau cyffredin o'n cynllun pensiwn. Nid oedd unrhyw weithwyr cyflogedig eraill yn ennill dros £60,000 ac eithrio'r cyfarwyddwyr, a datgelir eu henillion nhw uchod.

## Canolrif Tâl

Mae'n ofynnol i Gyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru ddatgelu'r berthynas rhwng tâl y cyfarwyddwr uchaf ei gyflog yn y sefydliad a'r 25<sup>ain</sup> ganradd, y canolrif a'r 75<sup>ain</sup> ganradd yn nhâl gweithlu'r sefydliad. Band tâl y Cyfarwyddwr Cyffredinol, sef y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn 2022/23, oedd £105,000-£110,000 (£105,000-£110,000 yn 2021/22). Dangosir y canraddau tal a'r cymarebau yn y tabl isod. Ni chafodd yr un gweithiwr cyflogedig fwy o dâl na'r Cyfarwyddwr

Cyffredinol yn 2022/23 neu 2021/22. Roedd y tâl (gan gynnwys y cyfarwyddwyr a'r cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf) yn amrywio o £22,150 i £108,933 (£20,292 i £108,934 yn 2021/22). Mae cyfanswm y tâl yn cynnwys cyflog, tâl anghyfunol sy'n seiliedig ar berfformiad, a buddion mewn da. Nid yw'n cynnwys taliadau diswyddo, cyfraniadau pensiwn y cyflogwr, na'r gwerth trosglwyddo pensiwn sy'n gyfwerth ag arian parod. Yn 2022/23 and 2021/22 ni chafodd unrhyw weithwyr cyflogedig unrhyw dâl anghyfunol sy'n seiliedig ar berfformiad na buddion mewn da, felly mae cyfanswm y ffigurau cyflog a ddatgelir yn y tabl isod yn cyfeirio at gyfanswm y cyflog, sef cyfanswm y tâl.

	2022/23	2021/22
Band yr Unigolyn â'r Tâl Uchaf	105,000-110,000	105,000-110,000
25ain Ganradd o'r Cyfanswm Tâl	23,985	21,995
25ain Ganradd o'r Gymhareb Tâl	4.5	4.9
Cyfanswm y Canolrif	26,609	25,585
Cymhareb Tâl Canolrifol	4.0	4.2
75ain Ganradd o'r Cyfanswm Tâl	34,098	32,460
75ain Ganradd o'r Gymhareb Tâl	3.2	3.3

0% oedd y newid canrannol mewn cyflog i'r unigolyn â'r cyflog uchaf, sef y Cyfarwyddwr Cyffredinol, yn seiliedig ar bwynt canol y band cyflog (4.9% yn 2021/22), ac yn seiliedig ar y cyflog gwirioneddol roedd yn 0% (1.9% yn 2021/22). Roedd y newid canrannol cyfartalog mewn cyflog i'r holl weithwyr, heblaw'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, yn 6.3% (3.3% yn 2021/22). Mae hyn yn cynnwys dyfarniad cynnydd tâl o 4% i'r holl staff a chyflwyno cydraddoldeb tâl â chyfraddau tâl Llywodraeth Cymru. Yr esboniad am y gostyngiad bach yn y 25<sup>ain</sup> ganradd, y canolrif a'r 75<sup>ain</sup> ganradd yw bod cynnydd cydraddoldeb tâl wedi'i roi ar waith yn 2022/23 a effeithiodd ar fwy o staff yn y graddau is. Rydyn ni'n credu bod y gymhareb gyflog ganolrifol ar gyfer 2022/23 yn gyson â'r polisiau ar gyflog, gwobrwyo a dilyniant i'n gweithlu ni.

Staff a osodwyd ar Ffyrlo o dan y Cynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws (CJRS)

Ni fu'r un aelod o'r staff ar ffyrlo o dan y CJRS yn 2022/23. Yn 2021/22 cafodd cyfanswm o 411 o aelodau staff eu gosod ar ffyrlo ar sail amser llawn neu ran-amser am o leiaf wythnos. Cyfartaledd nifer y staff a oedd wedi'u gosod ar ffyrlo yn amser llawn neu'n rhan-amser bob mis o ddechrau'r flwyddyn tan ddiwedd y cynllun ar 30 Medi 2021 oedd 137, a'r nifer gyfartalog o staff ar ffyrlo bob mis y cyflwynwyd ceisiadau i'r CJRS ar eu cyfer oedd 88. Cafodd cyfanswm o £356,000 o gyllid CJRS ei hawlio, ar gyfer cyfnodau rhwng 1 Ebrill 2021 a 31 Mai 2021. Hawliwyd cyllid CJRS hyd at swm yr incwm heblaw incwm o'r llywodraeth a gollwyd (yn net o gostau uniongyrchol a arbedwyd) o ganlyniad i gau safleoedd a chyfyngiadau oherwydd pandemig COVID-19. Roedd angen yr hawliadau hyn gan fod incwm heblaw incwm o'r

Ilywodraeth yn rhan o'n cyllideb refeniw graidd, ac maent wedi diogelu cynaliadwyedd ariannol tymor byr y sefydliad.



*Jane Richardson*  
Swyddog Cyfrifyddu a Phrif  
Weithredwr  
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar  
24 Ionawr 2024



*Hywel John*  
Trysorydd, ar ran y Bwrdd  
Ymddiriedolwyr  
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar  
24 Ionawr 2024

## Adran 2.3: Adroddiad Archwilio

### Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r Senedd

#### Barn ar y datganiadau ariannol

Rwy'n tystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Amgueddfa Genedlaethol Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992. Mae'r rhain yn cynnwys y Fantolen Gyfunol, y Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol, y Llif Arian Cyfunol a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu arwyddocaol. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiau cyfrifyddu a ddisgrifir ynddynt. Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd i'w paratoi yw'r gyfraith gymwys a'r SORP ar gyfer Elusennau (FRS102).

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun teg a chywir o faterion Amgueddfa Genedlaethol Cymru a'i gwariant net ar 31 Mawrth 2023;
- wedi'u paratoi'n gywir yn unol â'r SORP ar gyfer Elusennau (FRS102); ac
- wedi'u paratoi'n gywir yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992.

#### Barn ar reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd o bwys, mae'r gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac mae'r trafodiadau ariannol sydd wedi'u cofnodi yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodiadau sy'n eu llywodraethu.

#### Sail y farn

Cynheliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith gymwys a Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (UK)) a Nodyn Ymarfer 10 'Audit of Financial Statements of Public Sector Entities in the United Kingdom'. Mae fy nghyfrifoldebau i o dan y safonau hynny wedi'u disgrifio ymhellach yn yr adran ynghylch cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio datganiadau ariannol yn fy nhystysgrif i.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar y corff yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gesglais yn ddigonol a phriodol i ddarparu sail i fy marn.

#### Casgliadau ynghylch busnes hyfyw

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio sail busnes hyfyw o fewn cyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Ar sail y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd o bwys sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth arwyddocaol ar allu'r corff i barhau i fabwysiadu'r sail busnes hyfyw o fewn cyfrifyddu am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg yr awdurdoddir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu mewn perthynas â busnes hyfyw yn yr adrannau perthnasol o'r dystysgrif hon.

## Gwybodaeth arall

Yr wybodaeth arall yw'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad ariannol ac eithrio'r datganiadau ariannol a rhannau eraill o'r adroddiad sy'n cael eu harchwilio a'm hadroddiad archwilydd i ar y rhain. Mae'r Datganiad o Arferion Cymeradwy yn nodi'r gofynion ynglŷn â gwybodaeth arall, ond nid yw'r Datganiad na'r ddeddfwriaeth, na'r cyfarwyddiadau a roddwyd i Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn nodi cynnwys a ffurf y Datganiad Llywodraethu Blynyddol neu'r Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a gyflwynir gyda'r datganiadau ariannol. Y Swyddog

Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad ariannol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac nid wyf yn rhoi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arnynt ac eithrio i'r graddau a nodir yn benodol yn fy adroddiad.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall yn ymddangos fel pe bai wedi'i cham-ddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau sylweddol o'r fath neu gamddatganiadau sy'n ymddangos yn sylweddol, mae'n ofynnol imi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad o bwys yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf yn dod i'r casgliad, ar sail y gwaith yr wyf wedi'i wneud, fod camddatganiad o bwys ynglŷn â'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol imi adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf ddim i adrodd arno yn hyn o beth.

## Adroddiad ar ofynion eraill

### Barn ar faterion eraill

Mae'r Datganiad o Arferion Cymeradwy yn nodi'r gofynion ynglŷn â gwybodaeth arall, ond nid yw'r Datganiad na'r ddeddfwriaeth, na'r cyfarwyddiadau a roddwyd i Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn nodi cynnwys a ffurf y Datganiad Llywodraethu neu'r Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a gyflwynir gyda'r datganiadau ariannol. Gan hynny, nid wyf yn gallu cadarnhau bod y Datganiad Llywodraethu neu'r Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a roddwyd gyda'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi yn unol â'r canllawiau.

Yn fy marn i, ar sail y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad, mae'r wybodaeth a roddir yn yr wybodaeth arall sydd i'w rhoi gyda'r datganiadau ariannol yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Er nad oes gofynion yn y ddeddfwriaeth ynglŷn ag Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth, mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru wedi paratoi adroddiad o'r fath ac yn fy marn i, mae'r rhan honno y mae'n ofynnol fel arfer iddi gael ei harchwilio wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chanllawiau Trysorlys Ei Fawrhydi.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt gydag eithriad

Yn sgil gwybodaeth am y corff a dealltwriaeth ohono a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau o bwys yn yr Adroddiad Perfformiad na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd ynglŷn â'r materion canlynol yr wyf yn adrodd wrthy ch amdanynt os, yn fy marn i:

- nad oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw na ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad wedi dod i law oddi wrth ganghennau nad ymwelodd fy nhim â hwy;
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r datganiadau cyfrifyddu;
- nad yw gwybodaeth a bennir gan Weinidogion Cymru ynghylch cydnabyddiaeth ariannol a thrafodiadau eraill wedi'i datgelu; neu
- nad wyf wedi derbyn pob gwybodaeth ac esboniad sy'n ofynnol ar gyfer fy archwiliad.

## Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu am y datganiadau ariannol

Fel yr eglurwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog

Cyfrifyddu, mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n gyfrifol am:

- gadw cofnodion cyfrifyddu digonol;
- baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 a chyfarwyddiadau a wneir gan Weinidogion Cymru oddi tani, am fod yn fodlon eu bod yn rhoi barn wir a theg;
- sicrhau rheoleidd-dra trafodion ariannol
- pa bynnag reolaethau mewnol sy'n angenrheidiol ym marn y Swyddog Cyfrifyddu i allu paratoi datganiadau ariannol heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall; ac
- asesu gallu Amgueddfa Cymru i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni bai bod y Swyddog Cyfrifyddu yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Amgueddfa Cymru yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb yw archwilio'r datganiadau ariannol, eu hardystio ac adrodd arnynt yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi tystysgrif sy'n cynnwys fy marn.

Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yw achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Yr wyf yn cynllunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau o bwys mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol yr endid a archwilir, a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys sicrhau ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Amgueddfa Genedlaethol Cymru ynglŷn â'r canlynol:
  - § nodi a gwerthuso cyfreithiau a rheoliadau a chydymffurfio â'r rhain, ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o beidio â chydymffurfio;
  - § canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a'r
  - § rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion twyll posibl. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll yn y meysydd a ganlyn: cydnabod refeniw, cydnabod gwariant, a phostio cyfnodolion anarferol
- Sicrhau dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae'r Amgueddfa yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Amgueddfa Genedlaethol Cymru.
- Cael dealltwriaeth am berthnasoedd partion cysylltiedig.

Yn ychwanegol at yr uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau'r datganiad ariannol a phrofi'r dogfennau ategol i asesu'r gydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu am ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd a'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau; ac
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthwneud rheolaethau gan reolwyr, profi priodoldeb cofnodion dyddyfr ac addasiadau eraill.

Hefyd, mynegais gyfreithiau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau twyll posibl i holl aelodau'r tîm archwilio a pharhau'n effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae anhawster cynhenid darganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Amgueddfa Genedlaethol Cymru, a natur, amseriad a graddau'r gweithdrefnau archwilio a gyflawnir oll yn effeithio ar i ba raddau y gall fy ngweithdrefnau ganfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adroddiadau Ariannol: [www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities](http://www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities). Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilydd.

### Cyfrifoldebau eraill yr Archwilydd

Mae'n ofynnol i minnau sicrhau tystiolaeth sy'n ddigon i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol wedi'u defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodiadau ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodiadau sy'n eu llywodraethu.

Rwy'n cyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith pethau eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu hadnabod yn ystod fy archwiliad.

### Adroddiad

Nid oes unrhyw sylwadau gennyf i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn

Adrian Crompton  
Archwilydd Cyffredinol Cymru  
26 Ionawr 2024

1 Cwr y Ddinas  
Stryd Tyndall  
Caerdydd, CF10 4BZ

Cyfrifoldeb y Swyddog Cyfrifyddu yw cynnal a chadw gwefan Amgueddfa Cymru a'i chywirdeb; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan i ddechrau.



DATGANIAD CYFUNOL O WEITHGAREDDAU ARIANNOL AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2023

Nodiadau	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2022/23	2021/22
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	anghyfyngedig £'000	Cyfanswm £'000	Cyfanswm £'000
<b>INCWM A GWADDOLION O:</b>						
Rhoddion a Chymynroddion						
Grantiau	3	4,975	29,367	0	0	34,342
Rhoddion a Chymynroddion	4	68	0	676	819	1,563
		5,043	29,367	676	819	35,905
Gweithgareddau Masnachu Eraill	5	0	3,465	0	0	3,465
Incwm o Fuddsoddiadau		0	0	44	54	98
Incwm Arall	6	35	1,479	5	6	1,525
<b>CYFANSWM INCWM A GWADDOLION</b>		<b>5,078</b>	<b>34,311</b>	<b>725</b>	<b>879</b>	<b>40,993</b>
<b>GWARIANT AR:</b>						
Codi Arian:	7&8					
Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion		0	1,210	4	49	1,263
Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill	5	0	2,950	0	0	2,950
		0	4,160	4	49	4,213
Gweithgareddau Elusennol:						
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus		400	5,545	332	78	6,355
Casgliadau ac Ymchwil		2,077	8,643	8	1	10,729
Profiad Ymwelwyr		1,981	18,819	5	1	20,806
Llywodraethu		0	1,063	0	0	1,063
		4,458	34,070	345	80	38,953
Arall:						
Costau Cyllid Pensiwn	18e	0	851	0	0	851
<b>CYFANSWM GWARIANT</b>		<b>4,458</b>	<b>39,081</b>	<b>349</b>	<b>129</b>	<b>44,017</b>
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	9	(174)	0	0	0	(174)
Enillion/(Colledion) Net ar Fuddsoddiadau	12	0	0	(104)	(147)	186
<b>(GWARIANT)/INCWM NET</b>		<b>446</b>	<b>(4,770)</b>	<b>272</b>	<b>603</b>	<b>(3,449)</b>
<b>ENILLION/(COLLEDION) ERAILL A GYDNABYDDIR:</b>						
Enillion/(colledion) ar ailbriso asedau sefydlog	10	8,500	53	92	28	8,673
Enillion activaraidd ar y cynllun pensiwn â buddion diffiniedig	18d	0	59,333	0	0	59,333
<b>SYMUDIAD NET MEWN CRONFEYDD</b>		<b>8,946</b>	<b>54,616</b>	<b>364</b>	<b>631</b>	<b>64,557</b>
<b>CYSONI CRONFEYDD:</b>						
Cyfanswm y Cronfeydd a Ddygwyd Ymlaen	19	127,545	(48,226)	17,378	6,304	103,001
<b>CYFANSWM Y CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN</b>	<b>19</b>	<b>136,491</b>	<b>6,390</b>	<b>17,742</b>	<b>6,935</b>	<b>167,558</b>

Mae'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol uchod yn cynnwys yr holl enillion a cholledion cydnabyddedig

Mae'r holl weithgareddau yn parhau.

Y cynnydd net anghyfunol mewn cronfeydd a gofnodwyd yn Natganiad o Weithgareddau Ariannol Amgueddfa Cymru yn ystod 2022/23 oedd £64,087,000 (cynnydd net mewn cronfeydd o £6,514,000 yn 2021/22).

Mae'r nodiadau ar dudalennau 58 i 84 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

MANTOLEN GYFUNOL<sup>1</sup> AR 31 MAWRTH 2023

	Nodiadau	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
		2023 £'000	2022 £'000	2023 £'000	2022 £'000
<b>ASEDAU SEFYDLOG</b>					
Asedau Diriaethol	10	114,896	105,561	114,933	105,612
Asedau Treftadaeth	11	30,961	30,640	30,961	30,640
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd:	9				
Cyfran o'r asedau gros		8,780	8,954	8,780	8,954
Cyfran o'r rhwymedigaethau gros		(1)	(1)	(1)	(1)
		<u>8,779</u>	<u>8,953</u>	<u>8,779</u>	<u>8,953</u>
Buddsoddiadau	12	3,299	3,464	3,299	3,464
		<u>157,935</u>	<u>148,618</u>	<u>157,972</u>	<u>148,669</u>
<b>ASEDAU CYFREDOL</b>					
Stoc	13	19	6	304	201
Dyledwyr sy'n daladwy o fewn un flwyddyn	14	3,840	4,512	3,422	3,503
Buddsoddiadau	21	5,811	801	5,811	801
Arian yn y banc ac arian parod	21	5,536	10,083	5,879	10,514
		<u>15,206</u>	<u>15,402</u>	<u>15,416</u>	<u>15,019</u>
<b>RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL</b>					
Credydwyr sy'n daladwy o fewn un flwyddyn	15	(2,616)	(2,343)	(2,794)	(2,455)
		<u>12,590</u>	<u>13,059</u>	<u>12,622</u>	<u>12,564</u>
<b>ASEDAU CYFREDOL NET</b>					
<b>CYFANSWM YR ASEDAU LLAI'R RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL</b>		<u>170,525</u>	<u>161,677</u>	<u>170,594</u>	<u>161,233</u>
<b>CREDYDWYR</b>					
Symiau sy'n ddyledus ar ôl un flwyddyn	16	(416)	(729)	(416)	(729)
Darpariaethau	17	(188)	(188)	(188)	(188)
<b>ASEDAU NET HEB GYNNWYS</b>					
<b>RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN PENSIWN</b>		<u>169,921</u>	<u>160,760</u>	<u>169,990</u>	<u>160,316</u>
Diffyg yn y cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio	18a	(2,432)	(57,315)	(2,432)	(57,315)
<b>ASEDAU NET GAN GYNNWYS</b>					
<b>RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN PENSIWN</b>		<u>167,489</u>	<u>103,445</u>	<u>167,558</u>	<u>103,001</u>
<b>CRONFEYDD</b>	19				
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig - Incwm		113,882	113,437	113,882	113,437
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig - Ailbrisi		22,609	14,108	22,609	14,108
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig		<u>136,491</u>	<u>127,545</u>	<u>136,491</u>	<u>127,545</u>
Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig - Incwm		8,683	9,515	8,752	9,071
Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig - Ailbrisi		70	18	70	18
Cronfa bensiw		(2,432)	(57,315)	(2,432)	(57,315)
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig		<u>6,321</u>	<u>(47,782)</u>	<u>6,390</u>	<u>(48,226)</u>
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig - Incwm		17,503	18,796	17,503	17,231
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig - Ailbrisi		239	147	239	147
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat Cyfyngedig		<u>17,742</u>	<u>18,943</u>	<u>17,742</u>	<u>17,378</u>
Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig - Incwm		6,862	4,694	6,862	6,259
Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig - Ailbrisi		73	45	73	45
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig		<u>6,935</u>	<u>4,739</u>	<u>6,935</u>	<u>6,304</u>
		<u>167,489</u>	<u>103,445</u>	<u>167,558</u>	<u>103,001</u>

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan

*Jane Richardson*  
Swyddog Cyfrifyddu a Phrif Swyddog Gweithredol  
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 24 Ionawr 2024

*Hywel John*  
Trysorydd, ar ran y Bwrdd Ymddiriedolwyr  
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 24 Ionawr 2024

Mae'r nodiadau ar dudalennau 58 i 84 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

DATGANIAD LLIF ARIAN CYFUNOL AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2023

Nodiadau	Datganiad Llif Arian Cyfunol						2022/23 Cyfanswm £'000	2021/22 Cyfanswm £'000
	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2022/23 Cyfanswm £'000	2021/22 Cyfanswm £'000		
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000				
Mewnlif/(All-lif) Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	20	2,681	468	136	754	4,039	5,288	
Llifoedd Arian o Weithgareddau Buddsoddi:								
Prynu asedau sefydlog diriaethol		(3,146)	(148)	0	0	(3,294)	(4,008)	
Prynu asedau treftadaeth		(71)	0	0	0	(71)	(225)	
Gwaredu asedau sefydlog diriaethol		36	0	0	0	36	0	
Gwaredu asedau treftadaeth		0	0	0	0	0	0	
Pryniant/gwerthiant net buddsoddiadau		0	0	(36)	(50)	(86)	(73)	
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Buddsoddi		(3,181)	(148)	(36)	(50)	(3,415)	(4,306)	
Llifoedd Arian o'r Gweithgareddau Ariannu:								
Ad-dalu benthyciadau		(157)	(92)	0	0	(249)	(250)	
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Ariannu		(157)	(92)	0	0	(249)	(250)	
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian		(657)	228	100	704	375	732	
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddechrau'r flwyddyn		(924)	4,474	3,953	3,812	11,315	10,583	
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddiwedd y flwyddyn	21	(1,581)	4,702	4,053	4,516	11,690	11,315	

Nodiadau	Datganiad Llif Arian Amgueddfa Cymru						2022/23 Cyfanswm £'000	2021/22 Cyfanswm £'000
	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2022/23 Cyfanswm £'000	2021/22 Cyfanswm £'000		
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000				
Mewnlif/(All-lif) Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	20	2,681	553	136	754	4,124	5,335	
Llifoedd Arian o Weithgareddau Buddsoddi:								
Prynu asedau sefydlog diriaethol		(3,143)	(148)	0	0	(3,291)	(4,008)	
Prynu asedau treftadaeth		(71)	0	0	0	(71)	(225)	
Gwaredu asedau sefydlog diriaethol		36	0	0	0	36	0	
Gwaredu asedau treftadaeth		0	0	0	0	0	0	
Gwerthiant net buddsoddiadau		0	0	(36)	(50)	(86)	(73)	
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Buddsoddi		(3,178)	(148)	(36)	(50)	(3,412)	(4,306)	
Llifoedd Arian o'r Gweithgareddau Ariannu:								
Ad-dalu benthyciadau		(157)	(92)	0	0	(249)	(250)	
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Ariannu		(157)	(92)	0	0	(249)	(250)	
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian		(654)	313	100	704	463	779	
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddechrau'r flwyddyn		(924)	4,043	3,953	3,812	10,884	10,105	
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddiwedd y flwyddyn	21	(1,578)	4,356	4,053	4,516	11,347	10,884	

Mae'r nodiadau ar dudalennau 58 i 84 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

# Nodiadau i'r Cyfrifon ar gyfer y Flwyddyn a Ddaeth i Ben ar 31 Mawrth 2023

## 1. Polisiâu Cyfrifyddu

### 1.1 Y Sail Cyfrifyddu

Paratowyd y Cyfrifon o dan y confensiwn cost hanesyddol, a addaswyd i gynnwys ailbrisiad o rai asedau sefydlog diriaethol ar sail eu gwerth i Amgueddfa Cymru. Fe'u paratowyd ar y sail croniadau yn unol â'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar yr wybodaeth a roddir, mae'r Cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102), a gyhoeddwyd gan Gomisiynwyr Elusennau Cymru a Lloegr, a'r datganiadau cyfrifyddu a gyhoeddwyd neu a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu, i'r graddau y bo'r gofynion hynny'n briodol. Mae Trysorlys Ei Fawrhydi wedi cadarnhau y gallai'r eithriadau yn y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102) fod yn berthnasol o ran yr angen i ddatgelu cost hanesyddol asedau sefydlog diriaethol.

### 1.2 Ymgymeriadau'r Fenter ar y Cyd

Mae Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe yn ddau aelod cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe Cyf (AGGA Cyf), cwmni cyfyngedig dan warant heb gyfalaf cyfrannau. Mae canlyniadau'r fenter ar y cyd wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol ac fe'u cyfrifwyd gan ddefnyddio'r dull ecwiti o gyfrifyddu. Cymeradwywyd cyfrifon AGGA Cyf ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2022 a chafwyd barn archwilio ddiamod. Mae copi o'r cyfrifon ar gael o'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

### 1.3 Ymgymeriadau'r Is-gwmni

Rydym yn gweithredu is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni o'r enw Mentrau AOCC Cyf, rhif cwmni 02449244, sydd wedi'i gofrestru yng Nghymru a Lloegr. Mae canlyniadau masnachu'r cwmni wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol cyfunol gan ddefnyddio'r dull 'fesul llinell'. Mae cyfrifon Mentrau AOCC Cyf ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 wedi'u cymeradwyo a derbyniwyd barn archwilio ddiamod. Mae copi o'r cyfrifon ar gael o'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

### 1.4 Incwm ac Adnoddau

Caiff yr holl incwm ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol os bodlonwyd yr amodau ar gyfer ei dderbyn. Caiff unrhyw grantiau eu credydu ar sail eu derbyn, gan ohirio unrhyw incwm sydd heb ei wario nad yw'n Gymorth Grant tan y flwyddyn ganlynol. Caiff incwm ar gyfer gwasanaethau ei gredydu wrth ddarparu'r gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am roddion a chymynroddion os tybir eu bod yn debygol o fod wedi'u derbyn, fel y diffinnir yn FRS102.

## 1.5 Gwariant

Caiff gwariant ei ddosrannu ar draws penawdau gwariant ar sail dyraniad uniongyrchol a dosraniad anuniongyrchol yn achos costau cymorth fel y bo'n briodol. Mae gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â chodi arian. Mae Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â'r is-gwmni masnachu. Mae gwariant ar weithgareddau elusennol yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig ag Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus; Casgliadau ac Ymchwil; Profiad Ymwelwyr; a Llywodraethu. Mae'r costau llywodraethu yn cynnwys yr holl wariant sy'n gysylltiedig â chynllunio corfforaethol a strategol, gwaith y Bwrdd a'r Pwyllgorau, cyswllt â Llywodraeth Cymru, archwilio mewnol ac allanol, rheoli risg ac adroddiadau statudol, a gwaith cyfrifon.

Mae'r sail ar gyfer dyrannu costau cymorth fel a ganlyn: dyrennir Marchnata, y Wasg a Chysylltiadau Cyhoeddus yn ôl amser canrannol; dyrennir Cyllid fesul cyfanswm incwm a chyfanswm gwariant; dyrennir TGCh yn ôl nifer y defnyddwyr cyfrifiaduron; a dyrennir Adnoddau Dynol yn ôl nifer y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn.

## 1.6 Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae'r holl eitemau cyfalaf sy'n costio mwy na £10,000 wedi'u cyfalafu. Nid yw eitemau cyfalaf sy'n costio llai na £10,000 yn cael eu cyfalafu, a chânt eu dileu yn ystod y flwyddyn. Cyn 1 Ebrill 2014, roedd eitemau cyfalaf a oedd yn costio mwy na £5,000 yn cael eu cyfalafu.

Mae asedau tir ac adeiladau yn cael eu priso'n broffesiynol bob pum mlynedd ar sail eu gwerth cyfredol o ran y defnydd presennol ohonynt, gan dybio y byddai eiddo'n parhau i ddarparu gwasanaeth ac yn cael ei ailbriso trwy ddefnyddio mynegai yn y cyfamser. Caiff enillion adbriso eu cydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol o dan Enillion/(colledion) ar ailbriso asedau sefydlog, ac eithrio i'r graddau y maent yn gwrthbwysu unrhyw wariant a ddilëwyd yn flaenorol yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol. Os felly, caiff yr enillion eu dirymu o dan bennawd y gwariant perthnasol. Caiff colledion ailbriso eu cydnabod fel traul o dan y pennawd gwariant perthnasol yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ac eithrio i'r graddau y maent yn gwrthbwysu unrhyw enillion ailbriso blaenorol. Os felly, dangosir y golled o dan Enillion/(colledion) ar yr ailbrisiad o asedau sefydlog. Caiff gwaith cynnal a chadw bob dydd mewn perthynas â'r eiddo hwn ei ddiddymu yn ystod y flwyddyn y cyflawnir y gwaith.

Mae asedau nad ydynt yn ymwneud ag eiddo (h.y. offer a cherbydau, a gosodiadau, ffitiadau a chyfarpar) yn cael eu cadw ar sail cost hanesyddol (neu'r gost ailbriso cyn 1 Ebrill 2010), ac nid ydynt yn cael eu mynegeoio gan mai bywydau economaidd defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau) sydd gan yr asedau hyn.

Cynhelir adolygiad amhariad blynyddol gan y rheolwyr.

### 1.7 Asedau Treftadaeth

Diffinnir asedau treftadaeth fel asedau o bwys hanesyddol, celfyddydol neu wyddonol sy'n cael eu cadw at ddibenion hyrwyddo amcanion cadw, cadwraeth ac addysgiadol elusennau, ac sy'n cyfrannu trwy fynediad cyhoeddus at ddiwylliant ac addysg y genedl ar raddfa genedlaethol neu leol. Mae'r asedau hyn yn ganolog i'r gwaith o gyflawni ein hamcanion ac maent yn cynnwys tir, adeiladau, arddangosiadau ac arteffactau. Ers 1 Ebrill 2001, mae asedau treftadaeth a brynwyd gennym neu a gyflwynwyd i ni sydd â gwerth unigol o £5,000 neu fwy, neu £10,000 neu fwy o 1 Ebrill 2014 ymlaen, wedi'u cyfalafu ar sail cost/prisiad hanesyddol. Yn unol â chyfarwyddyd cyfrifon y Trysorlys, nid yw'r asedau a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001 wedi'u cyfalafu ac, ym marn yr Ymddiriedolwyr, ni ellir cyfiawnhau cost sylweddol prisio'r casgliad mawr o asedau treftadaeth (tua 5.3 miliwn o eitemau) ar sail cost/budd. Mae asedau a gyfrannwyd neu a ran-gyfrannwyd yn cael eu prisio gan gyfeirio at anfonebau neu ddogfennau eraill os ydynt ar gael, ac fel arall gan staff curadurol.

### 1.8 Dibrisiant

Caiff dibrisiant ei godi ar asedau sefydlog diriaethol (ac eithrio asedau tir a threftadaeth). Mae'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinell syth, fel a ganlyn:

- Caiff adeiladau rhydd-ddaliadol ac eiddo ar brydlesi hir eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol, sef rhwng 50 a 125 mlynedd.
- Fel y caniateir gan y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102), nid yw asedau treftadaeth yn cael eu dibrisio. Barn yr Ymddiriedolwyr yw bod gwerth gweddilliol gweithiau celf yn uwch na'r gwerth cadw ac mae oes ddefnyddiol ddisgwyliedig asedau treftadaeth eraill mor hir nad yw dibrisiant o bwys.
- Bydd peiriannau, cyfarpar, ffitiadau a gosodiadau'n dibrisio dros gyfnod o 5-10 mlynedd. Yn achos eitemau penodol sy'n destun newidiadau technegol neu lle bo ffactor darfodol uchel, caiff cyfnod o dair blynedd ei ddefnyddio. Mae'n bosibl y bydd gan rai eitemau penodol eraill gyfnod dibrisio hirach.
- Codir tâl am asedau ar brydles ar sail llinell syth dros dymor y brydles.

### 1.9 Cronfeydd

Mae Cronfeydd Cyhoeddus a Phreifat Anghyfyngedig ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgrisiwn yr Ymddiriedolwyr, i hyrwyddo ein hamcanion cyffredinol.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Prynu Sbesimenau a geir gan Lywodraeth Cymru a chyrff eraill y llywodraeth.

Cronfeydd sy'n dibynnu ar gyfyngiadau penodol a osodir gan roddwyr yw'r Cronfeydd Preifat Cyfyngedig a rhaid eu defnyddio yn unol â'r cyfarwyddiadau a gafwyd wrth eu sefydlu.

Mae cronfeydd ailbriso yn cynrychioli enillion/colledion cronus ar ailbriso asedau sefydlog sy'n codi o 1 Ebrill 2011 ymlaen.

Gellir trosglwyddo arian rhwng cronfeydd ar yr amod mai at ddibenion a bennwyd gan y rhoddwr neu'r corff dyrannu grant yn unig y defnyddir cronfeydd cyfyngedig.

### 1.10 Stoc

Rydym yn cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill i'w gwerthu yn ein siopau. Mae'r rhain yn cael eu prasio ar yr un isaf o blith cost a gwerth gwiredadwy net.

### 1.11 Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Ein polisi yw cadw cofnodion prasio yn gyfredol, felly pan fo buddsoddiadau'n cael eu gwerthu, nid oes enillion na cholledion mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad, nid yw'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn gwahaniaethu rhwng addasiadau prasio yn ymwneud â gwerthiant a'r rhai yn ymwneud â daliannau sy'n parhau am eu bod yn cael eu trin fel newidiadau yng ngwerth y portffolio buddsoddiadau trwy gydol y flwyddyn.

### 1.12 Croniadau Gwyliau Staff

Rydym yn cydnabod cronïadau o hawliau gwyliau staff nas cymerwyd hyd yma ar ddiwedd y flwyddyn, sy'n cael eu cario ymlaen i'r flwyddyn ganlynol.

### 1.13 Ymchwilio a Datblygu

Caiff gwariant ar ymchwilio a datblygu ei osod yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar gyfer y flwyddyn dan sylw.

### 1.14 Trethiant

Mae Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi wedi rhoi statws elusen i ni, ond codir treth gorfforaeth ar Mentrau AOCC Cyf.

### 1.15 Pensiynau

Caiff cyfraniadau at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Cymru eu codi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr. Mae'r tâl a godir ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn seiliedig ar gost y gwasanaeth cyfredol fel y'i cyfrifwyd gan actiwari'r cynllun.

### 1.16 Asedau a Rhwymedigaethau Amodol

Nid yw asedau a rhwymedigaethau amodol wedi'u cronni yn y datganiadau cyfrifyddu. Caiff rhwymedigaethau amodol o ran unrhyw hawliau cyfreithiol lle nad oes yswiriant eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon, yn yr un modd ag unrhyw asedau a rhwymedigaethau amodol eraill o bwys.

### 1.17 Costau Taliadau Diswyddo

Caiff taliadau diswyddo a delir yn rhan o'r Cytundeb Dileu Swyddi a Diswyddiadau Cynnar a'r Cynllun Ymddiswyddo â Sicrwydd Cydfuddiannol eu cydnabod yn y cyfnod cyfrifyddu y cafodd y tâl diswyddo ei gymeradwyo'n ffurfiol ynddo a'i gytuno gyda'r gweithiwr cyflogedig.

### 1.18 Offerynnau Ariannol

Nid yw dyledion masnach yn cynnwys unrhyw log ac maent wedi'u nodi ar eu gwerth enwol a'u gostwng yn ôl lwfansau priodol ar gyfer symiau amcangyfrifedig na ellir eu hadennill.

Mae arian yn cynnwys arian parod ac arian mewn banc dros gyfnod byr ar delerau dim rhybudd. Caiff arian a gedwir am gyfnod byr nad yw ar delerau dim rhybudd ei gynnwys yn y buddsoddiadau asedau cyfredol.

Nid yw'r llog wedi'i osod ar gredydau masnach, a chânt eu nodi ar eu gwerth enwol. Cydnabyddir rhwymedigaethau unwaith y bydd rhwymedigaeth gyfreithiol neu ddeongliadol i wneud taliad i drydydd parti. Yn ôl pob tebyg, bydd angen setliad a gellir mesur swm y rhwymedigaeth mewn modd dibynadwy.

#### 1.19 Darpariaethau

Pan fydd naill ai amseru neu swm y gwariant sydd ei angen yn y dyfodol i setlo'r rhwymedigaeth yn ansicr, caiff ei gydnabod fel darpariaeth yn hytrach na chredydwr. Y swm a gydnabyddir fel darpariaeth yw'r amcangyfrif gorau o'r gwariant sydd ei angen i setlo neu i'w drosglwyddo i drydydd parti ar y dyddiad adrodd. Nodir darpariaethau ar eu gwerth enwol.



## 2. Datganiad o Weithgareddau Ariannol Cymharol

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2021/22 Cyfanswm £'000
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	
<b>INCWM A GWADDOLION O:</b>					
Rhoddion a Chymynroddion					
Grantiau	6,697	26,583	0	0	33,280
Rhoddion a Chymynroddion	131	0	501	710	1,342
	<b>6,828</b>	<b>26,583</b>	<b>501</b>	<b>710</b>	<b>34,622</b>
Gweithgareddau Masnachu Eraill	0	1,907	0	0	1,907
Incwm o Fuddsoddiadau	0	0	52	34	86
Incwm Arall	7	1,678	0	0	1,685
<b>CYFANSWM INCWM A GWADDOLION</b>	<b>6,835</b>	<b>30,168</b>	<b>553</b>	<b>744</b>	<b>38,300</b>
<b>GWARIANT AR:</b>					
Codi Arian:					
Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion	0	1,036	5	3	1,044
Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill	0	1,991	0	0	1,991
	<b>0</b>	<b>3,027</b>	<b>5</b>	<b>3</b>	<b>3,035</b>
Gweithgareddau Elusennol:					
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	453	4,767	188	0	5,408
Casgliadau ac Ymchwil	2,172	8,012	153	1	10,338
Profiad Ymwelwyr	2,244	15,917	24	4	18,189
Llywodraethu	0	1,150	0	0	1,150
	<b>4,869</b>	<b>29,846</b>	<b>365</b>	<b>5</b>	<b>35,085</b>
Arall:					
Costau Cyllid Pensiwn	0	710	0	0	710
<b>CYFANSWM GWARIANT</b>	<b>4,869</b>	<b>33,583</b>	<b>370</b>	<b>8</b>	<b>38,830</b>
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	(171)	0	0	0	(171)
Enillion Net ar Fuddsoddiadau	0	0	113	73	186
<b>(GWARIANT)/INCWM NET</b>	<b>1,795</b>	<b>(3,415)</b>	<b>296</b>	<b>809</b>	<b>(515)</b>
Trosglwyddiadau rhwng Cronfeydd	0	0	(1,565)	1,565	0
<b>ENILLION/(COLLEDION) ERAILL A GYDNABYDDIR:</b>					
Enillion/(colledion) ar ailbriso asedau sefydlog	2,953	18	32	10	3,013
Enillion actiwaraidd ar y cynllun pensiwn â buddion diffiniedig	0	3,965	0	0	3,965
<b>SYMUDIAD NET MEWN CRONFEYDD</b>	<b>4,748</b>	<b>568</b>	<b>(1,237)</b>	<b>2,384</b>	<b>6,463</b>
<b>CYSONI CRONFEYDD:</b>					
Cyfanswm y Cronfeydd a Ddygwyd Ymlaen	122,797	(48,794)	18,615	3,920	96,538
<b>CYFANSWM Y CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN</b>	<b>127,545</b>	<b>(48,226)</b>	<b>17,378</b>	<b>6,304</b>	<b>103,001</b>

### 3. Grantiau Derbyniadwy

	Cyhoeddus		Cyhoeddus	
	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	2022/23	2021/22
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cymorth Grant Refeniw	0	27,724	27,724	24,802
Cymorth Grant Prynu Sbesimenau	269	0	269	269
Cymorth Grant Cyfalaf	4,481	0	4,481	6,428
Grantiau eraill gan y llywodraeth	225	1,643	1,868	1,781
	<u>4,975</u>	<u>29,367</u>	<u>34,342</u>	<u>33,280</u>

Cawsom gyfanswm o £32,474,000 (£31,499,000 yn 2021/22) mewn Cymorth Grant gan Lywodraeth Cymru, sy'n cynnwys y Cymorth Grant Refeniw, Prynu Sbesimenau a Chyfalaf.

Roedd grantiau eraill y llywodraeth yn cynnwys grantiau gan Lywodraeth Cymru o £1,497,000 (£1,180,000 yn 2021/22), sef £1,272,000 o grantiau cyhoeddus anghyfyngedig a £225,000 o grantiau cyhoeddus cyfyngedig; grant gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri

Genedlaethol o £371,000 (£230,000 in 2021/22). Roedd grantiau eraill gan y llywodraeth yn y flwyddyn cynt, 2021/22, hefyd yn cynnwys grant gan Gyngor Caerdydd o £12,000, grant gan Gyngor Dinas Casnewydd o £3,000, a £356,000 a gafwyd o dan gynllun Llywodraeth y DU, Cynllun Cadw Swyddi drwy Gyfnod y Coronafeirws.

### 4. Rhoddion a Chymynroddion

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2021/22	2021/22
	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig		
	£'000	£'000	£'000	£'000		
Asedau a gyfrannwyd	0	0	250	0	250	15
Cymynroddion	0	0	22	1	23	64
Rhoddion Eraill	68	0	404	818	1,290	1,263
	<u>68</u>	<u>0</u>	<u>676</u>	<u>819</u>	<u>1,563</u>	<u>1,342</u>

Mae'r asedau a gyfrannwyd yn cynnwys asedau treftadaeth gwerth £250,000 (£15,000 in 2021/22) (gweler nodyn 11 i gael rhagor o fanylion). Cafodd pob prisiad o asedau a gyfrannwyd (neu a ran-gyfrannwyd) yn ystod y flwyddyn a'r flwyddyn flaenorol ei gynnal gan staff curadurol neu staff cymwys eraill, neu drwy gyfeirio at anfonebau neu ohebiaeth derbyn 'in lieu'.

Mae rhoddion eraill yn cynnwys rhoddion gan ymddiriedolaethau a sefydliadau a dderbyniwyd fel cyfraniadau tuag at ein gwaith, projectau penodol a phrynu sbesimenau. Roedd y rhoddion mawr yn cynnwys £600,000 gan chwaraewyr Loteri Cod Post y Bobl (£500,000 yn 2021/22) a £350,000 gan Sefydliad Paul Hamlyn (£317,000 yn 2021/22).

## 5. Is-gwmni Masnachu

Mae gennym un is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni, ac sy'n gwmni corfforedig yn y DU. Prif weithgareddau Mentrau AOCC Cyf yw gwerthu nwyddau yn ein holl siopau, arlwy, parcio, trwyddedu delweddu, llogi corfforaethol, gosod eiddo, archebion trwy'r post, derbyniadau o werthu arddangosfeydd neu eu rhoi ar fenthyg, a hawliau ffilmio. Mae Mentrau AOCC Cyf yn dychwelyd ei elw i ni ar ffurf cymorth rhodd. Ceir crynodeb o ganlyniadau'r cwmni isod.

	2022/23	2021/22
	£ '000	£ '000
Trosiant	3,215	1,843
Cost gwerthiannau	(2,471)	(1,690)
Elw/(Colled) Gros	744	153
Treuliau gweinyddol	(473)	(262)
Incwm gweithredu arall	250	64
Elw/(colled) ar weithgareddau arferol cyn llog	521	(45)
Llog derbyniadwy	0	0
Llog taladwy	(6)	(6)
Elw/(colled) ar weithgareddau arferol cyn treth	515	(51)
Treth ar elw gweithgareddau arferol	0	0
Elw/(colled) ar gyfer y flwyddyn ariannol	515	(51)
Rhodd Cymorth sy'n daladwy i'r Amgueddfa	0	0
Elw/(colled) a gadwyd ar gyfer y flwyddyn ariannol	515	(51)
Cyfanswm Asedau	823	778
Cyfanswm Rhwymedigaethau	(749)	(1,220)
Cronfeydd Cyfranddalwyr	74	(442)

Mae'r Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol yn cynnwys trosiant yr is-gwmni, incwm gweithredu arall a llog derbyniadwy fel incwm o'r is-gwmni masnachu, a chost gwerthiannau, treuliau gweinyddol a llog taladwy fel costau'r is-gwmni masnachu.

## 6. Incwm arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2022/23 £'000	2021/22 £'000
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000		
Addysg a Rhaglenni						
Cyhoeddus	0	315	0	0	315	217
Casgliadau ac Ymchwil	0	315	0	0	315	707
Profiad Ymwelwyr	0	767	0	0	767	691
Cymorth	35	82	5	6	128	70
	35	1,479	5	6	1,525	1,685

## 7. Cyfanswm y Gwariant

### (a) Amgueddfa Cymru

	Costau	Dibrisiant	Costau Cymorth				2022/23	2021/22
	Uniongyrchol		Marchnata,	Cyllid	TGCh	Adnoddau		
	£'000	£'000	y Wasg a CC	£'000	£'000	Dynol		
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwariant ar Godi Arian								
Codi Rhoddion a Chymynroddion	1,070	0	51	21	50	70	1,262	1,044
	1,070	0	51	21	50	70	1,262	1,044
Gweithgareddau								
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	5,556	239	148	61	146	205	6,355	5,408
Casgliadau ac Ymchwil	8,677	1,123	245	102	242	340	10,729	10,338
Profiad Ymwelwyr	18,022	1,182	457	190	451	634	20,936	18,319
Llywodraethu	736	0	86	36	85	120	1,063	1,150
	32,991	2,544	936	389	924	1,299	39,083	35,215
Costau Cyllid Pensiwn	851	0	0	0	0	0	851	710
Cyfanswm Gwariant	34,912	2,544	987	410	974	1,369	41,196	36,969

### (b) Wedi'i gyfuno

	Costau	Dibrisiant	Costau Cymorth				2022/23	2021/22
	Uniongyrchol		Marchnata,	Cyllid	TGCh	Adnoddau		
	£'000	£'000	y Wasg a CC	£'000	£'000	Dynol		
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwariant ar Godi Arian								
Codi Rhoddion a Chymynroddion	1,071	0	51	21	50	70	1,263	1,044
Is-gwmni Masnachu	2,933	17	0	0	0	0	2,950	1,991
	4,004	17	51	21	50	70	4,213	3,035
Gweithgareddau								
Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	5,556	239	148	61	146	205	6,355	5,408
Casgliadau ac Ymchwil	8,677	1,123	245	102	242	340	10,729	10,338
Profiad Ymwelwyr	17,892	1,182	457	190	451	634	20,806	18,189
Llywodraethu	736	0	86	36	85	120	1,063	1,150
	32,861	2,544	936	389	924	1,299	38,953	35,085
Costau Cyllid Pensiwn	851	0	0	0	0	0	851	710
Cyfanswm Gwariant	37,716	2,561	987	410	974	1,369	44,017	38,830

Mae'r swm o £101,033 (£59,975 yn 2021/22) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd ar daliadau archwilwyr allanol. Mae hyn yn cynnwys £47,240 (£41,182 in 2021/22) ar gyfer ffi archwilio Amgueddfa Cymru, £48,818 o ffioedd am waith archwilio ychwanegol i Amgueddfa Cymru yn gysylltiedig â 2021/22, £4,375 (£4,375 yn 2021/22) ar gyfer ffi archwilio'r is-gwmni masnachu, a £600 (£600 yn 2021/22) ar gyfer gwaith arall i'r is-gwmni masnachu.

Gwariwyd 69.0% o gyfanswm gwariant y flwyddyn ar gostau staff (67.1% yn 2021/22).

## 8. Costau Staff

### (a) Costau Staff yn ystod y flwyddyn:

	2022/23	2021/22
	£'000	£'000
Cyflogau a Thaliadau	19,985	17,794
Costau Nawdd Cymdeithasol	1,754	1,450
Cost gwasanaeth cyfredol pensiwn (nodyn 18e)	8,335	6,610
Treuliau'r cynllun pensiwn (nodyn 18e)	349	333
Addasiad cost gwasanaeth cyfredol Pensiwn FRS102	(1,173)	(1,038)
Ardoll prentisiaeth	80	75
Costau Diswyddo Cynnar	81	124
	<hr/>	<hr/>
	29,411	25,348
Costau Cyllid Pensiwn FRS102 (nodyn 18e)	851	710
	<hr/>	<hr/>
	30,262	26,058

Mae £1,415,000 sy'n ymwneud â'r is-gwmni masnachu wedi'i gynnwys o fewn y costau staff (£1,192,000 yn 2021/22).

Mae'r costau diswyddo yn cynnwys taliadau o dan ein Cynllun Dileu Swyddi a Chytundeb Diswyddo Cynnar a'n Cynllun Ymddiswyddo â Sicrwydd Cydfuddiannol.

Gadawodd un gweithiwr cyflogedig Amgueddfa Cymru yn ystod y flwyddyn o dan y Cytundeb Dileu Swyddi a Diswyddo Cynnar, ar ddiwedd contract cyfnod penodol (un yn 2021/22). O dan y Cytundeb hwn, mae'r cyflogeion yn cael cyflog gros un mis am bob blwyddyn o wasanaeth, hyd at uchafswm o 12 mis, neu uchafswm o 6 mis i weithwyr dros oedran pensiwn arferol.

Gadawodd dau weithiwr cyflogedig Amgueddfa Cymru o dan ein Cynllun Ymddiswyddo â Sicrwydd Cydfuddiannol yn ystod y flwyddyn (un yn 2021/22). Cyfrifir taliadau diswyddo o dan y cynllun hwn ar sail cyflog un mis ar gyfer pob blwyddyn gyflawn o wasanaeth parhaus, hyd at uchafswm o 12, wedi'i gapio ar £40,000.

### (b) Aelodau o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr

Ni chafodd yr ymddiriedolwyr unrhyw enillion yn ystod 2022/23 neu 2021/22, ac eithrio'r Llywydd a'r Llywydd Dros Dro. Ceir manylion eu cydnabyddiaeth ariannol nhw ar dudalen 29 o'r adroddiad hwn. Cyfanswm y treuliau teithio, cynhaliadau a llety a ad-dalwyd gennym ar ran ein Bwrdd ac aelodau'r pwyllgorau oedd £2,788 (£dim in 2021/22). Nid yw hyn yn cynnwys unrhyw dreuliau a ildwyd gan ymddiriedolwyr gan nad yw hyn yn berthnasol. Ad-dalwyd treuliau i 18 o ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn (dim yn 2021/22).

## 9. Cyfran o'r Fenter ar y Cyd

Rydyn ni a Dinas a Sir Abertawe yn aelodau cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe Cyf (AGGA Cyf) (Rhif Elusen 1090512), cwmni cyfyngedig trwy warant. Prif amcan AGGA Cyf yw sefydlu amgueddfa yn Abertawe i gadw ac arddangos (ymhlith pethau eraill) gasgliad diwydiannol a morwrol Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe er budd y cyhoedd. Pe câi AGGA Cyf ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, mae ei erthyglau a'i femorandwm cymdeithasu yn nodi y caiff unrhyw eiddo sy'n eiddo i'r elusen neu sy'n cael ei freinio ynddi ei drosglwyddo i elusen neu elusennau eraill ag amcanion tebyg.

Mae ein cyfran ni o'r symudiad net mewn cronfeydd ac asedau net yn y fenter ar y cyd yn cynnwys:

	Cyfanswm Symudiad Net mewn Cronfeydd		Cyfran Symudiad Net mewn Cronfeydd	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Rhoddion a Chymynroddion	5	5	3	3
Incwm Arall	0	0		0
Cyfanswm yr Adnoddau i mewn	5	5	3	3
Gwariant ar weithgareddau elusennol	345	345	174	172
Costau Llywodraethu	5	5	3	2
Cyfanswm yr adnoddau a ddefnyddiwyd	350	350	177	174
Symudiad Net mewn Cronfeydd	(345)	(345)	(174)	(171)

	Cyfanswm yr Asedau a'r Rhwymedigaethau		Cyfran o'r Asedau a'r Rhwymedigaethau	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau Sefydlog	17,558	17,903	8,779	8,951
Asedau Cyfredol	2	6	1	3
Rhwymedigaethau sy'n ddyledus o fewn un flwyddyn	(2)	(6)	(1)	(1)
Rhwymedigaethau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	(43)	(43)	0	0
Asedau Net	17,515	17,860	8,779	8,953
Cronfeydd				
Cronfa Gyffredinol (anghyfyngedig)	17,062	17,407	8,552	8,726
Cronfa ailbrisio	451	451	226	226
Cronfa Gyfyngedig	2	2	1	1
	17,515	17,860	8,779	8,953

## 10. Asedau Sefydlog Diriaethol

(a) Amgueddfa Cymru	Tir Rhydd- ddaliad	Adelidau Rhydd- ddaliad	Eiddo ar Les	Peiriannau a Cherbydau	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
<b>Cost neu Brisiad</b>							
Ar 1 Ebrill 2022	2,024	35,446	56,891	5,020	8,767	5,943	114,091
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	0	30	0	645	503	2,083	3,261
Gwarediadau	0	0	0	(122)	(336)	0	(458)
Trosglwyddiadau	0	0	0	406	1,163	(1,569)	0
Amhariad	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiad	190	3,326	5,336	0	0	0	8,852
<b>Ar 31 Mawrth 2023</b>	<b>2,214</b>	<b>38,802</b>	<b>62,227</b>	<b>5,949</b>	<b>10,097</b>	<b>6,457</b>	<b>125,746</b>
<b>Dibrisiant</b>							
Ar 1 Ebrill 2022	0	519	445	2,278	5,288	0	8,530
Tâl am y Flwyddyn	0	522	439	550	1,033	0	2,544
Gwarediadau	0	0	0	(81)	(322)	0	(403)
Trosglwyddiadau	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiad	0	97	82	0	0	0	179
<b>Ar 31 Mawrth 2023</b>	<b>0</b>	<b>1,138</b>	<b>966</b>	<b>2,747</b>	<b>5,999</b>	<b>0</b>	<b>10,850</b>
<b>Gwerth Net ar y Llyfrau</b>							
Ar 1 Ebrill 2022	2,024	34,927	56,446	2,742	3,479	5,943	105,561
<b>Ar 31 Mawrth 2023</b>	<b>2,214</b>	<b>37,664</b>	<b>61,261</b>	<b>3,202</b>	<b>4,098</b>	<b>6,457</b>	<b>114,896</b>

(b) Cyfunol	Tir Rhydd- ddaliad	Adelidau Rhydd- ddaliad	Eiddo ar Les	Peiriannau a Cherbydau	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
<b>Cost neu Brisiad</b>							
Ar 1 Ebrill 2022	2,024	35,446	56,891	5,020	8,931	5,943	114,255
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	0	30	0	645	506	2,083	3,264
Gwarediadau	0	0	0	(122)	(336)	0	(458)
Trosglwyddiadau	0	0	0	406	1,163	(1,569)	0
Amhariad	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiad	190	3,326	5,336	0	0	0	8,852
<b>Ar 31 Mawrth 2023</b>	<b>2,214</b>	<b>38,802</b>	<b>62,227</b>	<b>5,949</b>	<b>10,264</b>	<b>6,457</b>	<b>125,913</b>
<b>Dibrisiant</b>							
Ar 1 Ebrill 2022	0	519	445	2,278	5,401	0	8,643
Tâl am y Flwyddyn	0	522	439	550	1,050	0	2,561
Gwarediadau	0	0	0	(81)	(322)	0	(403)
Trosglwyddiadau	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiad	0	97	82	0	0	0	179
<b>Ar 31 Mawrth 2023</b>	<b>0</b>	<b>1,138</b>	<b>966</b>	<b>2,747</b>	<b>6,129</b>	<b>0</b>	<b>10,980</b>
<b>Gwerth Net ar y Llyfrau</b>							
Ar 1 Ebrill 2022	2,024	34,927	56,446	2,742	3,530	5,943	105,612
<b>Ar 31 Mawrth 2023</b>	<b>2,214</b>	<b>37,664</b>	<b>61,261</b>	<b>3,202</b>	<b>4,135</b>	<b>6,457</b>	<b>114,933</b>

Cafodd ein tir a'n hadeiladau eu prasio'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2021 gan y Priswyr Allanol, Elizabeth Hill BSc MRICS ac Alan Jones BSc MRICS o Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright. Roedd y prisiadau yn unol â gofynion Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS), sef Valuation – Global Standards (yn effeithiol o 2020 ymlaen), y Safonau Prasio Rhyngwladol a Valuation, Global Standards – UK National Supplement yr RICS. Cafodd pob eiddo ei brisio ar sail Gwerth Cyfredol Defnydd sy'n Bodoli, gan ddefnyddio Cost Amnewid wedi'i

Ddibrisio, gan dybio y byddai'r eiddo'n parhau i gael ei ddefnyddio i ddarparu'r gwasanaeth. Yn y cyfamser, mae'r asedau hyn yn cael eu hailbriso gan ddefnyddio mynegeion. Y mynegai sy'n cael ei ddefnyddio ar gyfer tir ac adeiladau yw All-in Tender Price Index BCIS, wedi'i amcangyfrifo gan Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright. 373 oedd yr amcangyfrif o werth y mynegai ym mis Mawrth 2023 (341 ym mis Mawrth 2022).

## 11. Asedau Treftadaeth

### (a) Polisiâu rheoli casgliadau

Casgliadau o sbesimenau yw'r rheswm dros fodolaeth amgueddfeydd, ac maent yn darparu'r gronfa ddata sylfaenol ar gyfer pob rhan o'u gwaith a'u hamcanion. Ni yw'r ystorfa genedlaethol o ddeunyddiau sy'n ymwneud â threftadaeth naturiol Cymru a'i threftadaeth wedi'i chreu a deunyddiau rhyngwladol sy'n helpu i ddiffinio lle Cymru yn y byd. Mae gennym oddeutu 5.3 miliwn o sbesimenau neu grwpiau yn ein casgliadau sydd o bwysigrwydd rhyngwladol. Rydym yn wahanol i amgueddfeydd ac orielau eraill y DU o ran amrywiaeth ein meysydd, ac o ran nifer ac amrywiaeth y safleoedd yr ydym yn eu gweithredu.

Rydym yn cadw ac yn adolygu ein polisiâu ar gaffael, gwaredu, gofal a chadwraeth, dogfennu a mynediad i'r safonau rhyngwladol uchaf. Gellir gweld y polisiâu hyn ar ein gwefan neu eu cael drwy gais o'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

### (b) Costau Rheoli Casgliadau

Cydnabyddir y costau hyn yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

	2022/23	2021/22
	£'000	£'000
Costau rheoli casgliadau		
Cadwraeth	891	803
Gwybodaeth am Gasgliadau	288	263
Gwasanaethau Casgliadau	407	363
Canolfan Gasgliadau	17	39
	<u>1,603</u>	<u>1,468</u>

### (c) Crynodeb o asedau treftadaeth wedi'u cyfalafu ar y Fantolen

	Adeiladau		Arall	Cyfanswm
	Celf	Hanesyddol		
	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau a Gyfrannwyd	12,992	160	579	13,731
Asedau a Brynwyd	10,272	5,696	1,262	17,230
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2023	<u>23,264</u>	<u>5,856</u>	<u>1,841</u>	<u>30,961</u>



(i) Asedau Treftadaeth a gyfrannwyd yn ystod y flwyddyn:

	Adeiladau			Cyfanswm £'000
	Celf £'000	Hanesyddol £'000	Arall £'000	
Croes Brenin Siôr GIG Cymru	0	0	250	250
Cyfanswm yr Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	0	0	250	250
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2022	12,992	160	329	13,481
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2023	12,992	160	579	13,731

Cafodd pob prisiad o asedau a gyfrannwyd (neu a ran-gyfrannwyd) ei gynnal gan staff curadurol neu drwy gyfeirio at anfonebau/gohebiaeth derbyn 'in lieu'.

(ii) Asedau Treftadaeth a brynwyd yn ystod y flwyddyn:

	Adeiladau			Cyfanswm £'000
	Celf £'000	Hanesyddol £'000	Arall £'000	
Grŵp o bump o weithiau Sean Edwards <i>Blod (2022), Anya Paintsil</i>	51	0	0	51
Cyfanswm yr Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	71	0	0	71
Cyfanswm ar 1 Ebrill 2022	10,196	5,696	1,267	17,159
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2023	10,267	5,696	1,267	17,230

(iii) Asedau treftadaeth a waredwyd ac amhariadau yn ystod y flwyddyn:

Ni chafwyd gwarediadau nac amhariadau yn ystod y flwyddyn. Cafwyd amhariad o £73,000 ar Adeiladau Hanesyddol yn 2018/19. Nid oes amhariadau eraill ar asedau nac unrhyw warediadau asedau wedi'u cynnwys yn y fantolen yn y pum mlynedd diwethaf.

(iv) Gwariant ar gaffael sbesimenau, wedi'i gyfalafu, dros y pum mlynedd diwethaf:

	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20	2018/19
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
<b>Asedau a Gyfrannwyd</b>					
Celf	0	15	50	5,460	649
Adeiladau Hanesyddol	0	0	0	0	0
Arall	250	0	0	0	0
<b>Cyfanswm yr Asedau a Gyfrannwyd</b>	<b>250</b>	<b>15</b>	<b>50</b>	<b>5,460</b>	<b>649</b>
<b>Asedau a Brynwyd</b>					
Celf	71	225	300	349	19
Adeiladau Hanesyddol	0	0	0	14	0
Arall	0	0	85	45	60
<b>Cyfanswm yr Asedau a Brynwyd</b>	<b>71</b>	<b>225</b>	<b>385</b>	<b>408</b>	<b>79</b>
<b>Cyfanswm y Sbesimenau a Brynwyd wedi'i Gyfalafu</b>	<b>321</b>	<b>240</b>	<b>435</b>	<b>5,868</b>	<b>728</b>

(d) Crynodeb o'r gwariant ar gaffael sbesimenau ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

Y gwariant ar gaffael sbesimenau, heb ei gyfalafu, dros y pum mlynedd diwethaf:

	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20	2018/19
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Celf	45	14	24	85	34
Gwyddorau Naturiol	29	38	18	33	30
Diwydiant	0	0	0	0	3
Cadwraeth	7	25	0	0	8
Llyfrgell	22	21	31	59	65
Hanes	95	54	25	46	9
Trosglwyddiad o Gelf i Asedau Treftadaeth	0	0	(60)	0	0
	<b>198</b>	<b>152</b>	<b>38</b>	<b>223</b>	<b>149</b>

Mae'r gwariant yn cynnwys caffaeliadau sy'n werth llai na £10,000 (caffaeliadau sy'n werth llai na £5,000 cyn 2014/15), gwaith maes, ailwampio casgliadau a gwaith adnewyddu. Cydnabyddir y costau hyn yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

(e) Rhagor o wybodaeth am gasgliad asedau treftadaeth Amgueddfa Cymru

Mae oddeutu 5.3 miliwn o eitemau yng nghasgliadau Amgueddfa Cymru

Archaeoleg a Niwmismateg	1,306,174
Celf	46,785
Gwyddorau Naturiol	3,018,657
Diwydiant	268,977
Amgueddfa Wlân Cymru	12,000
Llyfrgell	265,159
Hanes Cymdeithasol a Diwylliannol	401,833
Cyfanswm	5,319,585

(i) Archaeoleg a Niwmismateg: mae gan yr adran gasgliad o 818,674 o eitemau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yn ogystal â 487,500 yn Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru yng Nghaerllion. Mae archaeoleg a niwmismateg (astudiaeth o geiniogau a medalau) yn adrodd hanes ac archaeoleg Cymru ers y defnydd cyntaf o ogofâu 250,000 o flynyddoedd yn ôl tan ddechrau'r chwyldro diwydiannol.

(ii) Celf: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yw cartref ein casgliad cenedlaethol o gelfyddyd gain a chymhwysol. Mae'r adnodd unigryw hwn yn cofnodi hanes celf yng Nghymru ers yr unfed ganrif ar bymtheg, ac mae'n gasgliad rhyngwladol o bwys o gelfyddyd Brydeinig ac Ewropeaidd, yn ogystal â gwaith o ddiwylliannau eraill.

(iii) Gwyddorau Naturiol: casgliad o 3,018,657 o eitemau a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, i'w harddangos yn yr orielau hanes naturiol, neu y gellir eu gweld drwy apwyntiad. Mae'r sbesimenau botaneg a sŵoleg yn rhychwantu maes astudio bioamrywiaeth y ddaear a sut mae organebau'n rhyngweithio. Mae'r astudiaeth hon yn hanfodol i'n lles yn y dyfodol. Mae'r sbesimenau daeareg yn cynnwys creigiau, mwynau a ffosilau sy'n ein helpu i ddeall hanes daearegol y Ddaear o'i gwreiddiau tua 4,600 miliwn o flynyddoedd yn ôl, a'r prosesau sy'n gysylltiedig â ffurfio a siapio cramen y Ddaear. Maent yn darparu tystiolaeth ar gyfer sut y mae'r Gymru a wyddom heddiw wedi esblygu dros gyfnod o 700 miliwn o flynyddoedd.

(iv) Diwydiant: cedwir 268,977 o wrthrychau mewn casgliadau yn Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis, Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru ym Mlaenafon, Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn Abertawe ac yn ein Canolfan Gasgliadau Genedlaethol yn Nantgarw, lle gellir eu gweld trwy drefniant. Mae'r casgliadau yn cynnwys eitemau o'r diwydiannau glo, gweithgynhyrchu, morwrol a thrafnidiaeth. Mae cyfrifiad 1841 yn dangos mai Cymru oedd y wlad gyntaf yn y byd â chyfran uwch o'r gweithlu yn gweithio ym myd diwydiant nag amaethyddiaeth – Cymru oedd 'gwlad ddiwydiannol gynta'r byd' felly.

(v) Amgueddfa Wlân Cymru: mae gan yr amgueddfa hon 12,000 o eitemau yn ei chasgliad, sy'n arddangos un o ddiwydiannau pwysicaf a mwyaf helaeth Cymru.

Trwy ei chasgliad o wrthrychau, adeiladau rhestredig wedi'u hadfer a pheiriannau hanesyddol sy'n gweithio, mae'r Amgueddfa'n dangos y broses o droi cnu yn ddeunydd.

(vi) Llyfrgell: mae'r brif lyfrgell, sydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, a'r llyfrgell sydd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, yn cynnwys 265,159 o lyfrau a chyfnodolion. Mae'n cynnwys casgliad o lyfrau prin ac argraffiadau arbennig, yn enwedig ym maes astudiaethau natur. Mae'r Llyfrgell yn ffynhonnell o wybodaeth i'r staff hefyd, a gall y cyhoedd weld eitemau trwy drefniant.

(vii) Hanes Cymdeithasol a Diwylliannol: mae 401,833 o eitemau yn y casgliad hwn, sydd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru. Mae'n cwmpasu bywyd y cartref, diwylliant, amaeth a masnach yng Nghymru o'r Oesoedd Canol hyd heddiw. Rydym yn dangos a dehongli'r meysydd hyn trwy gyfrwng deugain a mwy o adeiladau sydd wedi'u hailgodi ar hyd a lled y safle can erw. Mae archifau ffotograffig, ffilm a sain helaeth yn rhan o'r casgliad hefyd.

## 12. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Ebrill	3,464	3,205	3,464	3,205
Ychwanegiadau at y buddsoddiadau ar gost	86	78	86	78
Gwarediadau ar werth y farchnad	0	(5)	0	(5)
Enillion Net ar Ailbrisio	(251)	186	(251)	186
Gwerth Marchnad ar 31 Mawrth	3,299	3,464	3,299	3,464

O'r cyfanswm buddsoddiadau o £3,299,000, cedwid £2,736,000 (£2,804,000 ar 31 Mawrth 2022) mewn Cronfeydd Preifat Cyfyngedig a £563,000 (£660,000 ar 31 Mawrth 2022) mewn Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig.

Cost hanesyddol buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2023 oedd £3,158,000 (£3,070,000 ar 31 Mawrth 2022). Mae'r portffolio'n cynnwys Buddsoddiadau Cyfunol (Ymddiriedolaethau Unedol) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarantau a Buddsoddiadau (cafodd y rhain eu prisio'n broffesiynol gan Barclays, ein rheolwyr buddsoddiadau) a chyfranddaliadau (cymynroddion) wedi'u rhestru ar Gyfnewidfa Stoc Llundain.

Cadwyd y buddsoddiadau yn y dosbarthiadau canlynol o asedau:

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Buddsoddiadau wedi'u rhestru yn y DU	1,501	1,330	1,501	1,330
Buddsoddiadau heb eu rhestru yn y DU	1,791	2,124	1,791	2,124
Arian ac Adneuron Arian	7	10	7	10
	<u>3,299</u>	<u>3,464</u>	<u>3,299</u>	<u>3,464</u>

### 13. Stoc

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Nwyddau Siop i'w Gwerthu	0	0	290	199
Stoc cyhoeddiadau a gedwir ar wahân	51	39	51	39
Llai: Darpariaeth ar gyfer dileu stoc	(32)	(33)	(37)	(37)
	<u>19</u>	<u>6</u>	<u>304</u>	<u>201</u>

## 14. Dyledwyr

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Dyledwyr Masnach	147	230	216	270
Swm sy'n ddyledus o'r is-gwmni masnachu	272	808	0	0
Benthyciad sy'n ddyledus o'r is-gwmni masnachu	301	301	0	0
Dyledwyr Eraill	2,585	2,561	2,586	2,562
Taliadau ymlaen llaw	535	612	620	671
	<b>3,840</b>	<b>4,512</b>	<b>3,422</b>	<b>3,503</b>
<b>Balansau gyda:</b>				
Cyrff y llywodraeth ganolog	2,487	2,496	2,490	2,497
Awdurdodau lleol	18	0	20	0
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraethol	2,505	2,496	2,510	2,497
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	1,335	2,016	912	1,006
Cyfanswm	<b>3,840</b>	<b>4,512</b>	<b>3,422</b>	<b>3,503</b>

## 15. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyciadau	313	249	313	249
Credydwyr Masnach	176	165	195	174
Croniadau ac Incwm Gohiriedig	2,127	1,929	2,286	2,032
	<b>2,616</b>	<b>2,343</b>	<b>2,794</b>	<b>2,455</b>
<b>Balansau gyda:</b>				
Cyrff y llywodraeth ganolog	193	119	193	119
Awdurdodau lleol	0	4	0	4
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraethol	193	123	193	123
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	2,423	2,220	2,601	2,332
Cyfanswm	<b>2,616</b>	<b>2,343</b>	<b>2,794</b>	<b>2,455</b>

Mae Croniadau ac Incwm Gohiriedig yn cynnwys £539,000 o incwm grant nas gwariwyd a ohiriwyd tan y flwyddyn ganlynol (£217,000 ar 31 Mawrth 2022).

Mae benthyciadau o £156,000 yn ddyledus mewn llai na blwyddyn i gronfa buddsoddi i arbed Llywodraeth Cymru (£92,000 ar 31 Mawrth 2022) ac o £157,000 (£157,000 ar 31 Mawrth 2022) i Lywodraeth Cymru (wedi'i aseinio oddi wrth Salix Finance Ltd, cwmni annibynnol, a ariennir yn gyhoeddus, sy'n rhoi benthyciadau i'r sector cyhoeddus ar gyfer projectau effeithlonrwydd ynni, ar 15 Ionawr 2021).

## 16. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyciadau	396	709	396	709
Croniadau ac Incwm Gohiriedig	20	20	20	20
	<u>416</u>	<u>729</u>	<u>416</u>	<u>729</u>

Mae benthyciadau o £396,000 (£553,000 ar 31 Mawrth 2022) yn ddyledus i Lywodraeth Cymru (wedi'i aseinio oddi wrth Salix Finance Ltd ar 15 Ionawr 2021) sydd angen eu had-dalu o fewn rhwng dwy a phum mlynedd. Mae benthyciadau o £dim (£156,000 ar 31 Mawrth 2022) yn ddyledus i gronfa Buddsoddi i Arbed Llywodraeth Cymru, sydd angen eu had-dalu o fewn rhwng dwy a phum mlynedd.

Mae cronriad o £20,000 wedi'i wneud ar gyfer taliad ex-gratia, fel rhan o gytundebau setliad ynghylch hawliad tribiwnlys ac yn daladwy yn 2024/25.

## 17. Darpariaethau

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2023	2022	2023	2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Darpariaethau	<u>188</u>	<u>188</u>	<u>188</u>	<u>188</u>

Mae darpariaethau o £188,000 wedi'u gwneud ar gyfer costau staff (£173,000) a chostau teithio (£15,000) fel rhan o gytundebau setliad ynghylch hawliadau tribiwnlys, gyda £152,000 yn daladwy yn 2023/24 a £36,000 yn daladwy yn 2024/25.

## 18. Pensiynau

Mae gennym gynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio yn y DU, sydd wedi'i warantu gan Warrant y Goron a gyhoeddwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Cyflawnwyd prisiad actiwaraid llawn ar 31 Mawrth 2021. Cafodd hwn ei ddiweddarau ar 31 Mawrth 2023 gan actiwari annibynnol cymwys gan ddefnyddio canllawiau a gyhoeddwyd gan Drysorlys Ei Fawrhydi.

Roedd y prisiad FRS102 ar 31 Mawrth 2023 yn dangos gostyngiad yn y diffyg o £57,315,000 to £2,432,000.

£5,085,000 oedd ein cyfraniad ni at y cynllun yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023 (£5,258,000 yn 2021/22). Roedd hyn yn cynnwys cyfraniadau ar gyfradd o 21.3% o'r Tâl Pensiynadwy, a chyflog a ildwyd gan aelodau dan

drefniadau aberthu cyflog, a dalwyd gennym i'r Cynllun. Doedd dim taliadau ychwanegol yn 2022/23 (£750,000 yn 2021/22).

Rydym yn disgwyl cyfrannu £5,540,000 at y Cynllun yn 2023/24. Cyfanswm y tâl a ragwelir i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn 2022/23 yw £4,010,000, a'r diffyg a ragwelir ar 31 Mawrth 2023 yw £902,000.

(a) Symiau yn y fantolen:

	2023	2022
	£'000	£'000
Gwerth teg asedau	141,421	174,928
Rhwymedigaeth buddion wedi'i diffinio	(143,853)	(232,243)
(Diffyg)	(2,432)	(57,315)

(b) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth teg asedau:

	2023	2022
	£'000	£'000
Gwerth teg agoriadol asedau	174,928	153,815
Incwm llog	2,712	1,923
Cyfraniadau'r cyflogwr	5,085	5,258
Cyfraniadau'r aelodau	450	398
Treuliau'r cynllun	(349)	(333)
Enillion/(colledion) profiad actiwaraid	(36,265)	18,346
Buddion a dalwyd	(5,140)	(4,479)
Gwerth teg terfynol asedau	141,421	174,928

(c) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth presennol rhwymedigaethau buddion diffiniedig:

	2023	2022
	£'000	£'000
Rhwymedigaeth agoriadol buddion wedi'i diffinio	232,243	212,700
Cost y gwasanaeth cyfredol	8,335	6,610
Cyfraniadau'r aelodau	450	398
Cost llog	3,563	2,633
Colledion profiad actiwaraid	(95,598)	14,381
Buddion a dalwyd	(5,140)	(4,479)
Rhwymedigaeth derfynol buddion wedi'i diffinio	143,853	232,243



(d) Enillion/(Colledion) actiwaraidd a godwyd ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

	2023	2022
	£'000	£'000
Enillion/(colledion) profiad actiwaraidd - gwerth teg asedau (nodyn 18b)	(36,265)	18,346
(Colledion) actiwaraidd - gwerth presennol y rhwymedigaethau (nodyn 18c)	95,598	(14,381)
Enillion/(colledion) actiwaraidd	<u>59,333</u>	<u>3,965</u>

(e) Symiau a godwyd ar adnoddau a wariwyd:

	2023		2022	
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost y gwasanaeth cyfredol	8,335		6,610	
Treuliau'r cynllun	349		333	
		<u>8,684</u>		<u>6,943</u>
Incwm llog	(2,712)		(1,923)	
Cost llog	<u>3,563</u>		<u>2,633</u>	
		<u>851</u>		<u>710</u>
Cyfanswm tâl yr adnoddau a ddefnyddiwyd		<u>9,535</u>		<u>7,653</u>

Mae'r symiau uchod a godwyd ar adnoddau a wariwyd wedi'u cynnwys mewn costau staff, a ddangosir yn nodyn 8a i'r cyfrifon hyn.

(f) Prif gategorïau asedau'r cynllun fel canran o gyfanswm asedau'r cynllun:

	2023	2022
Ecwitiau	34.7%	39.1%
LDI	33.9%	20.0%
Aml-asedau	30.4%	28.2%
Eraill	1.0%	12.7%

**(g) Prif dybiaethau actiwaraidd:**

	2023	2022
Cyfradd disgownt	4.15%	1.55%
Chwyddiant - RPI tymor byr	3.40%	3.90%
Chwyddiant - RPI tymor hir	2.50%	3.00%
Chwyddiant - CPI	2.40%	2.90%
Cynnydd taliadau pensiwn - cyn 2000	3.20%	3.70%
Cynnydd taliadau pensiwn - ar ôl 2000, cyn 2016	2.40%	2.90%
Cynnydd taliadau pensiwn - ar ôl 2016	2.06%	2.31%
Cynnydd pensiwn gohiriedig	2.40%	2.90%
Rhagdybiad disgwyliad oes cyfredol 65 oed		
Gwryw	86.8	86.8
Benyw	89.2	89.1
Rhagdybiad disgwyliad oes cyfredol 45 oed		
Gwryw	87.8	87.7
Benyw	90.3	90.3

**(h) Dadansoddi sensitifrwydd – y newid mewn rhwymedigaethau buddion diffiniedig ar 31 Mawrth 2022:**

Cynnydd/gostyngiad mewn cyfradd disgownt o 50 bps	-7%/+8%
Cynnydd/gostyngiad yn y gyfradd chwyddiant dybiedig o 50 bps	+7%/-6%

## 19. Datganiad Cronfeydd

### (a) Symudiadau yn y Cronfeydd

	1 Ebrill 2022 £'000	Adnoddau i mewn £'000	Adnoddau a ddefnyddiwyd £'000	Symudiadau Eraill yn ystod y Flwyddyn £'000	Trosglwyddiad rhwng Cronfeydd £'000	31 Mawrth 2023 £'000
<b>Cronfeydd Cyhoeddus</b>						
Cyfyngedig - Incwm Cyfalaf	98,138	4,741	(4,209)	(174)	0	98,496
Cyfyngedig - Incwm Sbesimenau	15,299	337	(249)	0	0	15,387
Cyfyngedig - Ailbriso	14,108	0	0	8,500	0	22,608
<b>Cyfanswm Cyfyngedig</b>	<b>127,545</b>	<b>5,078</b>	<b>(4,458)</b>	<b>8,326</b>	<b>0</b>	<b>136,491</b>
<b>Anghyfyngedig - Incwm</b>						
Anghyfyngedig - Incwm	9,071	34,311	(34,630)	0	0	8,752
Anghyfyngedig - Ailbriso	18	0	0	52	0	70
<b>Cronfa Bensiwn</b>	<b>(57,315)</b>	<b>0</b>	<b>(4,450)</b>	<b>59,333</b>	<b>0</b>	<b>(2,432)</b>
<b>Cyfanswm Anghyfyngedig</b>	<b>(48,226)</b>	<b>34,311</b>	<b>(39,080)</b>	<b>59,385</b>	<b>0</b>	<b>6,390</b>
<b>Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus</b>	<b>79,319</b>	<b>39,389</b>	<b>(43,538)</b>	<b>67,711</b>	<b>0</b>	<b>142,881</b>
<b>Cronfeydd Preifat</b>						
Cyfyngedig - Incwm	17,231	725	(349)	(104)	0	17,503
Cyfyngedig - Ailbriso	147	0	0	92	0	239
Anghyfyngedig - Incwm	6,259	879	(129)	(147)	0	6,862
Anghyfyngedig - Ailbriso	45	0	0	28	0	73
<b>Cyfanswm y Cronfeydd Preifat</b>	<b>23,682</b>	<b>1,604</b>	<b>(478)</b>	<b>(131)</b>	<b>0</b>	<b>24,677</b>
<b>Cyfanswm</b>	<b>103,001</b>	<b>40,993</b>	<b>(44,016)</b>	<b>67,580</b>	<b>0</b>	<b>167,558</b>

£167,488,000 oedd swm y cronfeydd a gofnodwyd yn ein cyfrifon anghyfunol ein hunain ar 31 Mawrth 2023, gyda £70,000 i'w briodoli i Mentrau AOCC Cyf.

Mae'r Cronfeydd Cyfyngedig Preifat yn cynnwys dau falans cronfa mawr, sef Cronfa Project Ailddatblygu Sain Ffagan a Chronfa'r Adran Gelf.

£22,990,000 oedd cyfanswm y cronfeydd ailbriso ar 31 Mawrth 2023. Mae'r rhain yn cynrychioli enillion/colledion cronedig drwy ailbriso asedau sefydlog yn deillio o 1 Ebrill 2011 ymlaen.

(b) Dadansoddiad o Asedau Net rhwng Cronfeydd	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		31 Mawrth 2023 £'000
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	
u Sefydlog	138,698	3,177	15,247	850	157,972
u Cyfredol	(998)	7,832	2,495	6,087	15,416
nedigaethau Cyfredol	(812)	(1,980)	0	(2)	(2,794)
nedigaethau Hirdymor	(396)	(20)	0	0	(416)
iaethau	0	(188)	0	0	(188)
<b>u Net (cyn rhwymedigaethau pensiwn)</b>	<b>136,492</b>	<b>8,821</b>	<b>17,742</b>	<b>6,935</b>	<b>169,990</b>
nedigaethau Pensiwn	0	(2,432)	0	0	(2,432)
<b>u Net (ar ôl rhwymedigaethau pensiwn)</b>	<b>136,492</b>	<b>6,389</b>	<b>17,742</b>	<b>6,935</b>	<b>167,558</b>

## 20. Cysoni'r Incwm/Gwariant Net i'r Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
	£'000	£'000	£'000	£'000
Net (Gwariant)	(3,963)	(464)	(3,449)	(515)
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	174	171	174	171
(Enillion) heb eu gwireddu ar fuddsoddiadau gwerth marchnad	251	(186)	251	(186)
Asedau a gyfrannwyd	(250)	(15)	(250)	(15)
Dibrisiant	2,544	2,308	2,561	2,328
Colled ar warediad	21	0	21	1
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Stociau	(13)	10	(103)	86
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Dyledwyr	672	1,265	81	1,127
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Credydwyr	238	(357)	303	(312)
Cynnydd mewn Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn	0	20	0	20
Cynnydd mewn Darpariaethau	0	188	0	188
Costau pensiwn FRS102 y flwyddyn gyfredol	4,450	2,395	4,450	2,395
Mewnlif Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	4,124	5,335	4,039	5,288

## 21. Dadansoddiad o Arian Parod a Symiau Cyfwerth ag Arian Parod

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22
	£'000	£'000	£'000	£'000
Arian mewn llaw	5,536	10,083	5,879	10,514
Adneuon rhybudd byrdymor	5,811	801	5,811	801
Cyfanswm yr arian parod a'r symiau cyfwerth ag arian parod	11,347	10,884	11,690	11,315

## 22. Ymrwymadau Cyfalaf

	2023	2022
	£'000	£'000
Ar ddyddiad y fantolen roedd ymrwymadau cyfalaf o	1,300	2,531

Roedd y prif ymrwymadau ar 31 Mawrth 2023 yn ymwneud â'r rhaglen gwaith cynnal a chadw ôl-gronnus hanfodol, gan gynnwys £90,000 ar gyfer oeryddion, £73,000 i drwsio'r to a £60,000 ar gyfer larymau tân. Roedd yr ymrwymadau hefyd yn cynnwys £425,000 ar gyfer systemau a datblygiadau Llwyfannau Masnachol. Roedd y prif ymrwymadau ar 31 Mawrth 2022 yn ymwneud â'r rhaglen gwaith cynnal a chadw ôl-gronnus hanfodol, gan gynnwys £955,000 i drwsio'r to a £474,000 ar gyfer systemau Llwyfannau Masnachol.

## 23. Gwarantau ac Atebolrwydd Amodol

Ar 31 Mawrth 2023, doedd dim hawliadau yn ein herbyn yn ymwneud ag anaf personol a ddigwyddodd yn honedig yn ein hamgueddfeydd nad oes darpariaeth ar eu cyfer yn y cyfrifon neu nad ydynt wedi'u cynnwys o dan ein hyswiriant.

Roedd hawliad mewn tribiwnlys cyflogaeth heb ei gwblhau gydag uchafswm atebolrwydd disgwylidig o £10,000. Rydym yn parhau i wrthsefyll atebolrwydd yn yr achos hwn.

Pe bai Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru'n cau, mae gwarant i ddiogelu siafft y pwll a'r cyffiniau. Mae datgomisiynu yn debygol o gostio tua £1 miliwn ac mae'r swm wedi ei danysgrifennu gan Lywodraeth Cymru.

#### 24. Trafodiadau Partïon Cysylltiedig

Rydym yn Gorff a Noddir gan Lywodraeth Cymru. Felly, ystyrir bod Llywodraeth Cymru yn barti cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn, cawsom gyllid gan Lywodraeth Cymru ar ffurf Cymorth Grant, a grant arall y cyfeirir ato yn nodyn 3 i'r cyfrifon. Cawsom £3,462 hefyd mewn perthynas â gweithgareddau gwasanaeth gan Lywodraeth Cymru, a gwnaethom daliad o £600 am wasanaethau ganddyn nhw. Cafodd ein his-gwmni masnachu Mentrau AOCC Cyf incwm o £4,011 o incwm drwy logi lleoliadau i Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn. Cyfeirir at falansau sy'n ddyledus gyda Llywodraeth Cymru, gan gynnwys benthyciadau, yn nodiadau 14, 15 ac 16 i'r cyfrifon.

Gwnaethom y taliadau canlynol i bartïon cysylltiedig eraill yn ystod 2022/23. Oni nodir yn wahanol, nid oedd unrhyw falansau heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

- £3,320 i Ymddiriedolaeth Archaeolegol Dyfed. Cawsom ni incwm o £2,500 hefyd. Mae Hywel John, Trysorydd, yn un o Ymddiriedolwyr Ymddiriedolaeth Archaeolegol Dyfed.
- Cawsom incwm o £180 gan Gymdeithas Bêl-droed Cymru. Mae Carol Bell, Ymddiriedolwr, yn un o gyfarwyddwyr Cymdeithas Bêl-droed Cymru
- Cawsom £371,411 gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol. Mae Kay Andrews yn Gyfarwyddwr Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol.

Ni chawsom roddion gan Ymddiriedolwyr yn 2022/23 (£1,000 yn 2021/22).

Yn ystod y flwyddyn, gwasanaethodd Hywel John, Trysorydd, Carys Howell, Ymddiriedolwr a Rob Humphreys, Ymddiriedolwr, fel cyfarwyddwyr AGGA Cyf a chyfeirir at hyn yn nodyn 9 i'r cyfrifon. Ni chafodd yr un o'r cyfarwyddwyr gydnabyddiaeth gan y cwmni hwn.

#### 25. Offerynnau Ariannol

Nid oes gan Amgueddfa Cymru unrhyw fenthyciadau ac eithrio benthyciadau di-log o Gronfa Buddsoddi i Arbed Llywodraeth Cymru. Rydym yn dibynnu'n bennaf ar gymorth grant Llywodraeth Cymru a dynnir i lawr yn fisol ar gyfer ein gofynion arian parod, sy'n cyfyngu ein risg hylifedd. Yn 2022/23, deilliodd £33.9m neu 82.7% o'n hincwm cyfunol o Lywodraeth Cymru (£32.6m neu 85.3% yn 2021/22). Mae'r balans, sef £7.1m neu 17.3% (£5.7m neu 14.7% yn 2021/22) yn deillio o grantiau gan gyrff eraill, gweithgareddau masnachu a chreu incwm, rhoddion, a

buddsoddiadau.

Mae'n holl asedau a'n rhwymedigaethau mewn sterling ac felly nid ydym yn agored i risg arian cyfred. Rydym yn lleihau'r posibilrwydd o fod yn agored i risg y farchnad drwy amrywio'n portffolio buddsoddiadau, a reolir gan Barclays, yn unol â'r lefel o risg a'r amcanion buddsoddi a osodir gennym.

## 26. Digwyddiadau ar ôl y Fantolen

Awdurdododd y Swyddog Cyfrifyddu y datganiadau ariannol hyn i'w cyhoeddi ar 24 Ionawr 2024.